

Koersvast op weg naar een nieuw decennium

Voorjaarsrapportage 2019

waterschap
limburg

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

IBAN NL10NWAB0636750906
KvK 67682065

088-8890100
info@waterschaplimburg.nl
waterschaplimburg.nl

titel Koersvast op weg naar een nieuw decennium
subtitel Voorjaarsrapportage 2019
datum 29 mei 2019
versie 3.0
status
zaaknr. 2019-Z195
documentnr. 2019-D32818

vrijgave Dit document is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Voorjaarsrapportage 2019	5
2	Programma Waterkeringen	9
2.1	Wat hebben we ervoor gedaan?	9
2.1.1	Indicatoren	20
2.2	Wat heeft het gekost?	21
3	Programma Watersysteem en -keten	22
3.1	Wat hebben we ervoor gedaan?	22
3.1.1	Indicatoren	48
3.2	Wat heeft het gekost?	50
4	Programma Bestuur en organisatie	51
4.1	Wat hebben we ervoor gedaan?	51
4.1.1	Indicatoren	60
4.2	Wat heeft het gekost?	61
5	Kredietvoting en -verlening	63
5.1	Programma Waterkeringen	63
5.2	Programma Watersysteem en -keten	64
5.3	Programma Bestuur en organisatie	66
6	Begroting naar kosten-/opbrengstensoorten	67
6.1	Kosten	68
6.2	Opbrengsten	73
7	Reserves en voorzieningen	75
7.1	Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves	75
7.2	Onttrekkingen aan voorzieningen	79
8	EMU-saldo	83
9	Schadeclaims	84
10	Bijlagen	85
Bijlage 1.	Schadedossiers per 01-05-2019	85
Bijlage 2.	Investeringslijst per 01-05-2019	88

1 Inleiding

Waterschap Limburg zorgt in de provincie Limburg voor veilige dijken, droge voeten, voldoende en schoon water

Wij doen dat op een zorgvuldige, kostenbewuste, daadkrachtige en resultaatgerichte wijze, zodat de wettelijke opgaven en geformuleerde beleidsvoornemens optimaal worden ingevuld. Wij zijn ambitieus in de stappen die gezet moeten worden op het gebied van de uitvoering van de hoogwaterbescherming, het bestrijden van de wateroverlast en de invloed van de klimaatverandering.

Onze succesfactoren zijn samen te vatten in drie kernpunten:

- We werken intensief samen met alle belanghebbenden;
- We verbinden in ons werkveld partijen op een zodanige wijze, dat opgaven vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid kunnen worden opgepakt;
- We innoveren om vanuit vernieuwing en verbetering bij te dragen aan een optimaal, efficiënt en veilig waterbeheer.

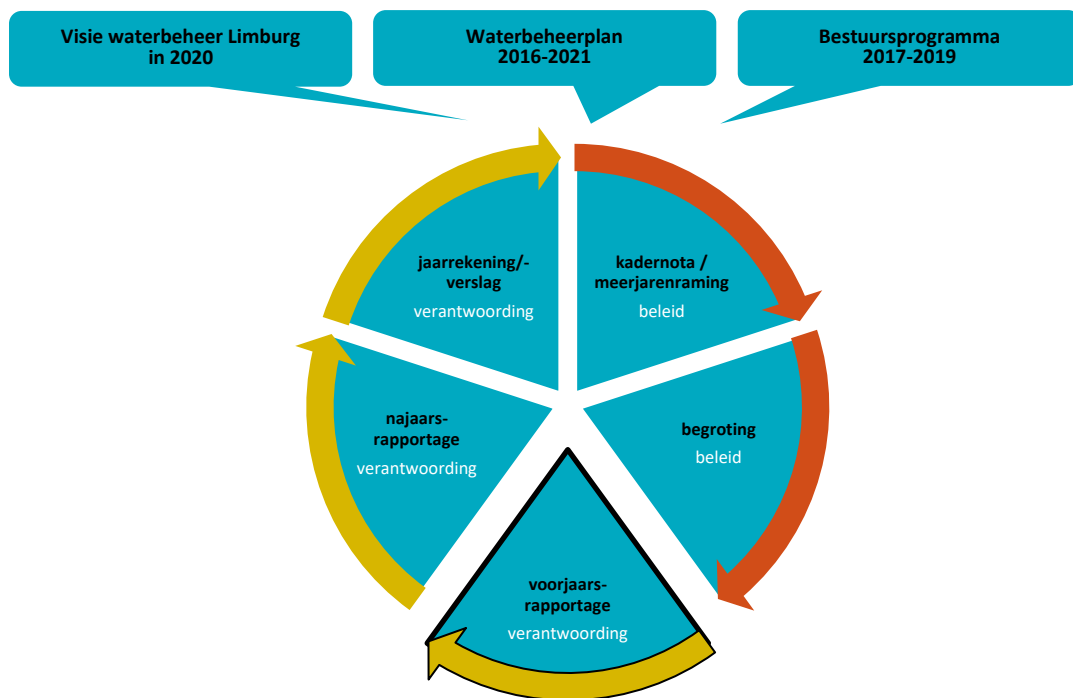
Daarbij zoeken we een optimale balans tussen 'kwaliteit en prijs', waarmee we draagvlak voor ons werk creëren in de omgeving, kennis en kunde delen en de zichtbaarheid van het waterschap vergroten.

1.1 Voorjaarsrapportage 2019

Voor u ligt de 'Voorjaarsrapportage 2019' van Waterschap Limburg (WL). Dit is het derde document uit de 'Bestuurlijke planning & control cyclus 2019'. Het is de eerste tussentijdse rapportage, waarin de nadruk ligt op de afwijkingen ten opzichte van onze opdracht voor het jaar 2019, zoals beschreven in de 'Begroting 2019'.

De 'bestuurlijke planning & control cyclus 2019' ziet er als volgt uit:

In de voorjaarsrapportage kijken we terug naar de eerste vier maanden van dit jaar. Per programma - een samenhangend geheel van activiteiten, op basis waarvan het algemeen bestuur (AB) het beleid van het waterschap vast stelt - beantwoorden we de volgende vragen:

- Wat hebben we ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Wat hebben we ervoor gedaan?

In de begroting hebben we aangegeven wat we in 2019 gaan doen. In deze voorjaarsrapportage (hoofdstuk 2 t/m 4) geven we per bullet aan wat de stand van zaken is. We gebruiken daarvoor gekleurde waterdruppels, die de volgende betekenis hebben:

- geen wezenlijke afwijkingen, realisatie conform begroting
- wezenlijke afwijking, maar realiseerbaar vóór het einde van het jaar
- wezenlijke afwijking, niet realiseerbaar vóór het einde van het jaar

Realisatie t/m april 2019

Hieronder de stand van zaken tot en met april 2019:

programma		programma		programma	
<u>Waterkeringen</u>		<u>Watersysteem en -keten</u>		<u>Bestuur en organisatie</u>	
	14		34		25
	3		10		5
	1		1		1

Wat heeft het gekost?

Programmabegroting

In de programmabegroting hebben we ook aangegeven wat de voorgenomen activiteiten mogen kosten. Per programma (hoofdstuk 2 t/m 4) kijken we naar de kosten en opbrengsten van de eerste vier maanden en geven we een prognose voor het gehele jaar en de bijstellingen (prognose minus begroting). De bijstellingen worden in kleur gepresenteerd, waardoor in één oogopslag de financiële stand van zaken inzichtelijk wordt.

groen heeft een positief effect op het exploitatieresultaat,

rood een negatief. De bijstelling lichten we nader toe.

Het programma Bestuur en organisatie vervult een bijzondere functie. Dit bevat ook de activiteiten die erop gericht zijn de organisatie te ondersteunen bij de realisatie van de bestuurlijke doelstellingen. Hier worden de ondersteunende activiteiten verantwoord en uiteindelijk doorberekend naar de programma's. Alle kosten met betrekking tot huisvesting, informatiebeleid en automatisering juridische, facilitaire, financiële en personeelsaangelegenheden behoren tot het programma Bestuur en organisatie. Ook de salariskosten en de rente en afschrijvingen worden verantwoord binnen dit programma.

Omdat bovengenoemde kosten voornamelijk eenmaal per jaar worden doorberekend naar de programma's bij het opmaken van de jaarrekening, wordt met de doorberekening in deze tussentijdse rapportage geen rekening gehouden.

Bovendien zijn de verplichte bijdragen 2019, die maandelijks voor $\frac{1}{12}$ deel worden betaald, buiten beschouwing gelaten:

- Waterschapsbedrijf Limburg (WBL) € 69.764.100
- Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) € 4.362.200

Kredietvotering en -verlening

Conform de 'verordening ex artikel 108 beleids- en verantwoordingfunctie Waterschap Limburg' (art. 6 en 7) wordt over de door het DB verleende kredieten in de voor- en najaarsrapportage evenals de jaarrekening gerapporteerd aan het AB. Aan deze verplichting wordt in hoofdstuk 5 voldaan.

Begroting naar kosten-/opbrengstensoorten

Naast de programmabegroting blijft de begroting naar kosten-/opbrengstensoorten een verplichting (hoofdstuk 6). In deze voorjaarsrapportage wordt de bijstelling op de kosten- en opbrengstensoorten toegelicht.

Reserves en voorzieningen en EMU-saldo

In hoofdstuk 7 rapporteren we over de onttrekkingen aan de overige bestemmingsreserves en voorzieningen en in hoofdstuk 8 over het EMU-saldo 2019.

Schadeclaims

Over de stand van zaken van de schadeclaims wordt gerapporteerd in hoofdstuk 9.

Programma's

2019

waterschap
limburg

2 Programma Waterkeringen

2.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Hoogwaterbescherming Maas

Dijkversterking

Begroting 2019

- In de periode tot 2024 worden ongeveer 70 km dijken aangelegd of verbeterd die effectief en efficiënt te beheren zijn, die voldoen aan de landelijke normen voor de dijken en die passen binnen het Limburgse Maaslandschap. Het betreft verbetering van bestaande dijken en aansluitingen op de hoge gronden.

Voor de projecten uit het Maaswerken-programma geldt:

- In 2019 wordt op de volgende dijktrajecten gestart met werken:
 - Neer (Prio 3)
 - Milsbeek – Ven Zelderheide (Prio 4)
 - Urmond (Cluster F)
- In 2019 worden op de volgende dijktrajecten de werkzaamheden afgerond:
 - Mook (Prio 1)
 - Afferden (Prio 1)
 - Bergen (Prio 1)
 - Lottum (Prio 2)
 - Grubbenvorst (Prio 2)
 - Milsbeek – Ven Zelderheide (Prio 4)
 - Urmond (Cluster F)

Voor de projecten uit het HWBP-programma geldt:

- In 2019 wordt op de volgende dijktrajecten gestart met de planuitwerking:
 - Heel
 - Belfeld
 - Beesel
-

- Nieuw – Bergen
- Willem Alexanderhaven Roermond
- Buggenum
- Steyl – Maashoek
- Arcen
- Well
- Thorn – Wessem
- Baarlo
- In 2019 wordt op de volgende dijktrajecten gestart met de realisatiefase:
 - Heel
 - Belfeld
 - Beesel
- In 2019 wordt op de volgende dijktrajecten gestart met de verkenning:
 - Venlo Velden
 - Blerick Groot – Boller

Toelichting

Programma Maaswerken

Het programma ligt goed op koers. Bij de projecten Neer (Prio 3), Milsbeek – Ven Zelderheide (Prio 4) en Urmond (Cluster F) is de aanbesteding doorlopen en afgerond. Dit betekent dat alle projecten van het programma in realisatie zijn. . De projecten Bergen (Prio 1), Lottum (Prio 2) en Grubbenvorst (Prio 2) hebben onlangs de mijlpaal hoogwaterveilig gehaald. De oplevering van deze projecten is voorzien in Q2-2019.

Programma HWBP

Het HWBP-programma ligt grotendeels op koers; de dijktrajecten Heel, Belfeld, Beesel, Nieuw – Bergen, Willem Alexanderhaven Roermond, Buggenum en Steyl Maashoek bevinden zich momenteel in de planuitwerkingsfase. Voor de trajecten Heel en Beesel wordt gestreefd naar de start van de realisatiefase eind 2019. Voor de trajecten Arcen, Well, Thorn – Wessem en Baarlo – Hout-Blerick geldt dat alle informatie gereed ligt voor (bestuurlijke) besluitvorming over het voorkeursalternatief. De voortgang in deze trajecten kan worden belemmerd wanneer deze besluitvorming door de Minister uitblijft. De verkenningen op de dijktrajecten Venlo-Velden en Blerick Groot – Boller zijn in 2016 opgenomen in een gecombineerde MIRT-Verkenning. Dit MIRT-traject Meer Maas Meer Venlo (MMMV) is in Q1-2017 gestart. In Q3-2018 heeft een gemeente Venlo aangegeven deelname in deze verkenning te heroverwegen en zijn de activiteiten in MMMV tijdelijk 'on-hold' gezet. In Q4-2018 heeft gemeente Venlo eenzijdig het besluit genomen uit het samenwerkingsverband MMMV te treden. In Q4-2018 is samen met de deelnemende partners gewerkt aan de beëindigingsovereenkomst en zijn er afspraken gemaakt over de financiële afwikkeling. In Q1-2019 is de beëindigingsovereenkomst MMMV door de minister ondertekend. Als gevolg van het 'on hold' zetten van het project is vertraging opgetreden ten opzichte van de originele planning.

Begroting 2019

- In de Kadernota 2019 hebben we het belang onderstreept van een goede samenwerking met onze partners en hebben we hiervoor ook middelen gereserveerd. In het Maasdal zoeken we nadrukkelijk de combinatie van onze hoogwaterveiligheidsdoelstellingen met andere maatschappelijke doelstellingen en belangen. Een goed voorbeeld hiervan is de samenwerking in Maastricht, waarbij het onderzoek loopt om de op te stellen Visie waterveiligheid Maas te combineren met de visie op de klimaatadaptatie in de stad. Ook in andere gebieden zoals Roermond, Venlo en de Lob van Gennep, zoeken we de samenwerking met gebiedspartners. Voor die projecten die zich in de onderzoeksfase bevinden geldt dat van de deelnemende partijen inzet en/of een bijdrage wordt gevraagd in het opstarten van het project. Specifiek voor de Lob van Gennep geldt dat einde 2018 het ILT-oordeel is voorzien. In oktober dit jaar is tevens ministeriële besluitvorming voorzien in het BO-MIRT en breekt voor het project de fase van verkenning aan. Indien deze ontwikkelingen doorgang vinden start het waterschap het verkenningsproces op dit dijktraject overeenkomstig de aanpak in het HWBP-programma.

Toelichting

In 2019 hebben we de goede samenwerkingen met onze regiopartners doorgezet. In het licht van de opgave hoogwaterveiligheid in Maastricht benaderen we de opgave hoogwaterveiligheid van een integrale gebiedsontwikkeling: hoogwaterveiligheid, stedelijke ontwikkeling, cultuurhistorie, economische ontwikkeling en toerisme/recreatie zouden hand in hand moeten gaan om voor alle relevante partijen meerwaarde te bieden. Specifiek voor het waterschap geldt dat de benadering van gebiedsontwikkeling de dijkenopgave meer beheersbaar en betaalbaar kan maken. In het programma Zuidelijk Maasdal zijn we op zoek naar die meerwaarde. We hebben in 2018 het MIRT-onderzoek afgerond met het oog op bestuurlijke besluitvorming in 2019 om de MIRT-verkenning te kunnen starten.

Op 21 november 2018 is in het BO-MIRT besloten tot verkenning van de Lob van Gennep. Lob van Gennep is een gezamenlijk project van gemeenten Gennep en Mook en Middelaar, waterschappen Limburg en Aa en Maas, provincies Limburg, Noord-Brabant en Gelderland en het Rijk. Het waterschap treedt namens de samenwerkende overheden op als trekker van de verkenning. Het project beoogt realisatie van de HWBP-opgave, de waterberging en de ruimtelijke kwaliteit van het gebied te verbeteren. Medio 2019 is voor Lob van Gennep het ILT-oordeel ontvangen en is het project opgenomen in de landelijke HWBP-programmering en is voor dit project in 2019 de fase van verkenning aan en medio 2019 is het waterschap het verkenningsproces op dit dijktraject overeenkomstig de aanpak in het HWBP-programma gestart.

Voor de dijktrajecten Well, Arcen, Baarlo Hout-Blerick en Thorn-Wessem wordt conform de voorkeursstrategie Maas in de Verkenningsfase dijkversterking/dijkeruglegging onderzocht en afgewogen. Een intensief omgevingsproces loopt om op deze trajecten samen met de omgeving tot een gedragen voorkeursalternatief te komen.

Begroting 2019

- We werken met onze partners nauw samen om te komen tot een duurzaam veilig Maasdal waarbij de waterveiligheid (HWBP en Maaswerken) op een hoogwaardige wijze wordt ingepast in de omgeving. Waar mogelijk zoeken we daarbij de combinatie met ruimtelijke maatregelen om ook voor de lange termijn gesteld te staan voor ontwikkelingen op het gebied van o.a. klimaatverandering. Zo worden in de gebieden Baarlo, Thorn, Arcen en Well dijkverleggingen bestudeerd om ruimte voor de Maas te creëren en werken we met de gemeente Venlo samen aan de hoogwateropgave in de stad.

Toelichting

Voor de dijktrajecten Well, Thorn - Wessum, Arcen, Baarlo Hout-Blerick en Venlo-Velden onderzoeken we conform de voorkeursstrategie Maas de opties voor dijkversterking en dijkteruglegging. Aan het einde van de verkenningsfase maken we de juiste afweging tussen deze mogelijkheden en stellen we samen met Rijk en regiopartners het Voorkeursalternatief vast. Voor de eerste vier dijktracés geldt dat inmiddels alle informatie voor besluitvorming voorhanden is en besluitvorming door Rijk en waterschap kan plaatsvinden. Na de voortijdige beëindiging van de samenwerking Meer Maas Meer Venlo start het waterschap - na overleg met het Rijk - de verkenning voor Venlo-Velden en Groot Boller opnieuw op. In samenwerking met gemeente Venlo wordt dan vanuit een andere constellatie gewerkt aan de hoogwateropgave op die locatie.

Begroting 2019

- De voorbereiding en uitvoering van de dijkversterkingsprojecten vindt plaats in nauwe samenwerking met de directe omgeving. We doen dit onder meer in omgevingswerkgroepen en ontwerpateliers samen met bewoners en zetten daar middelen als co-creatie in. We informeren de stakeholders onder andere via nieuwe media, nieuwsbrieven en tijdens informatieavonden.

Toelichting

Al vanaf het begin van de dijkverbeterprogramma's HWBP en Maaswerken betrekken de beide programmaorganisaties de omgeving nadrukkelijk en actief bij de realisatie. Het HWBP-programma is in 2016 gestart met een intensief omgevingsproces. In diverse kanssessies en bewonersavonden zijn omwonenden betrokken bij het opstellen van kansrijke alternatieven. In keukentafelgesprekken zijn de klanteisen voor de planstudiefasetrajecten opgehaald. Voor de trajecten in de verkenningsfase zijn deelgebiedsbijeenkomsten gepland om in samenwerking met de omgeving te komen tot gedragen Voorkeursalternatieven. Betrokkenen zijn geïnformeerd via updates op de website, nieuwsbrieven en verschillende informatieavonden. De bestuurlijke omgeving is geconsulteerd via bestuurlijke informatiedagen en informeel via bestuurlijke gespreksrondes met wethouders. In de stuurgroep Noordelijke Maasvallei geven Rijk, provincie, gemeenten, HWBP en waterschap samen richting aan de waterveiligheidsprojecten. Ook in 2018 vonden in alle dijktrajecten informatieavonden, omgevingswerkgroepen plaats.

Daarnaast vonden 2018 drie stuurgroepen Noordelijke Maasvallei plaats, waar partijen betrokken bij het HWBP programma gezamenlijk richting geven aan de dijkversterkingen/dijkterugleggingen. Voor het project Lob van Gennep is eveneens een intensieve samenwerking met de omgeving voorbereidt en is een zelfstandige stuurgroep opgericht.

Begroting 2019

- We werken aan innovaties binnen het waterkeringendomein en realiseren kostenefficiënte oplossingen en vergroten en draagvlak voor waterveiligheid. We dragen onder meer actief bij aan de Projectoverstijgende Verkenning Kabels en Leidingen en de Projectoverstijgende Verkenning Gebiedseigen Grond van het landelijke HWBP en voeren pilots uit naar diverse technische innovaties.

Toelichting

In de verschillende HWBP-beschikkingen onderzoekt het waterschap in samenwerking met de landelijke HWBP-programmaorganisatie de brede toepasbaarheid van innovaties. Daartoe past het waterschap op kleine schaal nieuwe technieken toe en monitort het de veiligheid, de technische toepasbaarheid en bijdrage er van aan de reductie van kosten. Het waterschap werkt nauw samen met de landelijke Projectoverstijgende Verkenningen van het HWBP. In samenwerking met POV K&L (Projectoverstijgende verkenning Kabels & Leidingen) van het HWBP is in Q1-2018 een expertsessie gehouden voor een 4-tal casussen van Waterschap Limburg. Het waterschap is 'gastheer' voor de Projectoverstijgende Verkenning Dijkversterking Gebiedseigen Grond (POV-DGG). Deze POV-DGG richt zich op het onderzoek naar de mogelijkheden van het gebruik van gebiedseigen materiaal voor het versterken van dijken. Doelstelling is te achterhalen hoe materialen die in principe (net) niet aan de norm voldoen toch binnen vigerende wet- en regelgeving zijn toe te passen in een dijkversterking. De ambitie van de POV-DGG is bij te dragen aan reductie van: kosten (minder transport, goedkopere bouwstof), milieudruk (CO₂, NO_x) en druk op de omgeving (minder transportbeweging, minder overlast).

Begroting 2019

- We werken samen met partners in het stroomgebied van de Maas aan het scherp en SMART maken van de Veiligheidsstrategie tot 2100. De wisselwerking tussen korte termijn dijkversterking en de lange termijn rivierverruiming wordt vertaald in specifieke en afrekenbare doelen voor de dijkversterkingsprojecten van het waterschap.

Toelichting

In de HWBP-dijkversterkingsprojecten werken we nauw samen met partners als Rijk, provincie en gemeenten aan zowel de korte als lange termijn hoogwaterveiligheid. In de nu in voorbereiding zijnde dijkversterkingsprojecten wordt al rekening gehouden met lange termijn ontwikkelingen in bijvoorbeeld klimaat en rivier(verruiming). Concrete voorbeelden hiervan zijn de systeemmaatregelen in Baarlo-Hout-Blerick, Arcen, Well, Thorn-Wessem en Lob van Gennep.

Begroting 2019

- Ook maken we afspraken over de wijze waarop we in de toekomst de afstemming tussen de korte en lange termijn hoogwaterveiligheid vormgeven.

Toelichting

In de voorbereiding van de dijkversterkingsprojecten houdt Waterschap Limburg nauw contact met de bij lange termijn rivierontwikkeling betrokken partijen als het Rijk en de Provincie Limburg. Met deze partijen maken we afspraken over de wijze waarop in de in voorbereiding zijnde dijkversterkingsprojecten geanticipeerd kan worden op de toekomstige rivierverruiming.

Begroting 2019

- We communiceren actief over de risico's voor wonen, werken en recreëren langs de Maas met inwoners en bedrijven en dragen zo bij aan risicobewustzijn.

Toelichting

De HWBP dijkversterkingsprojecten kennen een intensief omgevingsproces. Belanghebbenden zijn vanaf het begin van de verkenningsfase betrokken bij de aanleidingen van de dijkversterkingsprojecten en opgaven die er zijn om nu en in de toekomst een mooi en veilig Maasdal te garanderen. Het waterschap gaat daarbij actief in op vragen uit de omgeving ten aanzien van hoogwaterveiligheid en werkt hierbij nauw samen met gemeente, provincie en veiligheidsregio. Buiten de projecten vindt nog weinig actieve communicatie plaats met onze omgeving over risico's en zelfredzaamheid. Enkele voorbeelden waarbij wel de risico's onder de aandacht worden gebracht, zijn de werving van de nieuwe dijkwachters en het jaarlijkse begin van het hoogwaterseizoen.

Begroting 2019

- Waterschap Limburg heeft een grote opgave op het gebied van Hoogwaterbescherming. Met ruim 200 kilometer primaire waterkeringen die recent onder de Waterwet zijn gebracht behoort ons waterschap ook landelijk gezien tot de top 3 qua noodzakelijke versterkingsopgaven. Met het Hoogwaterbeschermingsprogramma Noordelijke Maasvallei wordt versneld een achterstand ingelopen. Het is nodig om ook na afloop van dit programma structureel middelen te reserveren in de begroting om invulling te geven aan deze wettelijke taak.
Op basis van huidige inschattingen zal de benodigde structurele ruimte meerjarig oplopen van enkele tiende procenten tot enkele procenten van het huidige belastingvolume. Daar waar mogelijk gaan we in 2019 al starten met het creëren van die ruimte. Het waterschap combineert de mogelijkheden van gebiedsontwikkeling en de dijkenopgave om Limburg niet alleen veiliger maar ook mooier te maken. Het BO-Mirt besluit in het najaar van 2018 en het versneld oppakken van dijkversterkingen heeft daarmee ook een langjarig effect op de begroting van het waterschap.

Toelichting

In 2018 heeft de HWBP-programmaorganisatie uitvoerig gesproken over de betaalbaarheid van de HWBP-programma.

In verschillende rapportages, presentaties en themasessies is met het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur de werking van de HWBP-financieringsregeling besproken. In indicatieve berekeningen is het langjarig financiële effect van deze waterveiligheidsdoelstellingen bepaald en is inzicht gegeven in de middelen die structureel nodig zijn om ook na afloop van het HWBP-programma de waterveiligheid in Limburg te blijven borgen. De waterkerende taak wordt daarmee concreet ingevuld door het waterschap. Inzichten uit deze berekeningen zijn opgenomen in het nieuwe bestuursakkoord. Dit vormt de basis om onverkort door te gaan met de uitvoering van het HWBP-programma en borgt invulling van de waterveiligheidsopgave.

Zorgplicht waterkeringen

Begroting 2019

- In 2018 zijn we gestart met de uitvoering van de wettelijke beoordeling. We hebben daarbij enkele trajecten prioriteit gegeven om daarmee de mogelijkheid te bieden dat kansrijke initiatieven op het gebied van hoogwaterveiligheid en andere maatschappelijke doelen tot een integrale aanpak kunnen komen. Deze koers houden we vast in de context 'met de omgeving, voor de omgeving' en in lijn met 'samenwerking veraf en dichtbij' (Kadernota 2019). Daarnaast blijft onze doelstelling, en ook landelijke afspraak, dat alle primaire waterkeringen voor 2023 zijn beoordeeld.

Toelichting

De uitvoering van de wettelijke beoordeling verloopt volgens planning. Afweging voor de komende periode zal zijn welke trajecten mogelijk volstaan met een voorlopig oordeel en welke trajecten een definitief oordeel zullen krijgen. Deze afweging wordt gevoed door de urgentie en landelijke prioritering van afgekeurde trajecten, de vraag uit de omgeving, het nog instabiele karakter van de beoordelingsinstrumentaria en een efficiënte en effectieve inzet van middelen en capaciteit voor de komende periode. Ten behoeve van het integrale project de Lob van Gennep is de beoordeling van dijktraject 54-1 Ottersum-Mook versneld uitgevoerd en afgerond. Ook voor het deeltraject 68-1 't Bat Venlo is de beoordeling versneld afgerond, echter is het koploper project Meer Maas Meer Venlo komen te vervallen. Tot slot, de aanbesteding van de raamovereenkomst ingenieursdiensten is ook in het 1^e kwartaal conform planning afgerond en gunning heeft inmiddels plaats gevonden.

Begroting 2019

- In 2018 heeft de audit van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) plaats gevonden op de Zorgplicht Primaire Waterkeringen. Deze audit, en de voorbereiding erop, heeft ons veel inzicht en ervaring gebracht die we in de komende jaren willen toepassen bij het verder optimaliseren van onze wettelijke taak. Ook met de doorontwikkeling van de organisatie zullen we de 'Zorgplicht Primaire Waterkeringen' verder verstevigen en willen we juist de opgedane kennis en ervaring toepassen in de doorontwikkeling van een 'Integrale Zorgplicht Waterkeringen en Watersysteem' (onderzoeksvraag 5 uit de Kadernota 2019). We blijven daarin de samenwerking met de collega waterschappen en andere partners zoeken en bieden de ruimte voor innovatieve kansen en oplossingen.

Toelichting

Het integreren van de zorgplicht voor waterkeringen en watersystemen maakt onderdeel uit van de inrichting en ontwikkeling van het cluster Areaalbeheer en wordt extra gestimuleerd door onderzoeksvraag 5¹.

Inmiddels zijn de werkprocessen voor waterkeringen en watersystemen opgelijnd.

In de planning staat nog:

- *Formuleren van basiseisen en kpi's voor watersystemen;*
- *Inrichten dashboard;*
- *Er mee aan de slag gaan;*
- *Collegiale review.*

We zetten in op een afronding van deze activiteiten in 2019 en een volledig gebruik in 2020.

Begroting 2019

- In 2019 zullen we de jaarlijkse Veiligheidsrapportage opstellen en daarbij de actuele veiligheidssituatie en situatie zorgplicht in beeld brengen.

Toelichting

De planning is om in Q3 van 2019 de Veiligheidsrapportage op te leveren. Het bestaat uit drie delen:

A: De Check in de vorm van de wettelijke beoordeling waterkeringen: activiteiten daarvoor worden in Q2 uitgevoerd door het cluster Kaders en Ontwikkeling.

B: De act: maatregelen in het kader van de dijkversterking. Dit maakt onderdeel uit van het HWBP.

C: De check: de stand van zaken rondom de zorgplicht. Deze wordt door het cluster Areaalbeheer uitgevoerd in Q3.

Begroting 2019

- Met de zorgplicht is een stevig fundament gelegd voor het geprogrammeerde en ongeprogrammeerde onderhoud van de waterkeringen. In 2019 gaan wij verkennen hoe en in welke vorm een geïntegreerd contract vorm kan krijgen waarbij we de onderhoudswerkzaamheden aan het watersysteem en de waterkeringen zoveel mogelijk willen combineren (zie onderzoeksvraag 5).

Toelichting

De voorbereidingen voor het onderhoudscontract lopen. De scope bestaat uit 100% maaien en beplantingsonderhoud voor de watersystemen en waterkeringen samen. Er is een nota van uitgangspunten opgesteld. Dit is goedgekeurd door het DB en ligt nog ter goedkeuring voor aan het AB. In mei volgt de inkoopstrategie voor het DB. Het onderhoudsbeleid is in maart richtinggevend vastgesteld. In juni worden de financiële consequenties van het onderhoudsbeleid voorgelegd aan het AB en de beslissingen van het AB worden meegenomen in het onderhoudscontract. De planning is dat het onderhoudscontract 1 september 2019 wordt aanbested.

¹ Onderzoeksvraag 5. Zorgplicht: Kunnen we, op basis van de ervaringen met de Zorgplicht Primaire Keringen komen tot een zorgplicht voor zowel de waterkeringen en het watersysteem, om daarmee te borgen dat we op ieder moment voor onze taak gesteld staan?

Begroting 2019

- Eveneens willen we vanuit de zorgplicht komen tot een integraal assetmanagement van al onze objecten. Doorontwikkeling van het onderhoudsbeheersysteem (OBS) is daarbij een van onze speerpunten.

Toelichting

De pilot Infor Light (OBS) voor mobile devices (telefoon en tablet) is positief afgerond. In de komende periode worden de werkprocessen en assetinformatiemodellen uitgewerkt, zodat het systeem hierop kan worden ingericht. Bij het ontwerp en de inrichting wordt integraal gekeken vanuit watersysteem en waterkeringen. De implementatie van Infor Light start na de zomervakantie en loopt door tot in de eerste helft van 2020.

Begroting 2019

- De toename van invasieve en risicovolle plantensoorten (zoals de Japanse Duizendknoop) blijft ons zorgen baren. We blijven aangehaakt op landelijke onderzoeken en afspraken, maar willen ook nadrukkelijker onze partners betrekken in deze gemeenschappelijke problematiek.

Toelichting

In 2019 wordt een nota soortenbeleid opgesteld. Hierin wordt ook aangegeven hoe we willen omgaan met plaagsoorten en hoe we onze partners bij deze problematiek betrekken. Tevens starten we met het opstellen van werkprotocollen voor de aanpak van plaagsoorten voor onze buitendienst. We sluiten bij zowel de nota als protocollen aan bij landelijke ontwikkelingen.

Vergunningverlening en plantoetsing

Omgevingswet

Begroting 2019

- Op 1 januari 2021 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. De Omgevingswet raakt ons werk en de organisatie op alle fronten en geeft ons ruimte om volop invulling te geven aan 'met de omgeving, voor de omgeving'. Afgelopen jaar hebben we als organisatie een vliegende start gemaakt met de voorbereidingen: de 'Uitgangspuntennota Omgevingswet' is vastgesteld, samen met gemeenten hebben we gewerkt aan bouwstenen voor Omgevingsvisies en ook onze nieuwe Keur is opgesteld volgens het gedachtegoed van de Omgevingswet. In 2019 gaan we volop aan de slag met de voorbereiding op de nieuwe instrumenten van de Omgevingswet:
 - de waterschapsverordening;
 - het waterbeheerprogramma; en
 - het projectbesluit.

Ook geven we onze samenwerking met ketenpartners verder vorm en bereiden we ons voor op de digitaliseringsopgave.

Toelichting

De 'Bouwstenen voor Water en Klimaat' voor Omgevingsvisies, die samen met Waterpanel Noord zijn opgesteld, zijn opgeleverd.

Een mooi product waarbij water en klimaat juist zo integraal mogelijk zijn benaderd, zonder de doelen van het Waterschap uit het oog te verliezen. Aan de hand van de bouwstenen gaan we, daar waar nodig samen met WML, in gesprek met de gemeenten over hun Omgevingsvisies.

Om de nieuwe Keur van Waterschap Limburg op een gebruiksvriendelijke manier te ontsluiten, is in samenhang met het deelproject digitalisering de vergunningchecker ontwikkeld die sinds 1 april is te raadplegen op onze website. Intern en extern zijn voor het werken met de nieuwe regelgeving en de vergunningchecker workshops gegeven. In 2019 zijn we zoals gepland aan de slag gegaan met de voorbereiding op de nieuwe instrumenten van de Omgevingswet:

- *het projectbesluit: het afwegingskader ten behoeve van de keuzemogelijkheden bij projectbesluitprocedure is bestuurlijk vastgesteld. De hierbij gevolgde werkwijze is als toonaangevend voorbeeld opgenomen in de handreiking Projectbesluit van de Unie van Waterschappen;*
- *het waterbeheerprogramma: de consequenties van Omgevingswet voor het waterbeheerprogramma zijn in beeld gebracht en het plan van aanpak is vastgesteld door het dagelijks bestuur; en*
- *de waterschapsverordening: na inwerkingtreding van de Keur volgt de omzetting naar de Waterschapsverordening van onze regelgeving. Waterschap Limburg is gevraagd om te participeren in een pilot 'Praktijkproef Keur Waterschap Limburg in het DSO', waarmee we de eerste overheid in Nederland zijn die met haar regelgeving zal gaan aansluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet. In het kader van deze pilot zijn we gestart met de eerste technische omzetting van de keurregelgeving naar de standaarden van de Waterschapsverordening.*

Momenteel kampen we met een onderbezetting voor deelproject instrumenten, Wet- en regelgeving Omgevingswet, door verschuivingen uit en binnen de projectorganisatie. Wanneer deze onderbezetting niet tijdig wordt ingevuld zal vertraging worden opgelopen in de planning voor het uitrollen van de werkwijze van het projectbesluit en de waterschapsverordening.

Financiering van het project implementatie Omgevingswet werd tot nu toe gedekt door subsidiëring door de Unie van Waterschappen. Met de uitgaven van dit jaar is een tekort verwacht in de dekking hiervan. Aanvullend budget ter hoogte van € 150.000 is derhalve noodzakelijk. (deze budgetmutatie wordt momenteel met clustermanager en directeur/opdrachtgever besproken).

Keurkwartet

Begroting 2019

- In maart 2019 stelt het algemeen bestuur de Keur en de Legger van Waterschap Limburg vast. Na inwerkingtreding per 1 april 2019 komt hiermee een einde aan de periode waarin de Keur en Legger van de fusiewaterschappen gelden.

Toelichting

De nieuwe keur en legger zijn op 13 maart 2019 door het algemeen bestuur vastgesteld en zijn op 1 april 2019 in werking getreden.

Kwaliteitscriteria Vergunningen

Begroting 2019

- De waterbeheerders in Nederland (Rijkswaterstaat en waterschappen) hebben in 2016 afspraken gemaakt over het hanteren van kwaliteitscriteria op het terrein van vergunningen (toezicht en handhaving). Uit de uitgevoerde 0-meting volgt dat verbeteringen noodzakelijk zijn. Landelijk is afgesproken dat de verbeteringen niet eind 2018 maar een jaar later zijn doorgevoerd. De inzet is dus gericht op realisatie van de verbeteringen per eind 2019.

Toelichting

Een plan van aanpak om te beantwoorden aan de kwaliteitscriteria VTH is in uitvoering. De inzet is gericht op realisatie van de verbeteringen per eind 2019.

2.1.1 Indicatoren

Indicator	Begroting 2019	Voorjaar 2019	Einddoel	Jaar
Hoogwaterbescherming Maas				
Dijkversterking				
• % van het totaal aantal meters te verbeteren dijken gereed (Maaswerken dijkversterkingen)	93%	58%	100%	2020
• % HWBP dijkversterkingen voorkeursalternatief bestuurlijk vastgesteld	81%	60%	100%	2020
Zorgplicht waterkeringen				
• # processen binnen Zorgplicht op orde	7	7	7	- ^a
• % dijken waar hoogteoordeel is afgegeven	45%	45%	100%	2023
Vergunningen en plantoetsing				
• % van de aanvragen om vergunning dat met inachtneming van de wettelijke termijn afgehandeld wordt	80%	84% ¹	95%	2021
• % realisatie Kwaliteitscriteria VTH	95%	...% ²	95%	- ^a

^a deze indicator blijft jaarlijks hetzelfde.

¹ percentage betreft in deze periode ingekomen en tijdig afgehandelde aanvragen om vergunning. Aansluiting is gezocht bij systematiek landelijke benchmark. In dit cijfer zijn niet de voor deze periode ingediende aanvragen betrokken. Er zijn problemen met het tijdig verlenen van vergunningen. Maatregelen zijn in voorbereiding om de huidige achterstand zo snel mogelijk weg te werken.

² proces loopt nog.

2.2 Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Waterkeringen	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Kosten	2.644.400	2.016.775	2.983.000	338.600
Opbrengsten	-	-	-	-
Netto kosten exclusief doorberekende kosten van programma bestuur en organisatie	2.644.400	2.016.775	2.983.000	338.600

De toelichting op de hogere kosten is opgenomen in paragraaf 6.1. In deze paragraaf worden alle bijstellingen per kostensoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft. Op het programma waterkeringen is de bijstelling incidenteel van aard en wordt toegelicht bij 'Goederen en diensten van derden' (vergunningen en meldingen + € 55.000) en 'Bijdragen aan derden' (Bijdragen aan openbare lichamen + € 283.600).

Investerings

Programma waterkeringen	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Uitgaven	53.725.000	6.569.481	48.341.000	-5.384.000
Inkomsten	41.490.000	1.791.913	36.157.500	-5.332.500
Netto investeringsuitgaven programma waterkeringen in 2019	12.235.000	4.777.568	12.183.500	-51.500

Herprioritering van de investeringsuitgaven binnen het programma waterkeringen heeft per project plaatsgevonden. Op basis van de huidige inzichten leidt dit tot een bijstelling van zowel de investeringsuitgaven als de -inkomsten. Dit overzicht is de gecompriëerde weergave van Bijlage 2, waar de gedetailleerde investeringslijst is opgenomen.

3 Programma Watersysteem en -keten

3.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Regionaal Watersysteem

Functies van water en rol waterschap

Begroting 2019

- We maken een begin met de voorbereidingen van het Waterbeheerprogramma 2022-2027. Veel van onze activiteiten leveren hiervoor input. We hanteren daarbij de uitgangspunten die we vanuit de Omgevingswet hebben vastgelegd. De basis is een heldere taakopvatting die we met de omgeving delen. We werken met de inhoudelijke thema's:
 - Passende bescherming (waterveiligheid en wateroverlast);
 - Natuurlijk water (ecologie),
 - Schoon water (chemie);
 - Voldoende water (waterbeschikbaarheid).

Toelichting

Het plan van aanpak is in april 2019 vastgesteld door het dagelijks bestuur. Het plan van aanpak schetst de wijze waarop het nieuwe WBP tot stand komt.

Centraal staan de drie opgaven:

- *waterveiligheid;*
- *klimaatadaptatie;*
- *waterkwaliteit.*

Per opgave wordt beschreven waar we voor aan de lat staan (WAT MOET?), wat onze ambitie is (WAT WILLEN WE?), wat we hiervoor gaan doen en met welke strategie (HET HOE)?

Resultante is een programma van maatregelen en beleidsvoornemens voor de planperiode en een uitwerking van de waterbeheeraspecten.

Begroting 2019

- Het veranderende klimaat werkt in al onze plannen en in die van anderen door. In Limburg werken we daarom in de Klimaattafel Limburg intensief samen met overheden en andere stakeholders.

De Klimaattafel gaan we nadrukkelijker positioneren als het platform waarin overheden en anderen elkaar rond dit thema vinden en samenwerking aangaan.

Toelichting

De Klimaat(adaptatie)tafel is medio 2018 formeel van start gegaan. Eind 2018 en aanvang 2019 zijn twee ambtelijke en bestuurlijke bijeenkomsten geweest. Doel is toewerken naar een Limburgs uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie, waarin de acties van gemeenten (gebaseerd op de stresstesten), Waterschap Limburg (Water in Balans), Provincie Limburg en stakeholders samenkomen. De Klimaat(adaptatie)tafel heeft een coördinerende en faciliterende rol. Wij bundelen het Limburgs uitvoeringsprogramma met het Brabantse uitvoeringsprogramma tot een landsdelig programma Zuid-Nederland, dat wij in 2020/2021 indienen voor een bijdrage van het rijk (Deltafonds DHZ en DPRA).

Voorbereiden op nieuwe uitdagingen (met de omgeving voor de omgeving!)

Begroting 2019

- Het omgevingsmanagement werken we uit en positioneren we stevig in de organisatie. We kijken integraal en breed: gericht op het delen van onze visie, op het vroegtijdig inspelen op (grootschalige) ontwikkelingen, maar ook om uitvoerende vraagstukken vroegtijdig samen met onze ketenpartners uit te werken (onderzoeksvraag 1²).

Toelichting

Een stakeholdersanalyse wordt momenteel uitgevoerd en op basis daarvan wordt een strategie ontwikkeld en later geïmplementeerd. Er wordt nog gewerkt aan een structurele uitvoering van relatiemanagement. Dit staat onder druk omdat ook andere activiteiten een hoge prioriteit hebben.

Begroting 2019

- We onderzoeken in hoeverre we een vooraanstaande rol kunnen spelen in gebiedsontwikkelingen. Onze eigen opgave verbinden met opgaven en initiatieven van anderen. De ervaringen die we met een gebiedsgericht aanpak hebben opgedaan gebruiken we voor het ontwikkelen van een visie op gebiedsontwikkeling (onderzoeksvraag 3³).

Toelichting

De visie op hoofdlijnen is gereed, daarin wordt duidelijk dat het stapelen van doelen leidt tot doelmatiger besteden van de beschikbare middelen. Deze visie is de basis van onze manier van werken.

² Onderzoeksvraag 1. Omgevingswet: Bij de implementatie van de Omgevingswet onderzoeken we ook hoe we het omgevingsmanagement en het omgevingsadviseurschap vorm geven. Daarmee leggen we het fundament voor een nieuwe wijze van partnerschap en samenwerking met de omgeving, ook in onze projecten.

³ Onderzoeksvraag 3. Gebiedsontwikkeling: We onderzoeken hoe we een vooraanstaande rol in de mogelijke toekomstige dijkversterkingsprojecten/gebiedsontwikkelingen inhoud kunnen geven.

Begroting 2019

- We stellen vast wat het gewenste kwaliteitsniveau is van onderhoud. Daarbij ontwikkelen we een visie op onze eigen rol en die van anderen bij het onderhoud; afhankelijk van de uitkomsten van een verkenning naar onderhoud door derden, besluiten we een pilot te starten. Afhankelijk van de omvang hiervan zullen hiervoor extra middelen moeten worden vrijgemaakt (onderzoeksvraag 4⁴).

Toelichting

Medio 2019 hebben wij een uniform en geactualiseerd onderhoudsbeleidsplan waarin ook het gewenste kwaliteitsniveau wordt beschreven. Dit is ook de basis voor onze nieuwe aanbesteding van de onderhoudscontracten.

Voor het betrekken van anderen bij het onderhoud zijn we gestart met een verkenning naar de voor- en nadelen van een schouw. In ons werkgebied zetten we nu vervolgstappen waarbij we het draagvlak bij aangrenzende eigenaren voor een dergelijke onderhoudsplicht toetsen.

Peilbeheer, wateraanvoer en verdrogingsbestrijding

Begroting 2019

- Tien jaar geleden hebben we met Nieuw Limburgs Peil (NLP) een goede aanpak gevonden om met de omgeving afspraken te maken over het peilbeheer en over maatregelen om daar samen te komen. Daarbij lag de focus op waterkwantiteit. We zijn inmiddels toe aan een volgende stap. Samen met de provincie stellen we de Limburgse Integrale Wateraanpak (LIWA) op. Naast waterkwantiteit nemen we nu ook waterkwaliteit mee. LIWA levert de beleidsuitgangspunten en kaders voor waterbeheer en daarmee belangrijke input voor het Provinciaal Waterprogramma en het Waterbeheerprogramma 2022-2027. Omdat LIWA qua inhoud, aanpak en planning grote overlap heeft met Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ), Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en Kaderrichtlijn Water (KRW), zullen we deze gebiedsprocessen zoveel als mogelijk integreren.

Toelichting

Eind 2018 is opdracht verleend aan extern bureau om met name berekeningen uit te voeren. Verder is een proces ingericht om intern provincie en waterschap te betrekken en zijn extern overleggen opgestart met gemeenten, landbouw en natuurorganisaties. Het project ligt volledig op schema waarbij AGOR, autonome ontwikkelingen en doelrealisaties in beeld zijn gebracht. Voor de zomer zijn ook bouwsteenscenario's opgesteld en doorgerekend.

Begroting 2019

- Voor de aanpak van droogte trekken de Brabantse en Limburgse waterbeheerders samen op in het Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ). In 2015 hebben we als consortium afspraken gemaakt over de uitvoering van zoetwatermaatregelen in de periode 2016-2021. Jaarlijks rapporteren we de voortgang van deze planperiode. De uitkomsten zijn belangrijk voor de eventuele herverdeling van middelen.

⁴ Onderzoeksvraag 4. Kwaliteitsniveau onderhoud: Welk serviceniveau willen we bieden en wat zijn daarvan de consequenties? Hoe kunnen we derden inzetten?

Toelichting

Uitvoering van de maatregelen loopt op schema. Het Rijk heeft € 7 mln. extra middelen vrijgemaakt voor het nemen van maatregelen ter bestrijding van droogte. Inmiddels is duidelijk dat € 2 mln. ervan beschikbaar komt voor verdrogingsprojecten in Brabant en Limburg, waaronder in de gemeenten Beekdaelen, Voerendaal en Valkenburg.

Begroting 2019

- Als DHZ bereiden we ons ook voor op de volgende planperiode (2022-2027). Onder regie van de provincie doorlopen wij hiervoor samen met alle watergebruikers het proces Waterbeschikbaarheid. We zijn dit proces gestart met twee pilots in Midden-Limburg en het Heuvelland. Hierin maken wij met elkaar afspraken over de aanpak die wij vervolgens in 2019 Limburg dekkend toepassen. Het proces levert input voor het Limburgse deel van het DHZ-uitvoeringsprogramma 2022-2027. Per deelnemende partij stellen wij een set van maatregelen met daarbij behorende investeringen op.

Toelichting

Watervraag en -aanbod zijn voor de huidige situatie en voor het toekomstscenario (2040) beschikbaar en worden in mei gedeeld met de verschillende watergebruikers. Afstemming met het proces LIWA is geïntensiveerd en tussenresultaten van beide processen worden met elkaar gedeeld, zodat producten complementair zijn aan elkaar.

Begroting 2019

- Ook via andere sporen geven we voeding aan het DHZ uitvoeringsprogramma 2022-2027. Zo zijn bij de evaluatie van de droogte in 2018 leerpunten geconstateerd, die we nader uitwerken. Een voorbeeld: hoe kunnen wij er actiever voor zorgen dat ná een periode van extreme droogte ons watersysteem zich weer stabiliseert?
Deze leerpunten pakken we al dan niet samen met partners op. Afronding waar mogelijk in Q2 van 2019.

Toelichting

Landelijk is door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat een tijdelijke Beleidstafel Droogte ingericht die met alle stakeholders leerpunten trekt uit de zomer 2018 en aanbevelingen doet aan het Bestuurlijk Platform Zoetwater hoe wij ons nog beter kunnen voorbereiden op en handelen tijdens een droge zomer. Via het Regionaal Droogteoverleg (RDO), het Deltaplan Hoge Zandgronden en de Unie van Waterschappen zijn wij aangehaakt bij de Beleidstafel Droogte. Eerste resultaten zijn in april beschikbaar gekomen (waaronder handleiding Verdringingsreeks).

Het waterschap heeft een aantal maal met stakeholders overlegd voor het afstemmen van operationele maatregelen. Dit heeft geleid tot een aantal specifieke waterconserverende maatregelen. Bovendien is actief gecommuniceerd in de media en specifiek richting agrariërs over de noodzaak tot het vasthouden van water.

Begroting 2019

- Ten slotte werken wij in 2019 andere kansrijke zoetwatermaatregelen voor het DHZ-uitvoeringsprogramma 2022-2027 verder uit, te weten: de optimalisatie van het regionale wateraanvoerstelsel (hoeveelheid en verdeling), mogelijkheden voor toepassing van subirrigatie en optimalisatie van het onttrekkingenbeleid.

Toelichting

Een plan van aanpak voor optimalisatie van het regionale wateraanvoerstelsel is in een afrondende fase. Uitvoering ervan kan in Q2 worden gestart. De modelstudie naar de efficiency van subirrigatie wordt Q2 opgeleverd. Afhankelijk van de resultaten worden vervolgstappen voorgesteld. In het proces LIWA worden al regionale effecten van toepassing subirrigatie doorgerekend. Tenslotte onderzoeken we samen met de provincie of ons onttrekkingenbeleid kan worden geoptimaliseerd met het oog op het proces Waterbeschikbaarheid (het maken van afspraken over Zoetwaterverdeling in tijde van droogte).

Begroting 2019

- In al onze analyses en bij veel gebiedsprocessen gebruiken we hydrologische modellen, een belangrijk model is IBRAHYM. Dit model is nu al breed inzetbaar en wordt doorontwikkeld om ook realtime berekeningen te kunnen uitvoeren. Zo profiteert ook bijvoorbeeld de crisisbeheersing van dit model.

Toelichting

In 2019 is de Visie op hydrologische modellen 2019-2022 opgesteld. Besloten is om het accent te leggen op het voorspellen van wateroverlast. Het eindbeeld is een zogenaamd integraal klimaat-adaptatiemodel, dat een belangrijk instrument is in de Regiekamer (voor operationele advisering en peilbeheer), voor crisisbeheersing (hoogwatervoorspelling), beleidsstudies, ontwerp en evaluatie van ons watersysteem. Actualisatie van het grondwatermodel van IBRAHYM, samen met WML en Provincie, zoals voorzien in de begroting, is naar achteren geschoven en staat nu gepland voor 2020 en 2021. De vertraging zit voornamelijk in de afstemming tussen de diverse partijen.

Begroting 2019

- Peilbeheer zouden we graag op een centrale plek en op basis van weervoorspellingen doen. We onderzoeken de mogelijkheden voor een centrale regiekamer. De vraag is wat nodig is om ons model waarin peilbeheer en weersverwachtingen worden gecombineerd (BOS-OMAR) te implementeren. WBL heeft veel ervaring met een centrale regiekamer, dus daar zoeken wij de samenwerking op dit vlak op (onderzoeksvraag 6⁵).

Toelichting

De onderzoeksvraag met betrekking tot het inrichten van een centrale regiekamer is actief opgepakt. Er is een focusdag gepland (samen met WBL) waarbij scenario's worden uitgewerkt, een stappenplan wordt opgesteld en de eventuele samenwerking met WBL in de totale waterketen wordt onderzocht.

Wateroverlast en bodemerrosie

Begroting 2019

- In het programma Water in Balans voeren we maatregelen uit om een passende bescherming tegen wateroverlast te realiseren. In Noord-Limburg ontwikkelen we het retentiegebied Breevennen. In Zuid-Limburg focussen we op de pilotgebieden Meerssen en Oirsbeek waar we de maatregelen uitwerken en de uitvoering voorbereiden.

⁵ Onderzoeksvraag 6. Centrale regiekamer: Kan het vormen van een centrale regiekamer en het bedienen van kunstwerken op afstand ons helpen om snel in te spelen op calamiteiten en veranderingen in ons watersysteem?

De inspanningen worden door de omgeving positief ontvangen.

Toelichting

In het gebied Breevennen is het maken van afspraken met de provincie over het omklappen van goudgroen t.b.v. de beekdalbrede aanpak/Water in Balans op bestuurlijk niveau vastgelopen.

Het vervolgproces om te komen tot een compensatieregeling voor gestuurde waterretentie blijkt eveneens voor die locatie geen optie omdat een dergelijke regeling niet past in het toekomstperspectief van de betreffende agrariër. Op dit moment wordt overwogen welke opties er nog zijn nu retentie op bestaande landbouwgrond niet mogelijk is. Hierbij wordt tevens nagegaan wat de consequenties daarvan voor de directe omgeving zijn.

De regeling wordt wel verder uitgewerkt maar alleen nog voor een locatie in Zuid-Limburg, met de mogelijkheid deze later uit te breiden voor andere locaties, met name in het kader van Water in Balans in Zuid-Limburg.

In de gebiedspilots Meerssen en Oirsbeek wordt volgens de afspraken in de betreffende Samenwerkingsovereenkomsten maatregelen opgestart en uitgevoerd om de wateroverlast te beperken. Dit volgens de systematiek van de 4 knoppen (water bergen in landelijk gebied, afkoppelen en waterbergen in stedelijk gebied, aanleg van regenwaterbuffers en het stimuleren van schade beperkende maatregelen aan woningen door de bewoners zelf). De voortgang ligt op schema.

Voor Meerssen zijn de door WL aan te leggen buffers versneld in voorbereiding genomen en de uitvoering is voorzien vanaf Q1 2019. Deze versnelling is wenselijk en noodzakelijke vanwege de ingediende aanvraag voor en nu ook toegekende rijksbijdrage. Grondgebruiksgesprekken met grondeigenaren worden gevoerd, conditioneringsonderzoeken uitgevoerd, vergunningen voorbereidt, bestekken gemaakt etc.. Ook de andere partijen zoals de landbouw-, natuurorganisaties en gemeenten nemen hun verantwoordelijkheid actief op in goede samenwerking.

Begroting 2019

- Ook werken we aan brongerichte maatregelen in het buitengebied, met name in de landbouw en op natuurgronden. We maken hierover met de landbouw en terreinbeheerders concrete afspraken over doelen.

Toelichting

In het kader van de knop 'landelijk/buitengebied' van WiB en de SOK's Meerssen en Oirsbeek wordt samen met agrariërs en met terreinbeheerders gewerkt aan het formuleren van maatregelpakketten t.b.v. het bergen van ca. 10 mm extra water op perceelniveau. De Wageningen Universiteit is opdrachtnemer voor het onderdeel landbouw, in samenwerking met praktijkboerderij Wijnandsrade. Er wordt gewerkt aan maatregelenpakketten, die mogelijk op korte termijn kunnen worden geïmplementeerd in de landbouw. Tevens wordt een onderzoeksozpet gemaakt voor het testen van (innovatieve) maatregelen op de praktijkboerderij Wijnandsrade en satellietbedrijven, wat betreft het effect in mm's waterberging, inpasbaarheid, haalbaarheid en betaalbaarheid. Conform de afspraken in de SOK's Meerssen en Oirsbeek wordt in 2021 vastgesteld hoeveel mm de landbouw daadwerkelijk kan bergen op perceelniveau, met het oog op het behalen van dat resultaat in 2030.

De terreinbeheerders hebben het afgelopen jaar gewerkt aan een visie voor het Geuldal, waarin ook zij maatregelpakketten voor waterberging hebben opgesteld.

WL bekijkt in overleg met de terreinbeheerders mogelijkheden van meekoppelen van deze maatregelen binnen het programma van WiB.

De uitvoering van de maatregelpakketten in de landbouw en de natuur wordt gekoppeld aan de Propositie Heuvelland: een initiatief van provincie, waterschap, LLTB, TBO's en enkele gemeenten om samen met het Rijk ca. € 7,5 mln. bijeen te brengen. Het Rijk oordeelt hierover medio 2019.

Begroting 2019

- In de stad werken we aan stimulering van het afkoppelen van regenwater en werken we de mogelijkheden uit om 'schotjes' op huisniveau te stimuleren. Deze activiteiten maken onze soms zo abstracte taak tastbaar.

Toelichting

In diverse gemeenten in Zuid-Limburg is de stimuleringsregeling afkoppelen voor burgers opengesteld. Samen met de gemeenten gaan we dit jaar de mogelijkheden verder stimuleren om schade aan woningen door wateroverlast te beperken.

Begroting 2019

- Alle wateroverlastknelpunten prioriteren we en we stellen een meerjarig uitvoeringsplan op.

Toelichting

De lijst met knelpunten die binnen WiB vallen zijn ten behoeve van het programmaplan WiB aangeleverd door team Beleid & Programmering. Een aantal van deze knelpunten worden reeds opgepakt in het kader van de gebiedspilots. De overige knelpunten worden verder geprioriteerd en geprogrammeerd voor de komende jaren.

Begroting 2019

- De watersysteemtoets voeren we gericht uit daar waar deze inhoudelijk meerwaarde levert en leidt tot nieuwe inzichten. Hydrologische data zijn in een groot deel van het beheersgebied onvoldoende op orde en de modellen hebben daar eerst een verbeterslag nodig voordat een watersysteemtoets tot nieuwe bruikbare inzichten leidt. Waar we (o.a. op basis van reeds uitgevoerde stresstesten) nieuwe knelpunten verwachten brengen we de omvang ervan met maatwerk in beeld.

Toelichting

De watersysteemtoets voeren we in twee fasen uit, waarvan de eerste fase is gestart.

Begroting 2019

- Voor de tweede plancyclus van de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR) leveren we input voor het OverstromingsRisicoBeheerPlan (ORBP) Maas 2022-2027. Daarmee maken we ook in landelijk en internationaal verband duidelijk hoe we omgaan met risico's op wateroverlast vanuit de Maas inclusief de belangrijkste zijbeken en welke maatregelen we daarvoor treffen.

Toelichting

Coördinatie hiervan ligt bij de Provincie Limburg. Input wordt desgevraagd geleverd.

Vorbereiden op nieuwe uitdagingen

Begroting 2019

- Samen met de provincie werken we uit hoe we in plaats van de huidige normeringssystematiek tot een meer risicogerichte benadering kunnen komen die meer aansluit bij de daadwerkelijke risico's op wateroverlast (onderzoeksvraag 8⁶).

Toelichting

Samen met de Provincie Limburg werken we aan een uitvraag om de mogelijkheden en opties in beeld te brengen.

Beken en beekdalen

Begroting 2019

- In de pilot Rieterdijk gaan we het oorspronkelijk doorstroommoeras herstellen waarbij het watersysteem hoger in het landschap komt te liggen. We zoeken daarbij verbinding met de omgeving, zowel op het gebied van doelen, maatregelen als partners. Tevens zoeken we samen naar verbetering van landbouwkundige mogelijkheden op de hoger gelegen gronden. We betrekken de Provincie bij deze beekdalbrede aanpak.

Toelichting

In tweede helft van 2019 zal opdracht worden verleend om het gebiedsproces verder vorm te geven. Daarnaast wordt opdracht verleend voor verdere onderbouwing van het realiseren van het doorstroommoeras op basis van SESA waarbij deze methodiek verder wordt ontwikkeld.

Begroting 2019

- We stellen de Stroomgebiedsbrede Ecologische Systeem Analyse (SESA) op voor de stroomgebieden gelegen in Noord-Limburg West. We maken een start met het opstellen van de SESA voor het Heuvelland.

Toelichting

De doorontwikkeling van SESA is voor 2019 gekoppeld aan pilot Rieterdijk. De kosten om geheel Noord-Limburg in 2019 te doen vallen te hoog uit. Voorgesteld wordt om de systematiek verder vorm te geven in een samenwerkingsverband met WUR waarbij SESA voor stroomgebied Groote Molenbeek geheel of gedeeltelijk wordt ingevuld.

UITGELICHT: Projecten in het watersysteem

Om het watersysteem op orde te krijgen is een groot aantal projecten in voorbereiding of in uitvoering. Deze dragen eraan bij het watersysteem te laten voldoen aan de doelen die in het Waterbeheerplan zijn beschreven: droge voeten, voldoende water en schoon water.

Begroting 2019

- In 2019 voeren we ruim 20 km beekherstel uit. Daarmee werken we aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW).

⁶ Onderzoeksvraag 8. Normering: Deelname in onderzoek risico gestuurde normering inclusief kostenaspecten uitwerken.

Toelichting

De projecten Grote Molenbeek A73 en Rode Beek Susteren-Oud Roosteren (samen 5,2 km) zijn op dit moment in uitvoering. Daarnaast is ruim 46 km in voorbereiding. De verwachting is dat in 2019 voor 17 km de uitvoering kan worden gestart. Vanwege enkele vertragingen in de voorbereiding zal het merendeel hiervan (15 km) doorlopen naar 2020. Naast de beekherstel projecten, die km-gerelateerd zijn, zijn er ook projecten op het gebied van KRW, wateroverlast, aanpassing assets, vismigratie en verdrogingsbestrijding in voorbereiding en uitvoering. Hieronder volgt een korte toelichting per project, beginnend met de beekherstelprojecten en gevolgd door de overige projecten. Voor elk project is aangegeven of prognose gewijzigd is en wat de financiële consequenties zijn ten opzichte van de Begroting 2019.

Beekherstelprojecten met planning 'uitvoering gereed in 2019'

Herinrichting Groote Molenbeek (3,6 km)

Het project is in uitvoering en wordt naar verwachting eind mei 2019 opgeleverd. In de onderhoudsperiode (1 jaar) worden de nieuwe rasters en beplantingen eind 2019 aangebracht.
Financieel: geen wijzigingen

Herinrichting Rode Beek Susteren-Oud Roosteren (1,6 km)

Het project is in uitvoering en wordt naar verwachting in augustus 2019 opgeleverd. Een deel van het werk wordt in het najaar 2019 uitgevoerd vanwege de aanwezigheid van bevers in het werkgebied. In de onderhoudsperiode (1 jaar) worden de nieuwe rasters en beplantingen eind 2019 aangebracht.

Financieel: geen wijzigingen

Herinrichting Kanjel en Gelei (7 km)

Er is overeenstemming bereikt met de provincie over de bijdrage in de saneringskosten. Dit heeft meer tijd in beslag genomen. Het ontwerp projectplan waterwet is in april 2019 goedgekeurd door het DB. De verwachte start van de uitvoering is eind 2019. De uitvoering zal doorlopen in 2020.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 2,2 mln.. Dit is omdat in de oorspronkelijk opgemaakte raming de kosten voor de verschillende maatregelen te optimistisch zijn ingeschat en de risico's, met name wat betreft de afzet van verontreinigde baggerspecie, het aanpassen van kabels en leidingen alsmede het benodigde archeologisch onderzoek, te laag zijn ingeschat

Herinrichting Loobeek Venraysch Broek en De Spurkt (6 km)

Het bestek is nagenoeg gereed. Op dit moment loopt het explosievenonderzoek. Er zijn reeds diverse explosieven in het veld gevonden.

Er zijn drie beroepen ingediend tegen het bestemmingsplan en één tegen het projectplan. Na overleg met betrokkenen is één beroep tegen zowel het bestemmingsplan als het projectplan ingetrokken. Al met al heeft dit tot vertraging geleid. Aanbesteding van het werk wacht op het definitief worden van het bestemmingsplan.

De verwachte start uitvoering blijft voorlopig gehandhaafd op eind 2019, doch is sterk afhankelijk van behandeling van de beroepen tegen het bestemmingsplan door Raad van State. De uitvoering zal doorlopen in 2020.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 dalen € 0,3 mln. Dit is het gevolg van het hogere uitgaven in 2018

Tielebeek bovenloop (2 km)

Het project wordt samen met de gemeente Gennep uitgewerkt waarbij de beekherstelopgave én de KRW opgave van de gemeente Gennep gecombineerd worden uitgewerkt. De conditionerende onderzoeken lopen. Het ontwerpprojectplan is nagenoeg gereed en zal volgens planning in juni ter besluitvorming aan het bestuur worden voorgelegd. Vervolgens zal de uitvoering starten in 2019. Gecombineerde doelrealisatie leidt ertoe dat het project eerst in 2020 kan worden afgerond.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 0,05 mln.

Corio Glana highlight 3 (0,4 km)

In eerste kwartaal is de aanbesteding van het werk gehouden. Start werkzaamheden naar verwachting in mei 2019. Project zal in derde kwartaal 2019 worden afgerond.

Financieel: geen wijzigingen

Geul benedenstrooms kern valkenbrug (0,6 km)

Het ontwerp projectplan waterwet is in februari door bestuur goedgekeurd en heeft inmiddels ter inzage gelegen. Er zijn twee zienswijzen binnengekomen. Beantwoording hiervan is in voorbereiding. Verwachte start uitvoering in het najaar. Oplevering zal plaatsvinden in 2020.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen € 0,7 mln. (besluit DB d.d. 26 februari 2019)

Corio Glana Highlight 20 fase 1 (1,5 km)

Het ontwerp projectplan, inclusief kredietaanvraag is klaar en wordt in mei aan het bestuur voorgelegd, waarna het ter inzage gelegd kan worden. Verwachte start uitvoering is eind 2019 afhankelijk van in te dienen en te behandelen zienswijzen met doorloop naar 2020.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen € 0,2 mln.

Beekherstelprojecten met planning 'uitvoering vanaf 2020'

Lingsforterbeek beekmonding (1,3 km)

De aanpassing van de (monding) Lingsforterbeek is een integraal onderdeel van de dijkverbeteringsopgave Arcen. Het VKA voor de dijkkring Arcen wordt momenteel uitgewerkt als onderdeel van de MER. Uitvoering van het integrale project start volgens planning eind 2021 en wordt in de loop van 2022 opgeleverd. Dit is afgestemd met RWS in het kader van de convenant beekmondningen.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 dalen met € 0,1 mln. in verband met verwachte oplevering in 2022 in plaats van 2021

Wellse Molenbeek beekmonding (1,1 km)

De aanpassing van de benedenloop is een integraal onderdeel van de dijkverbeteringsopgave Well. Het VKA voor de dijkkring Well wordt momenteel uitgewerkt als onderdeel van de MER. Uitvoering van het integrale project start volgens planning eind 2021 en wordt in de loop van 2022 opgeleverd. Dit is afgestemd met RWS in het kader van de convenant beekmondingen.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 dalen met € 0,2 mln. in verband met verwachte oplevering in 2022 in plaats van 2021

Thornerbeek (7,5 km)

De aanpassing van de (monding) Thornerbeek is een integraal onderdeel van de dijkverbeteringsopgave Thorn-Wessem. Het VKA voor de dijkkring Thorn-Wessem wordt momenteel uitgewerkt als onderdeel van de MER. Uitvoering van het integrale project start volgens planning eind 2021 en wordt in de loop van 2022 opgeleverd. Dit is afgestemd met RWS in het kader van de convenant beekmondingen.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 dalen met € 0,1 mln. in verband met verwachte oplevering in 2022 in plaats van 2021

Kwistbeek benedenloop (1,7 km)

De aanpassing van de (monding) Kwistbeek is een integraal onderdeel van de dijkverbeteringsopgave Baarlo-Hout-Blerick. Het VKA voor de dijkkring Baarlo-Hout-Blerick wordt momenteel uitgewerkt als onderdeel van de MER. Uitvoering van het integrale project start volgens planning eind 2021 en wordt in de loop van 2022 opgeleverd. Dit is afgestemd met RWS in het kader van de convenant beekmondingen.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 dalen met € 0,4 mln. in verband met verwachte oplevering in 2022 in plaats van 2021

Herinrichting Keutelbeek, kern Beek fase 1B (1,1 km)

Planologische procedures zullen door gemeente Beek in het tweede kwartaal worden opgestart. Verwachte start van de uitvoering is eerste kwartaal 2020.

Financieel: geen wijzigingen

Herinrichting Lollebeek Castenrayse Vennen (3,6 km)

De ruimteregeling is in afrondende fase. De ruimte is randvoorwaardelijk voor het project. De uitbesteding van het ontwerp, projectplan waterwet en bestek is inmiddels opgestart. Eind 2019 zal het projectplan Waterwet in concept gereed zijn. Uitvoering zal starten in 2020.

Financieel: geen wijzigingen

Dam buffer de Dem en middenloop Caumerbeek (1,4 km)

De uitvoering van het project is tijdens het opstellen van de begroting 2019 geprogrammeerd voor 2021. Het concept bestek is gereed. Het vergroten van de buffer Palembergerbeek is toegevoegd aan het project. De projectplanprocedure is in voorbereiding.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 0,03 mln.. Dit is het gevolg van iets lagere uitgaven dan gepland in 2018.

Het mogelijk naar voren halen van de uitvoering betekent dat de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 1,0 mln.

Huilbeek (2,8 km)

De concept-visie is in het eerste kwartaal 2019 afgestemd met Limburgs Landschap, RWS, SBB en de Gemeente Beesel. Opmerkingen zijn verwerkt en visie wordt gedragen.

Aanbesteding ingenieursbureau is opgestart. De uitvoering van dit project is naar voren gehaald (gereed 2021) conform bestuurlijk overleg met RWS over de "Convenant beekmondingen" en bestuursbesluit DB van 27 december 2018.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 0,3 mln.

Geleenbeek/Oude Maas (4,4km), Molenbeek van Lottum (0,5 km), Wylrebeek (0,3 km)

De uitvoering van deze projecten is naar voren gehaald (gereed 2021) conform bestuurlijk overleg met RWS over de 'Convenant beekmondingen' en bestuursbesluit DB van 27 december 2018. De projecten worden op korte termijn opgestart.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 0,7 mln.

Corio Glana Highlight 20 fase 2 (2,2 km)

De gemeente heeft verzocht om aan te haken. In het derde kwartaal wordt het project opgestart samen met de gemeente. De voorbereidingen voor de aanbesteding van de ingenieursdiensten is gestart.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 0,1 mln als gevolg van opstarten project

Groote Molenbeek A73-Wittebrugweg (2,7 km)

De grondmobiliteit binnen het projectgebied is beperkt. De benodigde ruimte voor dit project zal niet tijdig beschikbaar zijn. Slechts voor een beperkt deel (ca. 150 m) is ruimte beschikbaar. Conform besluit van het DB d.d. 16 april 2019 is daarom dit project voor € 0,9 mln. getemporiseerd. Voor een beperkt deel worden de maatregelen uitgewerkt en uitgevoerd in 2019.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 dalen met € 0,9 mln.

Rode Beek Millen-Susteren (5,0 km)

Het startdocument is in concept opgesteld. Het project is opgenomen in het partnercontract 2016-2021; de voorbereiding staat gepland voor de periode 2019-2021, de uitvoering vanaf 2022.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 0,23 mln.

Overige projecten met planning 'uitvoering in 2019'

Vispassage volmolen

De uitvoering van het werk is eind 2018 gestart en loop naar verwachting door tot najaar 2019.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 stijgen met € 0,1 mln.. Dit is het gevolg van lagere uitgaven dan gepland in 2018

Vispassage Wittemermolen

Het projectplan is 30 april 2019 definitief goedgekeurd door het bestuur. De aanbestedingsprocedure is opgestart. Verwachte start uitvoering werkzaamheden in juli/augustus 2019.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 stijgen met € 0,3 mln. Dit is het gevolg van lagere uitgaven in 2018 en bijstelling van de raming (DB-besluit)

Vispassage Baalsbruggermolen

Het project is in uitvoering. Behoudens kleine afwerkingen is de vispassage gereed en opgeleverd. In mei 2019 worden de laatste werkzaamheden uitgevoerd.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 stijgen met € 0,07 mln. Dit is het gevolg van lagere uitgaven dan gepland in 2018

Vistrap Haelensebeek

Het ontwerp projectplan waterwet is in april 2019 goedgekeurd door het DB en gaat begin mei 2019 ter inzage. Verwachte oplevering van het project in najaar 2019.

Financieel: de vispassage was niet begroot, maar was integraal onderdeel van het eerder gevoteerde krediet voor de "herinrichting Haelensebeek fase 2". De netto-uitgaven voor 2019 stijgen met € 0,15 mln.

Aanleg drie pompopstelplaatsen

Het ontwerp is eind 2018 tot stand gekomen in samenwerking met Areaalbeheer. Afstemming omtrent vergunningverlening heeft plaatsgevonden met bevoegde gezagen Rijkswaterstaat en gemeente. Het projectplan is door DB goedgekeurd in maart. De aanbesteding wordt op dit moment voorbereid. Gunning en verwachte start uitvoering van de werkzaamheden in mei 2019. Het project zal in 2019 ook tot afronding komen.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 stijgen met € 0,1 mln.

Kleine investeringswerken op 15 locaties

Op 11 locaties zijn de werkzaamheden in uitvoering. Op drie locaties moet nog gestart worden. Eén locatie gaat na overleg met de gemeente niet door. Verwacht wordt dat de werkzaamheden in 2019 kunnen worden afgerond. Kleine investeringswerken zijn bijvoorbeeld een vuilvangconstructie in de Roer, het vervangen van de betuining van de Geul in Valkenburg door een stapelmuur, een vaste pomplocatie in Elsloo en een omleiding van de Molenbeek bij de watermolen in Geulle.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 0,15 mln. als gevolg van meerwerk tijdens de uitvoering

Damwand oever Roer, voorstad St Jacob Roermond

Voorbereidingen tot en met het bestek zijn gereed. In mei 2019 worden benaderingswerkzaamheden NGE uitgevoerd, waarna de definitieve besteksraming opgesteld kan worden en de aanbesteding kan worden opgestart.

In mei/juni 2019 zal het uitvoeringskrediet worden aangevraagd bij het bestuur. Uitvoering van het project vindt plaats in 2019.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 0,1 mln, in verband met noodzakelijke, nabijgelegen oeverversteving.

Maatregelen wateroverlast Roer (Vlodrop en riooloverstorten)

Het bestek waarin op 5 locaties binnen de gemeente Roerdalen putten met afsluiters en schuiven bij duikers onder wegen zijn opgenomen is aanbesteed en in sinds april 2019 in uitvoering. De verwachte oplevering is tweede helft 2019.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 0,2 mln, in verband met hogere aanneemsom.

Compensatie grondwaterproblematiek Rode Beek Schinveld

Ondanks herhaaldelijk verzoek heeft gemeente geen factuur gestuurd in 2018. Daarom uitgaven naar 2019.

Financieel: de netto-uitgaven voor 2019 stijgen met € 0,4 mln. ten opzicht van begroting.

Sarsven en de Banen

Het ontwerpprojectplan Vlakwater is in april goedgekeurd door het DB en wordt begin mei ter inzage gelegd. Verwachte oplevering van het project in najaar 2019.

Voor het onderdeel Leveroysebeek heeft afstemming plaatsgevonden met Areaalbeheer over gebruik van het werkp pad. Ontwerp projectplan is in de maak en wordt naar verwachting in juli aangeboden aan het bestuur. Uitvoering en opleveringen in najaar van 2019.

Financieel: in 2019 wordt netto € 0,07 mln. minder uitgegeven dan begroot. Oorzaak hiervan is dat minder wordt bijgedragen aan het IGU project van de Provincie Limburg. De onderdelen Vlakwater en Leveroysebeek worden geheel gefinancierd door de provincie via het verlengde partnercontract.

Overige projecten met planning 'uitvoering vanaf 2020'

Aanleg hoogwaterbescherming Slenaken (wateroverlast Gulpdal)

Medio 2019 worden voorontwerpen voor het maatregelenpakket voorgelegd aan de bestuurlijke opdrachtgevers van provincie Limburg, gemeente Gulpen-Wittern, Staatsbosbeheer en waterschap. Daarna zullen de procedures worden opgestart.

Gezien de gevoeligheid in de omgeving zal het project op zijn vroegst eind 2020 tot uitvoering komen.

Financieel: geen wijzigingen

Oude geulmeander

Het project is inmiddels besteksgereed. Vooruitlopend op de mogelijke uitvoering vanaf september is een amfibieënscherm rond het werkterrein geplaatst. Dit project is eind 2018 naar achteren geschoven (uitvoering van 2021 naar 2022) toen natte natuurpleis Waterbloem en Broekhuizerbroek naar voren zijn geschoven.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 dalen met € 0,2 mln.. Het mogelijk naar voren halen van de uitvoering betekent dat de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 1,0 mln.

WB21

De aanbesteding van het raamcontract voor ingenieursdiensten is afgerond. Er zijn twee bureaus gecontracteerd. Ook werd begin mei de startbijeenkomst gehouden. Zij gaan fasegewijs, in tranches, de WB21-knelpunten en de belangrijkste asset-knelpunten voorbereiden. De samenstelling van de eerste tranche is in voorbereiding.

Financieel: geen wijzingen

Noordervaart en Peelkanalen

Deelprojecten: Gemaal Lavendel en Kade Helenavaart

Vorbereidingen lopen. In het eerste kwartaal is een adviesbureau gecontracteerd, voor beide onderdelen. Start uitvoering is gepland voor het vierde kwartaal 2019. Oplevering van de beide onderdelen zal plaatsvinden in 2020.

In het eerste kwartaal zijn PAS-gelden beschikt door de Provincie voor de kade Helenavaart.

Deelproject: Peelkanalen

Er is gestart met het opstellen van een gebiedsregeling (sturingssysteem voor waterverdeling) en monitoringsplan. Op korte termijn wordt een SOK opgesteld samen met Waterschap Aa en Maas en mogelijke andere projectpartners. Tevens wordt de inkoopstrategie voor de baggerwerkzaamheden, aanleg kades en kunstwerken bepaald.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 0,2 mln. in verband met geactualiseerde raming

Natte Natuurparels Waterbloem en Broekhuizerbroek.

De grondverwerving voor de beide projecten is opgenomen in de (verlengde) partnercontracten en worden voor 100% vergoed door de provincie Limburg.

De voorbereiding en uitvoering zijn in het partnercontract 2016-2021 ondergebracht en worden voor 25% gesubsidieerd door de provincie. De opgemaakte ramingen zijn opgenomen in deze voorjaarsrapportage. Met het verwerven van de grond is gestart.

Financieel: de netto-uitgaven in de periode 2019-2021 stijgen met € 2,0 mln.

Partnercontract 2016-2021

Medio maart 2019 heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden over herijking van het Partnercontract 2016-2021. Onderwerp van gesprek was het bijstellen van de financiële omvang van het contract van € 80 naar € 62 miljoen met instandhouding van de provinciale bijdrage van € 20 miljoen. Naar verwachting wordt in het bestuurlijk overleg van juni 2019 hierover een besluit genomen. Indien deze wijziging definitief wordt, dan stijgt de provinciale bijdrage van (afgerond) 25% naar 33%. In de ramingen is vooralsnog rekening gehouden met 25%. Een bijdrage van 33% betekent extra inkomsten van circa € 5 mln.

UITGELICHT: Water in Balans

Het programma Water in Balans van Waterschap Limburg is ambitieus: wij verminderen problemen veroorzaakt door wateroverlast en droogte in landelijke en bebouwde gebieden en maken daarmee beekdalen klimaatbestendiger. Dat doen we in adequate afstemming en samenwerking met de omgeving. We geven hierbij ruim baan aan creatieve ideeën om ook onze kernwaarde 'vernieuwend' waar te maken.

Begroting 2019

- We zetten de reeds gestarte gebiedspilots Breevennen, Eckeltsebeek, Kwistbeek, Meerssen, Oirsbeek en Schelkensbeek voort. De realisatiefase is dichtbij.

Toelichting

In de gebiedspilots Meerssen en Oirsbeek worden dit jaar naar verwachting de eerste buffers gerealiseerd. Ook in Eckeltsebeek en Schelkensbeek start de realisatie dit jaar. Voor het project Kwistbeek wordt het Projectplan Waterwet in het najaar van 2019 te inzage gelegd. De realisatie is voorzien in 2020. In Breevennen zijn de voorgestane maatregelen (omklappen EHS, compensatieregelen) niet haalbaar en moet gekeken worden naar andere waterretentie-mogelijkheden en de consequenties voor de omgeving.

Begroting 2019

- We werken maatregelen uit aan de hand van vier knoppen die we in samenspraak met de omgeving hebben gedefinieerd. Passende bescherming ontstaat door aan alle vier de knoppen te draaien
 - Knop Landelijk/buitengebied; agrariërs en terreinbeheerders bergen extra water op perceelniveau naast de maatregelen om erosie tegen te gaan.
 - Knop Stedelijk/bebouwd gebied; gemeenten, inwoners en ondernemers koppelen verhardingen af van het watersysteem.
 - Knop Watersysteem/beken en beekdalen; het waterschap realiseert extra waterberging.
 - Knop Schade beperken in eigen woning; eigenaren nemen zelf maatregelen om hun woning te beschermen tegen wateroverlast en schade.

Toelichting

Knop 1. Landelijk/buitengebied:

In samenwerking met de WUR wordt een maatregelenpakket ontwikkeld en getest. De ontwikkelde maatregelen kunnen door agrariërs en TBO's in het gebied toegepast worden om bij te dragen aan het vasthouden van water op de agrarische percelen en buitengebieden.

Knop 2. Stedelijk/bebouwd gebied:

De uitvoering van maatregelen om verhard oppervlak af te koppelen worden binnen de pilotgebieden al vanuit de samenwerkingsovereenkomsten gestimuleerd. Overkoepelend is gestart met het opstellen van een plan van aanpak voor een meer gestructureerde aanpak van de knoppen 2 en 4.

Knop 3. Watersysteem/beken en beekdalen:

Voor maatregelen binnen knop 3 staat WL primair aan de lat. Het aanleggen van buffers en het herprofiëren van de waterlopen binnen gebiedsprojecten vallen onder knop 3.

Lopende gebiedsprojecten

Meerssen

Voor het gebiedsproject Meerssen is met het oog op het binnen halen een Rijkssubsidie een versnelling in de uitvoering doorgevoerd. Het Projectplan Waterwet wordt medio 2019 afgerond en ter inzage gelegd. De realisatie van de eerste buffer is voorzien vanaf Q4 2019. Voor de resterende buffers wordt het Projectplan Waterwet in de zomer van 2020 afgerond en

is de realisatie voorzien vanaf Q4 2020. De uitvoering wordt begin 2021 afgerond. Dit is een versnelling ten opzicht van de initiële planning in de SOK waarin de uitvoering nog 2024 was voorzien.

Oirsbeek

Voor het gebiedsproject Oirsbeek geldt dat het Projectplan Waterwet voor de eerste buffers voorzien is medio 2019 en de uitvoering van de eerste cluster buffers start in Q4 2019. De overige buffers worden afhankelijk van de beschikbaarheid van de gronden in de jaren daarna gerealiseerd. Het streven is om de realisatie in 2021 af te ronden.

Schelkensbeek

Het gebied in de gebiedsproject Schelkensbeek is met hydrologische modellen doorgerekend en mogelijke maatregelen ter beperking van de wateroverlast zijn met de belanghebbenden besproken. De uitvoering van het knelpunt Krommenhoekerweg wordt vooruitlopend op de rest van het project in mei/juni 2019 uitgevoerd. Voor het eerste deel van de maatregelen wordt het Projectplan Waterwet medio 2019 ter inzage gelegd en is de realisatie voorzien in Q4 2019. Het resterende deel wordt in 2020 uitgevoerd.

Eckeltsebeek

Het gebied in het gebiedsproject Eckeltsebeek is met hydrologische modellen doorgerekend en mogelijke maatregelen ter beperking van de wateroverlast zijn met de belanghebbenden besproken. Medio 2019 wordt het Projectplan Waterwet ter inzage gelegd de realisatie is voorzien vanaf Q4 2019 met een uitloop naar Q1 2020. Naast de gebruikelijk conditionerende onderzoeken is in het gebied tevens een voortoets in het kader van Natura 2000 uitgevoerd. Voor een klein deel moet mogelijk een passende beoordeling worden opgesteld, maar hierover vindt nog overleg met de gemeente plaats. Vooralsnog blijft start realisatie in 2019 haalbaar.

Breevennen

De oorspronkelijke inzet was het realiseren van een groot retentiegebied door omklappen van EHS. Omdat dit niet realiseerbaar was is vervolgens bekeken of retentie op bestaande landbouwgrond mogelijk was. Het idee hierbij was aan de voorkant afspraken maken over het achteraf vergoeden van schade. Afgelopen maanden is in goed overleg met betrokkenen duidelijk geworden dat een dergelijke regeling niet haalbaar is. Op dit moment wordt overwogen welke opties er nog zijn nu retentie op bestaande landbouwgrond niet mogelijk is. Hierbij wordt tevens nagegaan wat de consequenties daarvan voor de directe omgeving zijn.

Nieuw gestarte verkenningen

Geuldal

Er is gestart met het opstellen van een plan van aanpak voor de aanpak van wateroverlast in het Geuldal, dat naar verwachting medio 2019 wordt opgeleverd.

Wateroverlastmaatregelen Einighausen

De verwachting is de verkenning Einighausen in de tweede helft van 2019 te starten. Randvoorwaardelijk daarvoor is het gereed komen van de modellen Westelijke Mijnstreek.

Centrumplan Gulpen

Samen met de Gemeente Gulpen-Wittern en Provincie Limburg wordt het centrum van Gulpen aan de Looierstraat gerenoveerd. Onderdeel van dit plan is de herinrichting van de Gulp. Met dit plan wordt de doorvoercapaciteit van de Gulp door het centrum verbeterd waarmee de kans op wateroverlast vanuit de Gulp aanzienlijk wordt verkleind. Alle voorbereidingen zijn inmiddels afgerond en het project is aanbesteed.

De daadwerkelijke uitvoering start in augustus 2019. Oplevering is voorzien voor mei 2020.

Lange Gracht

De gemeenten Voerendaal, Gulpen-Wittern en Heerlen en de Provincie Limburg bereiden een vrij liggende fietsverbinding voor tussen de Geul en de Geleenbeek voor. Vanwege deze werkzaamheden moet de Lange Gracht verlegd worden. De werkzaamheden worden aangegrepen om extra bergingscapaciteit te realiseren, waarmee wateroverlast in Etenaken wordt beperkt. De maatregelen leveren tevens een bijdrage aan de wateroverlast beperking in Schin op Geul en Valkenburg. In maart 2018 is een samenwerkingsovereenkomst getekend voor de integrale verkenning van dit project. Er is inmiddels een VO opgesteld en tevens is er gestart met de grondverwerving.

Rond de zomer van 2019 zal het waterschap een besluit nemen over participatie in de uitvoering en het beschikbaar stellen van uitvoeringsbudget. De uitvoering van dit project is voorzien voor 2020.

Samenvatting van de financiële effecten t.o.v. de begroting

Project	Netto effect in € mln. t.o.v. begroting 2019	Netto effect in € mln. t.o.v. begroting 2019 t/m 2021	Netto uitgave 2019 t/m 2021 was -> wordt	Toelichting op wijziging
Wateroverlastmaatregelen Meerssen	-/- 0,237	-/- 0,4	2,0 -> 1,6	Het project wordt versneld en al in zijn geheel in 2021 afgerond (voorheen liep het project tot na 2021 door); Het project wordt uit het bestaande partnercontract met de provincie gehaald; daarvoor in de plaats ontvangen we een Rijkssubsidie van € 3 mln waarvan € 1,5 mln voor WL. Het project wordt in 2 fases uitgevoerd. Fase 1 start in Q4 2019, fase 2 in Q4 2020
Wateroverlastmaatregelen Oirsbeek	+ 0,075	+ 0,6	0,6 -> 1,2	Op dit moment bevindt het project zich in de planuitwerkingsfase en zijn eerste realisatieramingen opgesteld. De vorige raming betrof met name realisatie kosten; In huidige raming is tevens grond aankopen en voorbereidingskosten opgenomen. Er is nog enige onzekerheid m.b.t. de grondverwerving maar door de gefaseerde aanpak kan er wel in 2019

				begonnen worden met de realisatie. Realisatie is voorzien in 2 fases: fase 1 Q4 2019 en fase 2 Q4 2020.
Gebiedspilot Schelkensbeek	0	+ 0,6	0,3 -> 0,9	Op dit moment bevindt het project zich in de planuitwerkingsfase en zijn eerste realisatieramingen opgesteld. De onderzoeken in de planuitwerking vragen ook meer inzet en kosten dan initieel voorzien. Het project wordt in 3 fases uitgevoerd. Fase 1 Krommenhoekerweg): mei 2019; fase 2 Q4 2019 en fase 3 Q4 2020. Het Projectplan Waterwet fase 1 is vastgesteld in april 2019 in het DB vastgesteld; Het ontwerp PPWW fase 2 is voorzien in juni 2019.
Gebiedspilot Eckeltsebeek	+ 0,201	+ 0,5	0,3 -> 0,5	Op dit moment bevindt het project zich in de planuitwerkingsfase en zijn eerste realisatieramingen opgesteld. Het ontwerp PPWW is voorzien in juni 2019. Realisatie is voorzien in Q4 2019 met een uitloop naar 2020.
Centrumplan Gulpen-Wittem	+ 0,251	+ 0,25	0,3 -> 0,6	Het project wordt door de gemeente getrokken. Na een tegenvallende aanbesteding heeft het waterschap ingestemd met een hogere bijdrage. Deze hogere bijdrage is kosteneffectiever dan zelf aanvullende maatregelen treffen.
Waterberging Lange Gracht	+ 0,5	+ 1,9	0 -> 1,9	Het project was nog niet opgenomen in de begroting 2019 maar heeft wel een grote prioriteit. In het project realiseren de gemeenten en provincie een fietspad tussen de Geul en de Geleenbeek. In samenhang hiermee wordt de Lange Gracht verlegd en wordt extra waterbergingscapaciteit gerealiseerd. In maart 2018 is een SOK met gemeenten, provincie en WL getekend. De uitvoering is voorzien in 2020.
Gebiedspilot Kwistbeek	-/- 0,087	0	0,7 -> 0,7	De wateropgaven voor de Kwistbeek, de wateropgaven van de Gemeente Peel en Maas én het opstellen van een omgevingsplan voor het Kwistbeekdal worden gecombineerd opgepakt door het waterschap en de gemeente. Realiseren van de wateropgaven in het Kwistbeekdal is onderdeel van de opgaven van Water in Balans. Korteidshalve wordt hiernaar verwezen. De totale kosten van het project zullen hoger uitvallen dan geraamd. Enerzijds om reden dat de bruto kosten toenemen als gevolg van gecombineerde uitvoering met maatregelen voor de Gemeente Peel

				en Maas en anderzijds omreden dat de maatregelen binnen bebouwde omgeving Baarlo hoger zullen zijn dan geraamd. De financiële consequenties worden momenteel nader uitgewerkt.
Totaal effect	+ 0,70	+ 3,45		

Begroting 2019

- We prioriteren alle knelpunten in het watersysteem volgens de vastgestelde programmeringssystematiek en programmeren onze inzet meerjarig.

Toelichting

In het programmaplan Water in Balans is aan de hand van de programmeringssystematiek voor de komende paar jaar de opgave bepaald. De opzet van meerjarig scopemanagement waarmee de totale opgave in beeld gebracht en geprioriteerd wordt, moet nog opgestart worden. De lijst met knelpunten die binnen WiB vallen zijn ten behoeve van het programmaplan WiB aangeleverd door de cluster Kaders & Ontwikkeling. De knelpunten worden door het programmteam WiB geclusterd tot projecten en nader geprogrammeerd.

Water en ruimte

Begroting 2019

- Het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie is door het Rijk vastgesteld. De concrete uitwerking daarvan landt onder andere in de pilots voor Water in Balans (zie daar).

Toelichting

Twee eerste concrete resultaten zijn reeds te melden: het verkrijgen van een bijdrage van € 3 mln. voor de gebiedspilot Meerssen en het binnenhalen van bijna € 600.000 Rijksgeld voor procesondersteuning voor de gemeentelijke werkregio's.

Begroting 2019

- De opgaven rond klimaatverandering (overlast en droogte) zijn in Limburg zeer groot. De oplossing hiervoor kent een belangrijke ruimtelijke component en die is kostbaar. Het is onmogelijk dit zelfstandig in de regio op te lossen. Wij hebben het Rijk nodig voor ondersteuning.

Toelichting

Doordat WL ook op nationaal niveau actief is zijn we goed geïnformeerd en zijn we in staat kansen te benutten. Intussen is bekend dat er een rijksbijdrage komt van 3 mln euro voor de gebiedspilot Meerssen en bijna € 600.000 voor procesondersteuning voor de gemeentelijke werkregio's. De komende jaren werken we aan een uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie, dat ook wordt ingediend voor ondersteuning door het rijk.

Vorbereiden op nieuwe uitdagingen

Begroting 2019

- De benodigde ruimte rond onze beken wordt steeds groter en wij willen die ruimte wel gebruiken, maar hoeven die niet noodzakelijkerwijs in eigendom te hebben. Ook combineren we doelen om waarde toe te voegen aan een gebied.

We onderzoeken hoe we optimaal doelen kunnen stapelen en ontwikkelen een instrumentenkoffer voor maatregelen in het gebied (onderzoeksvraag 9⁷).

Toelichting

Verloopt conform planning.

Waterkwaliteit en ecologie

Begroting 2019

- Om na te gaan welke maatregelen voor waterkwaliteit en ecologie het meeste bijdragen aan ons doelbereik, voeren we een verdiepingsslag uit van de in 2018 uitgevoerde KRW-watersysteemanalyses (onderzoeksvraag 11⁸).

Toelichting

Verloopt conform planning.

Zuiveren en waterketen

Afvalwaterketen

Begroting 2019

- WBL werkt in afstemming met WL de acties vanuit de 'Toekomstvisie waterzuiveren en waterketen 2030' uit. Daarbij ligt de prioriteit bij de thema's energie en grondstoffen, medicijnresten en klimaatbestendigheid. De inzet van Waterschap Limburg is zeer beperkt. Met de huidige bemensing en programmering kunnen wij geen omvangrijker aandeel leveren.

Toelichting

In de opdrachtbrief naar WBL is aangegeven de genoemde prioriteiten te concretiseren en te vertalen naar uitgewerkte plannen. Onze uitvoeringsorganisatie is hiermee doende. Over de terugkoppeling naar WL zijn nog geen concrete voorstellen voor aanpak gemaakt, dit zal zijn beslag krijgen in tweede en derde kwartaal 2019, hierbij weer refererend aan beperkte inzet van WL. In de MJR en Begroting van het WBL voor 2019 wordt al een eerste aanzet gegeven om concrete invulling te geven aan deze opdracht.

Begroting 2019

- WBL stelt samen met WL een Plan van Aanpak medicijnresten op en bereiden een uitvoeringspilot voor (onderzoeksvraag 11).

Toelichting

In de pilot op de rwzi Simpelveld worden door middel van poederkooldosering in de Nereda zuiveringsproces medicijnresten en andere microverontreinigingen verwijderd. Hierbij wordt een uitgebreid meetprogramma ingericht dat ook andere probleemstoffen omvat om de effectiviteit te kunnen bepalen.

⁷ Onderzoeksvraag 9. Samenwerking met de partners intensiveren: Hoe kunnen we het beste doelen stapelen en programmering afstemmen? Bekijken kosten effectiviteit van alternatieve inrichting en beheer gebied.

⁸ Onderzoeksvraag 11. Welke waterkwaliteitsmaatregelen dragen effectief het meeste bij aan ons doelbereik? Aandacht voor nieuwe stoffen zoals geneesmiddelen en nieuwe stoffen uit productieprocessen. Relatie waterketen en watersysteem uitwerken.

Dit meetprogramma zal verder uitgebreid worden naar andere rwzi's om de omvang en impact van medicijnresten (en andere microverontreinigingen) op de ontvangende (regionale) oppervlaktewateren Limburgbreed in beeld te brengen.

Begroting 2019

- We werken een concreet voorstel uit hoe we de aanpak van riooloverstorten kunnen stimuleren.

Toelichting

Op basis van een inventarisatie naar de stand van zaken in 2018 blijkt dat de aanpak van de riooloverstorten vraagt om maatwerk per gemeente. Deze aanpak heeft ook een relatie met diverse andere onderwerpen zoals beekherstel, afnameverplichting en wateroverlast. Het voorstel is in grote lijnen gereed. Het proces is er op gericht om in juni het plan van aanpak in de Commissie WZW te presenteren.

Samenwerking in de waterketen

Begroting 2019

- We werken als WL met gemeenten, WML en WBL samen om de doelen uit het Bestuursakkoord Water te halen. Dat doen we vanuit de bestaande regionale samenwerkingsverbanden waarin we de doelen van het Bestuursakkoord Water samen uitwerken (onderzoeksvraag 12⁹).

Toelichting

Dit is een doorlopende actie. De opgaven van het Bestuursakkoord Water zijn voor Limburg vertaald in de visie 'Waardevol groeien' uit 2015. De financiële doelstelling van het BAW hebben de Limburgse regio's reeds in 2015 gerealiseerd.

De afgelopen jaren is veel gediscussieerd over de wijze waarop de beoogde samenwerking in de waterketen tussen partijen (gemeenten, WML, WL en WBL) vorm gegeven kan worden. Ter afronding wordt een eindvoorstel opgesteld op basis waarvan partijen kunnen besluiten tot deelname aan de samenwerking. Het waterschapsbestuur heeft vooruitlopend hierop ingebracht dat op dit moment de stap naar een nieuwe entiteit te groot is. Desalniettemin willen Waterschap Limburg en Waterschapsbedrijf Limburg graag intensief betrokken blijven bij de verdere uitwerking van de mogelijkheden voor samenwerking in de waterketen. De verdere uitwerking is onlangs gestart. De eerste resultaten worden tweede helft 2019 opgeleverd.

Begroting 2019

- Op basis van de uitgevoerde stresstesten zetten we samen met provincie en gemeenten een vervolgaanpak in. Deze aanpak richt zich op het voeren van risicodialogen, doorvertaling naar ambities en investeringsprogramma's en het vergroten van kwaliteit en uniformiteit van analyses bij uitvoering van toekomstige stresstesten.

⁹ Onderzoeksvraag 12. Samenwerking voortzetten en intensiveren vanuit de praktijk: Naast het verder samenwerken op het gebied van bijvoorbeeld gemeentelijke riolen zoeken naar nieuwe mogelijkheden om door samenwerking efficiencyvoordeel te halen, denk aan gezamenlijk maaibeheer.

Toelichting

Begin dit jaar zijn samen met de provincie de resultaten van de stresstesten die al zijn uitgevoerd verzameld om zo een beeld te krijgen van de impact van de klimaatsveranderingen voor heel Limburg. Deze informatie wordt gebruikt om de risicodialogen verder vorm en inhoud te geven. Diverse gesprekken met verschillende partijen zijn inmiddels in gang gezet. Ook wordt de informatie gebruikt met de gesprekken die we met partijen voeren in het kader van LIWA.

Begroting 2019

- Samen met gemeenten stimuleren we het klimaatbewustzijn en het afkoppelen van regenwater door burgers, bedrijven en woningbouwcorporaties o.a. via het programma Waterklaar.

Toelichting

Het programma Waterklaar is in uitvoering in Noord- en Midden-Limburg (Waterpanel Noord). Uitbreiding naar heel Limburg is in voorbereiding.

De uitvoering van het programma Waterklaar en de bijbehorende stimuleringsregeling afkoppelen regenwater private terreinen lopen nog op schema. Het waterschap kan in 2019 echter niet de toegezegde inspanning leveren om het programma te ondersteunen. In 2019 gaan we daarom 250 uur capaciteit inhuren.

Begroting 2019

- We nemen een besluit over de taken en capaciteit van het gemeentelijk accountmanagement als onderdeel van het omgevingsmanagement.

Toelichting

In grote lijnen zijn de verantwoordelijkheden verdeeld in de organisatie. De uitwerking vergt nog aandacht.

Vorbereiden op nieuwe uitdagingen

Begroting 2019

- We onderzoeken de mogelijkheden om de samenwerking met gemeenten en andere stakeholders te vergroten. We zien bijvoorbeeld kansen bij gezamenlijk maaibeheer (onderzoeksvraag 12).

Toelichting

Er ligt een plan van aanpak klaar om een pilot met de gemeente Venray uit te voeren met betrekking tot experimenteel beheer. Hierin zoeken we de samenwerking met arbeidsparticipanten. Externe begeleiding is geregeld. Wanneer we een interne projectleider hebben, kan de pilot starten.

Voor het gezamenlijk maaibeheer is afgesproken dat in het onderhoudscontract maaien en beplantingsonderhoud de ruimte wordt gehouden voor andere beheerders om aan te sluiten, maar pas wanneer WL het nieuwe onderhoudscontract goed onder controle heeft.

Grondbeleid en areaalbeheer

Assetbeheer / Groot onderhoud

Begroting 2019

- We voeren het meerjarenplan assetbeheer inclusief 'data op orde' watersysteem uit.

Toelichting

De uitvoering van het meerjarenplan assetbeheer ligt op schema. De inspectie- en instandhoudingsplannen voor de waterlopen en waterregulerende objecten zijn gereed. De inspectie- en onderhoudsplannen voor de overige assets worden conform planning in 2019 uitgewerkt.

Het project 'data to go', waarin de organisatie (governance) van het totale gegevensbeheerder van geografische data wordt vastgelegd en ingeregeld, is in het voorjaar opgestart. Het inrichten van deze governance zal circa 1 jaar in beslag nemen.

Begroting 2019

- We integreren de opgaven vanuit het watersysteem met die van de dijken (zorgplicht) en stellen een gezamenlijk meerjarenplan assetbeheer WL-breed op.

Toelichting

Voor het opstellen van het integraal meerjarenplan assetbeheer is in het eerste kwartaal van 2019 een werkgroep ingericht.

Deze werkgroep gaat de komende periode aan de slag om te komen tot één meerjarenplan assetbeheer voor zowel het watersysteem als de waterkeringen.

Vorbereiden op nieuwe uitdagingen

Begroting 2019

- We onderzoeken de invoering van verplicht onderhoud van tertiaire beken door aanliggende eigenaren. Ook onderzoeken we wat de mogelijkheden zijn om de tertiaire beken af te stoten (onderzoeksvraag 7¹⁰).

Toelichting

Dit voorstel is gereed en wordt bestuurders voorgelegd.

Innovatie en duurzaamheid

Begroting 2019

- We stellen een werkwijze vast om innovatie en duurzaamheid vorm te geven. We prioriteren concrete voorstellen op basis van het vastgestelde kader en voeren activiteiten en projecten uit om invulling te geven aan onze doelen.

Toelichting

Er is een voorstel voor een werkwijze/proces met prioritering in concept uitgewerkt. Hierbij zijn een aantal procescriteria geformuleerd die rand voorwaardelijk zijn. Na invulling hiervan volgt in de loop van 2019 vaststelling en implementatie.

Vorbereiden op nieuwe uitdagingen

Begroting 2019

- We onderzoeken op welke wijze duurzaamheid en innovatie ons de komende jaren ondersteunen in het behalen van onze doelen (onderzoeksvraag 10¹¹).

¹⁰ Onderzoeksvraag 7. Onderzoeken invoering verplicht onderhoud tertiaire beken om niet.

Toelichting

Dit onderzoek is in uitvoering en zal in de loop van 2019 gereed komen. Met betrekking tot de uitkomsten van dit onderzoek zullen tevens voorstellen/aanbevelingen worden gedaan om deze kernwaarden te implementeren om onze processen, producten en diensten te vernieuwen en verbeteren.

UITGELICHT: Beheer van onze assets

Het onderhoud van onze assets heeft veel aandacht nodig. In 2018 kreeg het onderhoud een belangrijke impuls door het vaststellen van het meerjarenplan assetbeheer. Dit start met het vaststellen van de huidige onderhoudstoestand en beschrijft de wijze waarop de assets bijdragen aan het behalen van onze doelen. We brengen onze assets op orde, houden ze aantoonbaar op orde. Efficiënt en effectief !

Begroting 2019

- Een belangrijke randvoorwaarde is dat we vastleggen wanneer het watersysteem op orde is. Per beek stellen we vast welk onderhoud nodig is en dat voeren we gedegen uit. Vanzelfsprekend nemen we de input vanuit onze omgeving hierin mee. Bovendien gaan we krachtig inzetten op het uniformeren van het beheer en onderhoud in Limburg. Duurzaamheid en vernieuwing staan hierbij dus centraal.

Toelichting

Binnen het cluster Areaalbeheer is een team Inspecteren ingericht dat de waterkeringen en watersystemen planmatig gaat inspecteren op een gelijkvormige wijze in heel Limburg. In de aankomende jaren wordt een steeds beter beeld verkregen van de kwaliteit van het watersysteem. Daarbij vindt ondersteuning plaats vanuit het project Data to go voor het actualiseren en beheren van de data van de watersystemen en het softwarepakket Infor voor het vastleggen van de inspectiegegevens en het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden.

Begroting 2019

- Om meer vat te krijgen op de onderhoudstoestand van het watersysteem, gaan we in ons hele gebied structureel en cyclisch inspecteren bij alle beken. De implementatie van een nieuw onderhoudsbeheersysteem voor de beken en de dijken ondersteunt ons hierin. In de afgelopen jaren hebben we hiermee in het zuidelijk deel van de provincie goede ervaringen opgedaan. Groot onderhoud voeren we uit op basis van ons meerjarenplan Assetbeheer.

Toelichting

Het structureel en cyclisch inspecteren krijgt vorm in de bedrijfsvoering via het Team Inspecteren in het cluster Areaalbeheer. De uitrol van het hiervoor in te richten onderhoudsbeheersysteem Infor staat vooralsnog gepland na de zomervakantie. Het groot Onderhoud wordt in 2019 opgepakt conform de uitvoeringstabel 2018/2019 in het meerjarenplan Assetbeheer.

¹¹ Onderzoeksvraag 10. Hoe kan duurzaamheid en innovatie ons de komende jaren ondersteunen in onze rol? Hoe kunnen slimme technieken ons ondersteunen in efficiënt beheer van onze assets en onze zorgplicht/primaire processen?

Ten slotte

Begroting 2019

- Het onderhoud van onze assets besteden we in 2020 opnieuw aan voor ons totale beheersgebied. Dat doen we integraal voor dijken en beken. Dit jaar bereiden we de aanbesteding voor. Hierbij ligt de focus op het op orde krijgen van de data, het vaststellen van de inkoopstrategie, de integratie van waterkeringen en watersysteem. Dat leidt ertoe dat er ook in het onderhoud door derden uniformiteit en integraliteit ontstaat.

Toelichting

De voorbereidingen voor het onderhoudscontract lopen. De scope bestaat uit 100% maaien en beplantingsonderhoud voor de watersystemen en waterkeringen samen. Er is een nota van uitgangspunten opgesteld. Dit is goedgekeurd door het DB en ligt nog ter goedkeuring voor aan het AB. In mei volgt de inkoopstrategie voor het DB. Het onderhoudsbeleid is in maart richtinggevend vastgesteld. In juni worden de financiële consequenties van het onderhoudsbeleid voorgelegd aan het AB en de beslissingen van het AB worden meegenomen in het onderhoudscontract. De planning is dat het onderhoudscontract 1 sept 2019 wordt aanbesteed.

3.1.1 Indicatoren

Indicator	Begroting 2019	Voorjaar 2019	Einddoel	Jaar
Regionaal watersysteem				
Functies van water en rol waterschap				
• totaalscore zwemwater ^a	58	58	60	- ^e
Peilbeheer, wateraanvoer en verdrogingsbeleid				
• % uitvoering van de maatregelen uit de Bestuursovereenkomst Zoetwater (DHZ)	61%	58%	100%	2021
Wateroverlast en bodemerosie				
• # hectares waar nog niet aan de vigerende wateroverlastnormering wordt voldaan ^b	500	605	150 ^f	2021
• # km ingemeten waterloop en opgeslagen in databank kernregistratie	150 km	0 km ¹	3.000 km	2027
• % gesloten meldingen	80%	90%	100%	2020
Beken en beekdalen				
• % van de natuurbeken waarbij een ecologisch streefbeeld is opgesteld conform SESA ^c	40%	20%	100%	2021
• % van de streefbeelden (opgesteld conform SESA) behaald ^d	0%	0%	100%	2033
Waterkwaliteit en ecologie				
• % oordelen 'Voldoet' voor alle gemeten prioritaire stoffen (# toetsresultaten 'voldoet' / totaal # toetsresultaten)	96,2%	96,2%	100%	2027
• gemiddelde maatlatscore (EKR) voor de ecologische kwaliteitselementen:				
○ macrofauna	0,50	0,51	0,58	2027
○ vis	0,35	0,34	0,47	2027
○ overige waterflora	0,50	0,51	0,58	2027
• % oordelen 'Goed' (= voldoet aan de norm) voor betreffende parameters:				
○ nutriënten (stikstof en fosfor)	36%	36%	100%	2027
○ overige parameters (zuurstof/temperatuur/zuurgraad/chloride)	82%	82%	100%	2027
Zuiveren en waterketen				
Afvalwaterketen				
• % KRW-overstorten dat is teruggebracht naar een overstortfrequentie die is afgestemd op de kwetsbaarheid van het ontvangende water	50%	47%	100%	2027
• % aan RWZI's dat voldoet aan het Limburgse Effluentenbeleid	70%	50%	100%	2027
Samenwerking in de waterketen				
• % budget van de stimuleringsregelingen afkoppelen regenwater private partijen dat is besteed	25%	35%	100%	2021
• financiële besparingsdoelstelling Bestuursakkoord Water in de waterketen (van de partners samen)	12,6%	12,6%	12,6%	2020

Indicator	Begroting 2019	Voorjaar 2019	Einddoel	Jaar
Grondbeleid en areaalbeheer				
<u>Assetbeheer / Groot onderhoud</u>				
• spoor 1 Extra exploitatiebudget:				
○ % uitputting van het budget	100%	8%	100%	- ^e
• spoor 4 Uitvoering herprofilen en vervanging/revisie van stuwen en gemalen 2018/2019:				
○ # opgeloste knelpunten	13	1	13	2019
○ uitputting van het investeringsbudget	€ 1 mln.	€ 178.524	€ 1 mln.	2019

^a 20 zwemwateren; per zwemwater gescoord (slecht = 0, aanvaardbaar = 1, goed = 2, uitstekend = 3)

^b dit betreft de werknormen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW)

^c Stroomgebiedsbrede Ecologische Systeemanalyse (SESA-systematiek). Dit betreft de natuurbeken binnen het stroomgebied van de Tengelroyse beek (Neerbeek) en valt samen met de ontwikkeling van SESA WL.

^d de oorzaak is dat we nu nog niet weten wat het streefbeeld is/wordt.

^e deze indicator blijft jaarlijks hetzelfde.

^f het einddoel is gewijzigd. Reden: dit doel zou eind 2021 op nul moeten staan, maar het is nu al duidelijk dat dat niet gaat lukken. In sommige knelpuntgebieden is veel meer tijd nodig om de norm te bereiken.

¹ 42 km is al ingemeten, maar nog niet verwerkt in de databank

3.2 Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Watersysteem en -keten	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Kosten	11.731.200	1.742.428	12.229.980	498.780
Opbrengsten	586.300	2.212	644.380	58.080
Netto kosten exclusief doorberekende kosten van programma bestuur en organisatie en bijdrage WBL	11.144.900	1.740.216	11.585.600	440.700

De toelichting op de hogere kosten is opgenomen in paragraaf 6.1. In deze paragraaf worden alle bijstellingen per kostensoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft. Binnen het programma watersysteem en –keten betreft de kostenstijging totaal € 493.780:

- De structurele toename wordt toegelicht bij 'Goederen en diensten van derden' (Onderhoud + € 100.000).
- De incidentele bijstellingen hebben betrekking op en worden toegelicht bij de 'Goederen en diensten van derden' (plannen van derden + € 58.050, monitoring waterkwaliteit +€ 40.000, monitoring waterkwantiteit +/- € 40.000, onderhoudscontracten + € 47.000, bevermanagement +€ 30.000, STOWA bijdrage +€ 5.000) en de bijdragen aan derden (bijdragen openbare lichamen +€ 54.500 en bijdragen aan bedrijven € 200.000).

De toelichting op de hogere opbrengsten is opgenomen in paragraaf 6.2. In deze paragraaf worden alle bijstellingen per opbrengstsoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft. De bijstelling op het programma Watersysteem en –keten is incidenteel van aard en wordt toegelicht bij 'Bijdragen van derden' (Bijdrage van provincie + € 58.050).

Investeringsen

Programma watersysteem en -keten	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Uitgaven	25.498.000	2.783.871	26.197.355	699.355
Inkomsten	12.160.000	90.163	9.668.000	-2.492.000
Netto investeringsuitgaven programma watersysteem en -keten in 2019	13.338.000	2.693.708	16.529.355	3.191.355

Herprioritering van de investeringsuitgaven binnen het programma watersysteem en -keten heeft per project plaatsgevonden. Op basis van de huidige inzichten leidt dit tot een bijstelling van zowel de investeringsuitgaven als de -inkomsten. Dit overzicht is de gecomprimeerde weergave van Bijlage 2, waar de gedetailleerde investeringslijst is opgenomen.

4 Programma Bestuur en organisatie

4.1 Wat hebben we ervoor gedaan?

Bestuur en organisatie

Communicatie en klantcontact

Begroting 2019

- Inwoners en bedrijven met een melding of vraag voor het waterschap worden optimaal bediend. Via het KCC worden externe klantvragen en omgevingsmeldingen geregistreerd en afgehandeld. De servicenormen vormen de leidraad.

Toelichting

Het KCC is opgeheven. In plaats daarvan worden de meldingen aangenomen in Team Gebied uit het cluster Areaalbeheer. Het serviceniveau is gelijk aan vorig jaar.

Begroting 2019

- De resultaten van het doelgroeponderzoek van eind 2018/begin 2019 geven input voor verdere aanscherping van het communicatiebeleid. De onderwerpen klimaatadaptatie, waterveiligheid en waterkwaliteit vormen de belangrijkste thema's in communicatie met de omgeving.

Toelichting

Het doelgroeponderzoek is uitgesteld omdat we kiezen voor de volgorde stakeholderanalyse, waarna een onderzoek volgt naar deze stakeholders/ doelgroepen.

Begroting 2019

- De waterschapsverkiezingen 2019 vormen een belangrijk moment om het belang van het waterschap(swerk) in Limburg voor het voetlicht te brengen. Het thema klimaatadaptatie wordt hieraan gekoppeld voor extra urgentie. Communicatiekansen rondom de verkiezingen worden op deze manier optimaal benut.

Toelichting

De verkiezingscampagne heeft veel belangstelling gekregen wat onder andere zichtbaar was in verschillende (landelijke) dagbladen. Het kwam ook tot uiting in een fors hoger bezoek van onze verkiezingspagina op de website. In maart meer dan 26.000 bezoekers versus normaal gemiddeld zo'n 7.500 websitebezoekers.

Begroting 2019

- Communicatie op strategisch niveau, bestuurlijk relatiemanagement, lobby, stakeholderanalyse krijgen verder vorm, gericht op het realiseren van doelen van het waterschap (onderzoeksvraag 2¹²). Profileren van het waterschap en proactieve persbenadering sluiten hierbij aan (zie onderzoeksvraag 2).

Toelichting

De stakeholderanalyse loopt en een passende strategie wordt uitgewerkt.

Begroting 2019

- Risicocommunicatie krijgt ook in 2019 volop aandacht, gekoppeld aan de impact van klimaatverandering in Limburg en zelfredzaamheid van inwoners. Dit wordt opgepakt in samenwerking met gemeenten, Veiligheidsregio's en overige partners.

Toelichting

Dit is in samenspraak met partners opgepakt en loopt naar planning.

Begroting 2019

- We monitoren ten minste twee communicatiekanalen die worden ingezet in interactie en samenwerking met de omgeving. Waar nodig voeren we verbeteringen door naar aanleiding hiervan.

Toelichting

Binnen WiB is geëxperimenteerd met een communicatieplatform 'Met elkaar' en dit is positief geëvalueerd. Op dit moment rollen we dit kanaal verder uit. We monitoren ons websitebezoek en passen aan waar gewenst.

Mens en organisatie

Begroting 2019

- In 2019 wordt verder invulling gegeven aan Strategische Personeelsplanning (SPP). Het optimaal inzetten van de kennis en competenties van medewerkers speelt hierbij een belangrijke rol.

Toelichting

Dit traject loopt en is een continu proces. Kennis en competenties van medewerkers zo optimaal mogelijk inzetten in de organisatie zodat er een juiste match ontstaat tussen het werk (de opgave van WL) en de aanwezige formatie (de mens).

Begroting 2019

- De regeling 'generatiepact' wordt geëvalueerd.

Toelichting

De evaluatie is uitgezet. De resultaten worden in juni in een notitie aangeboden aan het directieteam.

Begroting 2019

- In 2019 zal inkoop verder door ontwikkelen en professionaliseren. Er wordt een duidelijke visie opgesteld die aansluit bij 'met de omgeving, voor de omgeving'.

¹² Onderzoeksvraag 2. Communicatie: We onderzoeken hoe we proactieve communicatie en stakeholderanalyse beter vorm kunnen geven, om daarmee alle belangen in de omgeving scherp te krijgen, maar ook op de juiste manier onze vraagstukken in de omgeving te laten landen.

Toelichting

We hebben ondertussen verdere stappen gezet op het gebied van professionalisering op het gebied van inkopen door het waterschap. Deze ontwikkeling ondersteunt het uitoefenen van professioneel opdrachtgeverschap door het waterschap en draagt bij aan recht- en doelmatig inkopen.

In een in 2018 geschreven Handboek Inkoop worden alle inkoopprocessen, -procedures en werkwijzen beschreven. Dit is ter beschikking gesteld aan de organisatie.

Er worden regelmatig presentaties en kennissessies aan inkoopbetrokkenen in de organisatie verzorgd. Door het genereren van spend analyses (inkoop uitgaven) krijgt het waterschap meer in- en overzicht op de uitgaven, zodat we beter kunnen sturen op deze kosten. In het verlengde hiervan wordt steeds vaker organisatie breed ingekocht via raamcontracten. Hierdoor behalen we efficiency- en schaalvoordelen. Ook stimuleert dit kennisdeling en samenwerking binnen de organisatie.

De regierol op het inkoopproces in de hele organisatie is er inmiddels. Aanbestedingen worden centraal voorbereid en in de markt gezet waarbij er gezorgd wordt voor publicatie op TenderNed en procesbewaking. Hiertoe is ook een integrale aanbestedingskalender ontwikkeld en worden de eerste stappen gezet naar een centraal overzicht en beheer van al onze overeenkomsten.

Begroting 2019

- Op basis van de uitkomsten van de uitgevoerde Legal audit bij Juridische Zaken (JZ) wordt de positionering van JZ bepaald.

Toelichting

JZ is centraal gepositioneerd bij de cluster Mens en Organisatie Ondersteuning, maar niet alle juridische advisering en ondersteuning van de organisatie wordt centraal gecoördineerd. De Legal Audit vormt de basis voor de inrichting van het juridische proces, waarbij centrale regie en coördinatie van de inzet van de juridische werkzaamheden belangrijke items zijn: gelet op de beperkte formatie is flexibele en efficiënte inzet van zowel intern beschikbare als extern ingehuurde juridische capaciteit een must. Aan de hand van de aanbevelingen en prioritering die is opgenomen in de Legal Audit worden actief stappen gezet ter bewaking en verbetering van de juridische kwaliteit van de besluitvorming. Concrete aandachtspunten daarbij zijn de introductie van juridisch control en aandacht voor adequate administratieve juridische ondersteuning.

Begroting 2019

- Ontwikkeling van medewerkers stimuleren we continu. Stroming is het opleidingsinstituut van Waterschap Limburg. We leren met elkaar en van elkaar door interne kennisdeling en d.m.v. inzet in company workshops en trainingen. Stroming tipt medewerkers regelmatig over externe opleidingen van o.a. IGOM. Het aanbod van Stroming stemmen we af op het organisatieontwikkelingsplan Eenvoud en Focus en op opleidingsvragen uit de organisatie. We financieren Stroming uit het organisatiebudget opleiding en het Persoonlijk basis budget (PBB).

Toelichting

Medewerkers reageren positief op het aanbod van Stroming en maken er gebruik van.

Een verbeterslag qua aanbod is mogelijk aan de hand van een jaarlijks opleidingsplan. Dit traject loopt. Daarnaast gaan we inzetten op managementinformatie die Stroming kan bieden (wie neemt deel, frequentie, etc.) als input voor de gesprekscyclus.

Financiën en control

Financiën

Begroting 2019

- We houden vast aan een betrouwbaar, verantwoord en doelmatig financieel meerjarenbeleid en zien toe op de naleving hiervan.

Toelichting

Bij de totstandkoming van het overdrachtsdossier voor het nieuwe bestuur en bij de totstandkoming van de voorjaarsrapportage 2019 en de kadernota 2020 pakken we onze rol en laten we transparant zien wat de financiële gevolgen zijn van de relevante scenario's. Bij het opstellen van de kadernota, begroting en voor- en najaarsrapportage bewaken we of de financiële kaders correct worden toegepast.

Control

Begroting 2019

- Via control leveren we een bijdrage aan 'good governance'. We ondersteunen en adviseren bestuur en management, gevraagd en ongevraagd, bij het bereiken van afgesproken resultaten en doelen op zowel korte als lange termijn.

Toelichting

Met de Planning & Control cyclus sturen we op een juiste, integrale en tijdige verantwoording over het gevoerde beleid. We signaleren actief kansen en risico's in de organisatie en adviseren hierover het bestuur en de directie.

Begroting 2019

- We onderzoeken de doelmatigheid en doeltreffendheid van plannen en beleid en de uitvoering daarvan.

Toelichting

Bestuursvoorstellen worden gecontroleerd op integraliteit en congruentie met gemaakte afspraken en te bereiken doelen. Begin 2019 is de eerste fase van de audit onderhoud afgerond waarin onderzoek gedaan is naar de wijze waarop onderhoud binnen het waterschap wordt uitgevoerd.

Begroting 2019

- In 2019 evalueren we de rol van control en herijken we onze 'visie op control'.

Toelichting

Conform planning in de tweede helft van 2019.

Integriteit

Begroting 2019

- We implementeren het in 2018 opgestelde integriteitsbeleid en sturen blijvend op integer handelen van bestuur en medewerkers.

Toelichting

Integriteitsbeleid is vastgesteld door AB (maart 2019). Om daadwerkelijk invulling te geven aan het vastgestelde integriteitsbeleid, wordt deze nagelopen op HRM-gerelateerde onderwerpen die moeten worden opgepakt.

Deze acties worden in de HR-planning opgenomen en zoveel mogelijk geborgd in de bestaande (HR)-instrumenten.

Aandachtspunt is de rol van integriteitscoördinator. Deze is eerder ondergebracht bij de concerncontroller, maar wordt momenteel (door uitstroom) niet ingevuld.

Beoogd wordt om deze rol intern in te vullen.

Strategisch risicomanagement

Begroting 2019

- In 2019 verbeteren we de in 2018 geïmplementeerde werkwijze zoals beschreven in de door ons vastgestelde 'Nota risicomanagement' en voeren de risico-inventarisatie conform de RISMAN-methode opnieuw uit. Door de risico's, die zich aandienen bij het besturen van het waterschap te identificeren, te analyseren en waar gewenst maatregelen te treffen, die op hun effect worden beoordeeld, geven wij invulling aan zorgvuldig, kosten bewust en daadkrachtig besturen zoals in het Bestuursprogramma 2017-2019 is vastgelegd.

Toelichting

Conform planning in de tweede helft van 2019.

Kwaliteitsmanagement

Begroting 2019

- In 2019 komen Lean en kwaliteitsmanagement samen in een nieuw kwaliteitsmanagementbeleid ondersteund door een kwaliteitsmanagementsysteem met de vorig jaar benoemde hoofdprocessen. We blijven procesgericht werken met de focus op continue verbetering van onze kwaliteit en klantgerichtheid met zo min mogelijk verspillingen. We evalueren onze processen en verbeteren ze. We gaan aan de slag met het "Lean maken" van Waterschap Limburg en maken hierbij gebruik van de vorig jaar opgeleide Lean coaches.

Toelichting

Vanuit het programma Eenvoud & Focus zijn 11 hoofdprocessen vastgesteld, waaronder ook de processen in het kader van de zorgplicht. Samen met de proceseigenaren worden deze processen in 2019 geëvalueerd en richten we het kwaliteitsmanagementbeleid en -systeem in op de nieuwe organisatie.

Informatievoorziening en facilitaire zaken

Begroting 2019

- We gaan bij het inrichten en het verstrekken van onze (digitale) informatievoorziening uit van het optimaal bedienen van onze omgeving en interne klanten. Toegankelijkheid, transparantie en betrouwbaarheid zijn de uitgangspunten van onze 'Visie Informatievoorziening'. De beschikbaarheid van onze systemen staat hierbij centraal.

Toelichting

Toegankelijkheid, transparantie en betrouwbaarheid staan centraal bij ICT en informatievoorziening. De beschikbaarheid van de ICT systemen is in het eerste kwartaal van 2019 100% geweest.

Begroting 2019

- In 2019 wordt verder invulling gegeven aan concretisering en realisatie van deze visie en de hieruit voortgekomen herijkte Roadmap Informatievoorziening (2017-2021).
 - We voeren projecten uit en leveren diensten die bijdragen aan de ondersteuning van de interne organisatiedoelen van Waterschap Limburg.
 - We realiseren de landelijke ambitie en wettelijke verplichtingen op het gebied van digitalisering (vertaald in het Digikompas) door de uitvoering van in de Roadmap opgenomen projecten en diensten.

Toelichting

De ambitie met betrekking tot de realisatie van de Roadmap blijft in 2019 en 2020 beperkt tot een aantal projecten die direct bijdragen aan de interne organisatiedoelen en de wettelijke verplichtingen in het kader van digitalisering en realisatie van de omgevingswet. WL is landelijk koploper op het gebied van realisatie DSO (digitaal stelsel omgevingswet) met de pilot Vergunningchecker.

De focus van Informatievoorziening en ICT ligt de komende jaren op het op orde krijgen van onze (data) basis (project Data to go) en de hierboven genoemde bijdrage aan interne doelen en wettelijk verplichtingen.

Begroting 2019

- We gaan bij het beveiligen van onze (digitale) informatievoorziening uit van optimale beschikbaarheid en betrouwbaarheid van onze informatievoorziening en -systemen. Hiertoe voeren we security audits uit conform de BIWA, en zorgen dat mogelijk geconstateerde aandachtspunten op korte termijn worden opgelost.

Toelichting

2019 staat in het teken van de overgang van de BIWA (Baseline Informatiebeveiliging Waterschappen) naar de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid). Er is hard gewerkt om de 58 aanbevelingen uit de externe audit om te zetten in maatregelen die de informatievoorziening beter beveiligt. Inmiddels zijn 25% van de aanbevelingen omgezet, 39% zijn in ontwikkeling en nog niet voltooid en 36% zijn niet opgepakt. Voordat hier verdere invulling wordt gegeven, moet een GAP analyse worden uitgevoerd om te onderzoeken welke maatregelen in het kader van de invoering van de BIO bijgesteld dan wel aangescherpt moeten worden.

Daarnaast zijn aanbevelingen gedaan naar aanleiding van de Mystery Guest die eveneens moeten worden vertaald naar maatregelen.

Crisisbeheersing

Begroting 2019

- We houden onze crisisorganisatie en ons crisisproces kritisch tegen het licht. De evaluatie van de crisisorganisatie uit 2018 en organisatieontwikkelingen geven input voor een verdere uitwerking en aanscherping in 2019. Dit wordt uitgewerkt in een Plan van Aanpak en geïmplementeerd. Scenario-denken, informatie naar de omgeving, kennis van kwetsbare gebieden in onze provincie en het voorkomen of herstellen van schade zijn daarin belangrijke componenten. Uitgangspunt is dat WL in 2020 een (veer)krachtige partner in crisisbeheersing vormt in de regio.

Toelichting

Het cluster Areaalbeheer gaat delen uit de bestrijdingsplannen die als regulier kunnen worden beschouwd in de lijn oppakken. Voor die situaties wordt niet opgeschaald naar de crisisorganisatie. De organisatorische inrichting van Areaalbeheer voor deze taak vindt plaats in mei en juni 2019. In het verlengde daarvan worden de bestrijdingsplannen geactualiseerd, deels aan de hand van de informatie die beschikbaar komt uit de activiteiten rondom de Regiekamer. Aan de hand van een praktisch implementatieplan wordt de aansturing in de lijn verder geconcretiseerd.

Begroting 2019

- We voeren het jaarplan Opleiden, Trainen, Oefenen uit. In lijn met het organisatiebrede opleidingsplan (HRM) wordt het meerjarig beleidsplan OTO geactualiseerd.

Toelichting

Het Beleidsplan OTO is nog niet geactualiseerd. De focus voor de eerste helft van 2019 ligt bij het organiseren van de aansturing vanuit Areaalbeheer voor de reguliere crisisbeheersing. Vandaaruit wordt het onderwerp OTO verder opgepakt. In de eerste helft van 2019 worden twee medewerkers opgeleid voor Operationeel Leider Crisisbeheersing.

We zijn bezig met het organiseren van een in company training voor crisismanager.

Begroting 2019

- We evalueren na opschalingen. Het sturen op acties en verbeterpunten na opschalingen heeft aandacht in 2019: hiervoor worden richtlijnen opgesteld en organisatiebrede afspraken gemaakt.

Toelichting

Dit maakt onderdeel uit van de te ontwikkelen aansturing vanuit de lijn van reguliere werkzaamheden in de crisisbeheersing.

Begroting 2019

- Voor Netcentrisch Werken wordt in 2019 gezien hoe implementatie verder vorm krijgt. Dit betreft zowel bemensing, werkafspraken intern en met Veiligheidsregio's en implementatie LCMS Water.

Toelichting

Er zijn geen acties ondernomen op het gebied van netcentrisch werken. De prioriteit ligt bij een goede organisatie.

Toezicht en handhaving

Toezicht en handhaving

Begroting 2019

- In overeenstemming met het in 2015 vastgestelde Nalevingsbeleid voor Waterschap Limburg is eind 2017 het meerjaren handhavingsprogramma 2018-2021 vastgesteld. Dit is gebaseerd op een risicoanalyse die we samen met onze interne en externe omgeving hebben opgesteld. Evaluatie van de risicoanalyse vindt eind 2018 plaats waarbij tevens het jaarplan 2019 wordt opgesteld. We voeren onze toezicht- en handhavingstaken risico gestuurd uit.

Toelichting

We voeren ons toezicht uit op basis van het jaarplan 2019. Met name als gevolg van extra inzet toezicht op peilgestuurde drainage lopen geplande controles agrarische bedrijven (locatiecontrole) achterstand op. Op dit moment is (nog) niet aan te geven of planning wel gerealiseerd kan worden voor eind 2019.

Begroting 2019

- De waterbeheerders in Nederland (Rijkswaterstaat en waterschappen) hebben in 2016 afspraken gemaakt over het hanteren van kwaliteitscriteria op het terrein van vergunningen, toezicht en handhaving. Uit de uitgevoerde 0-meting volgt dat verbeteringen noodzakelijk zijn. Landelijk is afgesproken dat de verbeteringen niet eind 2018 maar een jaar later zijn doorgevoerd. De inzet is dus gericht op realisatie van de verbeteringen per eind 2019.

Toelichting

Een plan van aanpak om te beantwoorden aan de kwaliteitscriteria VTH is in uitvoering. De inzet is gericht op realisatie van de verbeteringen per eind 2019.

Begroting 2019

- Wij geven actief en preventief doelgroepgericht bekendheid aan de geldende regelgeving. Hiermee zetten we in op spontane naleving.

Toelichting

Zoals voorzien in de preventiestrategie (onderdeel Nalevingsbeleid WL) en in het Toezichtsprogramma 2019 (onderdeel preventie) gaat communicatie vooraf aan Toezicht en Handhaving. In deze periode zijn 8 externe lezingen/workshops gegeven gericht op het vergroten van de bekendheid met de regelgeving waarvoor het waterschap verantwoordelijk is (bijv. Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, nieuwe keur). Deze bijeenkomsten vonden plaats voor specifieke doelgroepen (bijv. sierteelt, bomenteelt) en bij ketenpartners (RUD, gemeenten).

Begroting 2019

- Wij monitoren gericht in het kader van specifieke projecten (mestproblematiek, problematiek opkomende stoffen waarvan het vermoeden bestaat dat deze schadelijk zijn).
Daarnaast bemonsteren we, op basis van een risicoanalyse bedrijven die op de riolering lozen (indirecte lozingen). Ook bemonsteren we periodiek het effluentwater van de RWZI's en van de IAZI Sitech. Afhankelijk van de resultaten vinden vervolgacties plaats.

Toelichting

Bemonsteringen worden conform de planning van het bemonsteringsprogramma uitgevoerd (indirecte lozingen + IAZI Sitech). De resultaten worden gecontroleerd en indien dit aanleiding geeft (directe lozingen) wordt de landelijke handhavingstrategie toegepast. Voor wat betreft de resultaten van de indirecte lozingen worden deze doorgezet naar het bevoegd gezag, met het verzoek om ons op de hoogte te houden van de afhandeling.

In kader van opkomende stoffen zijn diverse extra bemonsteringen uitgevoerd bij bedrijven, maar ook op een aantal rwzi's.

Deze analyseresultaten worden met diverse instanties gedeeld. Afhankelijk van de resultaten vinden vervolgstappen plaats.

Begroting 2019

- Ter uitvoering van het Bestuursakkoord Water werken wij op diverse terreinen samen met Rijkswaterstaat. Voorbeelden hiervan zijn de landelijke afspraken rondom samenloop, SAW@, milieuvluchten.

Toelichting

De samenwerking op deze terreinen verloopt conform gemaakt afspraken.

Begroting 2019

- We zetten in op doorontwikkeling van de ketensamenwerking met gemeenten en RUD's, onder meer met het oog op beheersing risico's indirecte lozingen (voorkomen aantasting doelmatige werking RWZI's) en mestfraude (project Gebiedsgerichte Handhaving).

Toelichting

Onder meer door het geven van workshops is een verdere ontwikkeling in gang gezet waar het betreft de ketensamenwerking met gemeenten en RUD's. De samenwerking in het kader van het project Gebiedsgerichte handhaving ontwikkelt zich verder.

4.1.1 Indicatoren

Indicator	Begroting 2019	Voorjaar 2019	Einddoel	Jaar
Bestuur en organisatie				
Communicatie en klantcontact				
1. % van alle meldingen waarvan we binnen twee werkdagen contact opnemen met de melder om te checken of de melding goed is begrepen en/of persoonlijk bezoek nodig is	95%	95%	95%	- ^b
2. % afhandeling melding binnen 2 weken ^a	80%	80%	80%	- ^b
3. tevredenheidsscore bij bezoekers van een informatiebijeenkomst/werkatelier	7	7,5	7,5	2020
Mens en organisatie				
4. % ziekteverzuim	5%	5,3%	3,5%	2023
5. # trainees/stagiaires	20	13	20	- ^b
6. inzet PBB (in €'s)	400.000	56.345	1.437.500	2020
7. % afgehandelde claims uit 2016	100%	98%	100%	2019
Financiën en control				
8. % tijdige betalingen	95%	95%	95%	- ^b
Informatievoorziening en facilitaire zaken				
9. % beschikbaarheid applicaties en infrastructuur	95%	100%	95%	- ^b
10. klanttevredenheid servicedesk IV/FAZA	7	... ¹	7	- ^b
11. klanttevredenheid ZGW ondersteuning	7	... ¹	7	- ^b
Toezicht en handhaving				
Toezicht en handhaving				
12. % realisatie Kwaliteitscriteria VTH	95%	... % ²	95%	- ^b
13. % plaatsten info op zwemwaterwebsite binnen 24 uur	90%	... % ³	90%	- ^b

^a dit betreft afhandeling van de melding. Het oplossen van een (beleidsinhoudelijk) vraagstuk of aanpassen van de situatie in het veld kan langer in beslag nemen.

^b deze indicator blijft jaarlijks hetzelfde.

¹ nog niet gemeten

² proces loopt nog

³ nog niet gemeten, zwemseizoen start op 1 mei

4.2 Wat heeft het gekost?

Exploitatie

Programma Bestuur en Organisatie	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Kosten	55.856.400	13.060.248	56.611.100	754.700
Opbrengsten	2.721.900	37.302	3.001.900	280.000
Netto kosten exclusief doorberekende kosten naar programma watersysteem- en keten en programma waterkeringen en bijdrage WBL en BsGW	53.134.500	13.022.946	53.609.200	474.700

De toelichting op de hogere kosten is opgenomen in paragraaf 6.1. In deze paragraaf worden alle bijstellingen per kostensoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft.

Binnen het programma Bestuur en organisatie betreft de kostenstijging totaal € 754.700:

- De structurele bijstelling wordt toegelicht bij 'Goederen en diensten van derden' (Informatiebeleid + € 240.000 en Lease + € 116.800).
- De bijstellingen met een incidenteel karakter worden toegelicht bij 'Rente en afschrijvingen' (Afschrijvingen +/- € 82.100) en 'Personeelslasten' (Personeel van derden + € 1.100.000 en salarissen huidig personeel +/- € 620.000).

De hogere opbrengsten worden toegelicht in paragraaf 6.2. Alle bijstellingen worden per opbrengstsoort toegelicht inclusief de aanduiding of het een structurele of incidentele bijstelling betreft en wordt aangegeven op welk programma deze bijstelling betrekking heeft.

De incidentele bijstelling op het programma Bestuur en organisatie wordt toegelicht bij 'Financiële baten' (Rente rekening courant + € 50.000), 'Personele baten' (Baten uitlening personeel +€ 140.000) en 'Interne verrekeningen' (geactiveerde lasten + € 90.000).

Investeringsen

Programma bestuur en organisatie	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
Uitgaven	2.990.000	136.092	2.820.000	-170.000
Inkomsten	-	-	-	-
Netto investeringsuitgaven programma bestuur en organisatie in 2019	2.990.000	136.092	2.820.000	-170.000

Het bedrag aan netto investeringsuitgaven in de Begroting 2019 daalt. Enerzijds nemen de uitgaven voor de informatievoorziening af en anderzijds stijgen de uitgaven van facilitaire maatregelen. Dit overzicht is de gecompriëerde weergave van Bijlage 2, waar de gedetailleerde investeringslijst is opgenomen.

Financieel

2019

waterschap
limburg

5 Kredietvoting en -verlening

In de voorgaande hoofdstukken zijn per programma (§ 2.2, 3.2 en 4.2) de jaargebonden netto investeringsuitgaven (uitgaven en inkomsten) voor 2019 getotaliseerd weergegeven.

Op concernniveau sturen we op deze netto investeringsuitgaven in enig jaar.

Naast de jaarlijkse netto investeringsuitgaven zijn in de Begroting 2019 per investeringsproject ook de beschikbaar gestelde kredieten opgenomen (bijlage J, investeringsoverzicht). Deze kredieten zijn noodzakelijk om gelegitimeerd (i.e. rechtmatig) uitgaven van investeringsprojecten te mogen doen. Binnen de kredieten mogen uitgaven over meerdere jaren worden verantwoord. We noemen kredieten daarom jaaroverschrijdend.

Procedure investeringskredieten:

1. Bij de vaststelling van de Begroting is door het algemeen bestuur (AB) per programma een krediet gevoteerd. Dit kan in de voorjaars- en/of najaarsrapportage worden bijgesteld.
2. Het dagelijks bestuur (DB) mag voor een individueel investeringsproject binnen een programma een krediet verlenen.
3. In de jaarrekening wordt door het AB het saldo van het gevoteerde krediet per programma ingetrokken. Dit saldo betreft de niet door het DB verleende kredieten in het verslagjaar.

Conform de 'verordening ex artikel 108 beleids- en verantwoordingfunctie Waterschap Limburg' (art. 6 en 7) wordt over de door het DB verleende kredieten in de voor- en najaarsrapportage evenals de jaarrekening gerapporteerd aan het AB. Aan deze verplichting wordt onderstaand voldaan. Op grond van de huidige inzichten is bijstelling van het door het AB gevoteerde krediet niet noodzakelijk:

Netto kredietvoting/-verlening per programma	AB 2019		DB 2019
	Begroting	Prognose	
Waterkeringen	13.000.000	13.000.000	-
Watersysteem en -keten	16.000.000	20.000.000	7.684.832
Bestuur en organisatie	-	-	-
Totaal netto kredietvoting / -verlening	29.000.000	33.000.000	7.684.832

Onderstaand worden de door het DB beschikbaar gestelde krediet per programma toegelicht. Ook wordt per programma een bijstelling in de kredietotering door het DB opgenomen, indien relevant en/of noodzakelijk.

5.1 Programma Waterkeringen

Kredietverlening (DB)

- N.v.t.

Kredietvoting (AB)

Bijstelling kredietvoting

N.v.t.

5.2 Programma Watersysteem en -keten

Kredietverlening (DB)

- Aanleg vispassage Wittemermolen (uitgaven € 770.000 en inkomsten € 160.000)
De Selzerbeek stroomt van Vaals naar Partij, waar deze uitstroomt in de Geul. De Selzerbeek heeft de status Natuurbeek en maakt onderdeel uit van de KRW-rapportage aan de Europese Commissie. Bovenstrooms Partij bevinden zich twee stuwen die de watertoevoer naar de Wittemermolen regelen, in combinatie met de Afslagtak Selzerbeek,. Door de aanwezigheid van deze stuwen en een bodemval is visoptrek niet mogelijk en voldoet de beek niet aan de status Natuurbeek en de KRW doelstelling.
Door de combinatie drempel/stuw te vervangen door een vispassage, wordt het voor vissen weer mogelijk om stroomopwaarts te zwemmen. De bestaande (twee) stuwen worden vervangen door drie nieuwe volledig geautomatiseerde kunstwerken.
De provincie Limburg draagt bij in de kosten van het project.
- Herinrichting centrumplan Gulpen (uitgaven € 248.832)
Betreft de extra bijdrage van het WL aan de gemeente Gulpen-Wittem als bijdrage in de kosten van de herinrichting van de Gulp binnen de stedelijke kern Gulpen. De totaal van het waterschap gevraagde bijdrage wordt daarmee € 580.800 incl Btw.
- Herinrichting Geul benedenstrooms kern Valkenburg, fase 2 (uitgaven € 3.100.000 en inkomsten € 1.045.000).
Het waterschap streeft een robuust en klimaatbestendig regionaal watersysteem na. De huidige loop van de Geul rond de Kruitmolen voldoet niet aan de eisen voor een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem omdat:
 1. bij afvoeren met hoge waterstanden wateroverlast optreedt in de omgeving,
 2. de stuw en bodemval in de Geul een barrière zijn voor vismigratie en
 3. sprake is van achterstallig onderhoud aan de oevers/kademuren van de Geul.Het oplossen van de boven genoemde drie items (wateroverlast, vismigratie en achterstallig onderhoud) wordt aangepakt.
De gemeente Valkenburg a/d Geul en de provincie Limburg dragen bij in de totale kosten van het project.
- Aanleg pompopstelplaatsen (uitgaven € 349.000 en inkomsten € 116.000).
Betreft het realiseren van maatregelen om drie bestaande pompopstelplaatsen sneller, veiliger en gemakkelijker in te richten tijdens een crisissituatie. Het betreft de kruising waterloop Leiverspeelke met de Noordervaart, Tungalroysebeek met het kanaal Wessem – Nederweert en Uffelsebeek met het kanaal Wessem – Nederweert.
De provincie Limburg draagt bij in de kosten van het project.

- Herinrichting Kanjel en Gelei (uitgaven € 7.750.000 en inkomsten € 3.437.000).
Dit project heeft als doel om het watersysteem Kanjel en Gelei op orde te brengen. Het omvat het afkoppelen van vijverpartijen, het saneren van watergangen en vijvers en de aanleg van zowel kwantitatieve als kwalitatieve buffervoorzieningen. Op onderdelen is het vergelijkbaar met situaties, elders binnen het beheergebied. Als totaal is het niet vergelijkbaar. Begin jaren 90 werd met het project gestart. Sindsdien zijn op verschillende niveaus, waaronder bestuurlijk, bindende afspraken gemaakt met de omgeving, vooral met de provincie Limburg betreffende de aanpak van de saneringsopgave.
Het project wordt daarom gezamenlijk met de Provincie Limburg en de gemeenten Maastricht Meerssen uitgevoerd die ook bijdragen in de kosten van het project.
- Waterbeheerprogramma 2022 – 2027 (uitgaven € 165.000).
Het waterbeheerprogramma (voorheen: waterbeheerplan) is het centrale beleidsplan van het waterschap. De planperiode van het huidige waterbeheerplan loopt van 2016 tot en met 2021. Dit betekent dat er op 21 december 2021 een nieuw plan vigerend moet zijn.
- Watersysteemtoets 2019 (uitgaven € 60.000).
Het regionale watersysteem moet voldoen aan een norm tegen wateroverlast. Deze is op kaart vastgelegd in de Provinciale Omgevingsverordening. Op deze kaart is aangegeven welke hoogwatersituatie in het regionale watersysteem kan optreden zonder overstromingen te veroorzaken. De waterschappen hebben een inspanningsplicht om aan de normen te voldoen. Om te controleren of ons watersysteem nog steeds voldoet aan de normering, hebben we de plicht om periodiek het watersysteem te toetsen. Dit heet de watersysteemtoets. In deze toets worden alle veranderingen in beeld gebracht en wordt met behulp van modellen het nieuwste scenario voor het veranderde huidige klimaat doorgerekend.
Met dit initiële krediet wordt de eerste fase van de nieuwe watersysteemtoets uitgevoerd, de risicoanalyse om locaties met te groot risico op wateroverlast op te sporen.
Zodra we meer zicht hebben op de kosten van fase 2, gericht uitwerken van watersysteemtoets voor in fase 1 aangeduide gebieden, wordt hiervoor aanvullend krediet gevraagd.

Kredietvoting (AB)

Bijstelling kredietvoting +€ 4.000.000

De bijstelling is noodzakelijk omdat in de begroting geen rekening is gehouden met het kredietvoorstel voor het waterbeheerprogramma en het centrumplan Gulpen.

Bovendien blijken de totale projectkosten van de vispassage Wittemermolen, Herinrichting Geul Valkenburg, aanleg pompopstelplaatsen en Herinrichting Kanjel en Gelei hoger dan waarmee rekening is gehouden in de begroting.

Om de overige conform de begroting geplande kredietvoorstellen aan het DB door te kunnen laten gaan is bijstelling van kredietvoting door het AB gewenst.

5.3 Programma Bestuur en organisatie

Kredietverlening (DB)

- N.v.t.

Kredietvoting (AB)

Bijstelling kredietvoting

N.v.t.

6 Begroting naar kosten-/opbrengstensoorten

Naast de programma's zijn de kosten- en opbrengstensoorten verplicht. Volgens de voorschriften zijn deze van informatieve waarde voor het AB waardoor een toelichting hierop niet verplicht is. Omdat het echter de besluitvorming ten goede komt zijn de kostensoorten in de begroting op hoofdlijnen toegelicht.

In de tussentijdse rapportage ligt de nadruk op de bijstelling, het verschil tussen de prognose en de begroting. Deze wordt onderstaand op hoofdlijnen beknopt toegelicht. Verder wordt aangegeven of deze bijstelling van incidentele of structurele aard is.

Rekening houdend met het bovenstaande kunnen de kosten en opbrengsten als volgt worden weergegeven.

Omschrijving	2019			
	Begroting	Realisatie	Prognose	Bijstelling
41 Rente en afschrijvingen	17.616.800	14.026.594	17.534.700	-82.100
42 Personeelslasten	27.197.100	8.163.562	27.677.100	480.000
43 Goederen en diensten van derden	22.110.700	5.498.640	22.766.780	656.080
4310 Goederen en diensten van derden WBL	69.764.100	23.254.709	69.764.100	0
4310 Goederen en diensten van derden BsGW	4.362.200	1.778.467	4.362.200	0
44 Bijdragen aan derden	1.039.100	137.372	1.577.200	538.100
4501 Toevoegingen aan voorzieningen	2.268.300	2.268.300	2.268.300	0
4502 Ruimte goodwill WPM	125.000	0	125.000	0
4502 Duurzaamheid en innovatie	800.000	0	456.900	-343.100
4502 Intensivering watersysteemtaak	600.000	0	400.000	-200.000
Totaal kosten exclusief onvoorzien	145.883.300	55.127.645	146.932.280	1.048.980
81 Financiële baten	1.007.300	29.382	1.057.300	50.000
82 Personele baten	71.400	4.306	211.400	140.000
83 Goederen en diensten aan derden	513.900	4.691	513.900	0
84 Bijdragen van derden	787.600	1.135	845.680	58.080
85 Waterschapsbelastingen	137.949.900	137.949.900	137.949.900	0
86 Interne verrekeningen	2.215.600	425.656	2.305.600	90.000
Totaal opbrengsten	142.545.700	138.415.070	142.883.780	338.080
4502 Onvoorzien	284.600	0	-426.300	-710.900
Exploitatieresultaat	-3.622.200		-4.048.500	

De bijstelling van lagere kosten en hogere opbrengsten is **groen** ingekleurd, omdat dit een positief effect heeft op het exploitatieresultaat 2019. Hogere kosten en lagere opbrengsten hebben een negatief effect op het exploitatieresultaat 2019 en zijn **rood** ingekleurd.

De bijstelling van de kosten en opbrengsten onderverdeeld naar incidenteel en structureel kan als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	Bijstelling	Incidenteel	Structureel
Kosten	1.048.980	592.180	456.800
Opbrengsten	338.080	338.080	0
Netto hogere kosten	710.900	254.100	456.800

De totale bijstelling heeft bij volledige realisatie een negatief effect op het jaarrekeningresultaat 2019. De structureel hogere kosten van € 456.800 hebben een opbrengststijging van 0,7% van de belastingopbrengst watersysteemheffing vanaf 2020 tot gevolg.

6.1 Kosten

Rente en afschrijvingen

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Afschrijvingen Op basis van de investeringsuitgaven tot en met 2018 en de geprognoseerde investeringsuitgaven in 2019 zijn de afschrijvingskosten herrekend en kunnen worden bijgesteld.	-/- 82.100	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Totaal	-/- 82.100 0	Incidenteel Structureel	

Personeelslasten

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Salarissen huidig personeel en bestuur De beschikbare loonruimte in 2019 in verband met het later invullen van vacatures wordt overgeheveld naar de post personeel derden voor het opvangen van de kosten die gemoeid zijn met de inhuur van tijdelijk personeel.	-/- 620.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
- Personeel van derden De budgetverhoging bestaat uit drie componenten: - De vrij beschikbare loonruimte in verband met de latere invulling van vacatures (€ 620.000), de opbrengsten uitleen personeel (€ 140.000) en de extra geactiveerde lasten (€ 90.000) bedraagt op basis van de huidige inzichten € 850.000. Deze ruimte wordt overgeheveld naar de post personeel derden en is noodzakelijk om de kosten van tijdelijke inhuur op te vangen.	+ 1.100.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
2. Verlenging tijdelijke inhuur vergunningen. Als gevolg van enkele langdurige zieken en het niet invullen van vacatures zijn grote achterstanden ontstaan bij de afhandeling van vergunningen en meldingen. Voor het wegwerken hiervan zijn vanaf december 2018/januari 2019 4 tijdelijke krachten ingehuurd (totaal ca. 2,5 FTE). Gebleken is dat de achterstanden nog niet zijn weggewerkt. In verband daarmee worden de 4 lopende inhuurcontracten verlengd met een periode van 6 maanden, kosten hiervoor zijn € 175.000. Deze capaciteit wordt gericht ingezet op het inlopen van bestaande achterstanden, zodat de eigen medewerkers zich kunnen richten op behandeling van nieuw inkomende aanvragen. 3. Inhuur projectleider vergunningen. Het proces vergunningen dient geoptimaliseerd te worden. Besloten is tot inhuur van een projectleider die zich hierop gaat richten, kosten € 75.000. Onderdeel van deze procesoptimalisatie is onder meer het voorkomen van nieuwe achterstanden en het leggen van een basis voor verbetering van de kwaliteit van de vergunningen.			
Totaal	+ 480.000 0	Incidenteel Structureel	

Goederen en diensten van derden

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Lease Als gevolg van aanpassingen in het wagenpark is een verhoging noodzakelijk. De aanpassingen betreffen onder andere de uitbreiding en vernieuwing van het wagenpark, inclusief bijkomende kosten zoals de belettering op de auto's en de inbouw van de rittenregistratie en een kluisje. Verder betreft dit de extra kosten voor het inleveren oude bedrijfswagens, inclusief het verwijderen van belettering op de auto's en de uitbouw van de rittenregistratie en het kluisje evenals het herstel van eventuele schades.	+ 116.800	Structureel	Bestuur en organisatie
Onderhoud door derden Maart 2019 heeft de regering ingestemd met de verhoging van de afvalstoffenheffing. De heffing wordt verhoogd van € 13,21 naar € 32,12 per ton. In de huidige bestekken is met deze verhoging geen rekening gehouden. Op basis van de gemiddelde tonnages van de afgelopen jaar is een verhoging van € 100.000 van het onderhoudsbudget noodzakelijk.	+ 100.000	Structureel	Watersysteem en -keten

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Plannen van derden Voor de verdrogingsaanpak van enkele natte natuurgebieden (NNP) is een adviseur ingehuurd. Deze kosten worden door de provincie Limburg voor 100% vergoed op basis van het verlengde partnercontract 2013-2019 (zie de bijstelling op de opbrengsten, bijdragen van derden). Tegenover de hogere kosten staan dan ook hogere opbrengsten, waardoor een en ander budgettair neutraal verloopt.	+ 58.050	Incidenteel	Watersysteem en -keten
- Vergunningen en meldingen In 2019 zijn twee onvoorziene onderzoeken noodzakelijk in verband met vergunning Sitech: 1. Controle ABM-toets (nieuwe opdracht). In de 1^e helft 2019 wordt aanvraag om vergunning ingediend. De ABM-toets moet steekproefsgewijs worden gecontroleerd. 2. Monitoren van de gemaakte afspraken, nog niet bekende knelpunten oplossen en lange termijn beeld (nullozing) toch uitwerken.	+ 55.000	Incidenteel	Waterkeringen
Advieskosten nieuwe onderhoudscontracten Voordat de nieuwe onderhoudscontracten op de markt kunnen worden gezet is ondersteuning noodzakelijk. Het betreft de kosten van een projectleider, advisering van de informatie- en functionele behoefte en het toetsen van de inkoopstrategie door een onafhankelijk bureau.	+ 47.000	Incidenteel	Watersysteem en -keten
Bevermanagement In verband met de toename van de bever populatie is regelmatig ecologisch advies nodig. Deze capaciteit is binnen het waterschap niet aanwezig en daarom wordt in 2019 extern advies gevraagd.	+ 30.000	Incidenteel	Watersysteem en -keten
Monitoring kwaliteit Extra ondersteuning is gewenst voor de uitvoering van de monitoring van macrofauna en om te kunnen voldoen aan de KRW.	+ 40.000	Incidenteel	Watersysteem en -keten
Monitoring kwantiteit Een deel van het beschikbare onderzoeksbudget voor de monitoring kwantiteit kan worden ingezet als dekking voor de bovengenoemde ondersteuning, waardoor een en ander budgettair neutraal verloopt.	-/- 40.000	Incidenteel	Watersysteem en -keten

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Informatiebeleid en automatisering De personele invulling van service-/helpdesk ICT is niet opgenomen in de vaste formatie. Er is een structureel budget nodig om de noodzakelijke dienstverlening te kunnen bieden. Deze verhoging was opgenomen in de begroting 2017 en 2018, in de veronderstelling dat vanaf 2019 samenwerking met WBL op dit gebied wellicht tot de mogelijkheden behoorde. Vooral nog is hier echter nog geen sprake van.	+ 240.000	Structureel	Bestuur en organisatie
STOWA bijdrage Het waterschap draagt via kenniscentrum van de Nederlandse waterschappen 'Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer' (STOWA) bij aan een pilot naar visbemonstering met eDNA. In deze pilot wordt de traditionele visstandbemonstering voor de Kaderrichtlijn Water voor zogenoemde R- en M- watertypen vergeleken met een visbemonstering via environmental DNA, kortweg eDNA. Het betreft een jaarlijkse bijdrage voor een periode van 4 jaar, 2019 tot en met 2021. Vanwege het innovatieve en duurzame karakter van deze pilot worden de kosten gedekt uit het budget voor duurzaamheid en innovatie, waardoor deze bijstelling budgettair neutraal verloopt.	+ 5.000	Incidenteel	Watersysteem en -keten
Totaal	+ 199.280 + 456.800	Incidenteel Structureel	

Bijdragen aan derden

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Bijdragen aan derden Voor het instellen van een stimuleringsregeling voor de versnelling van de realisatie van maatregelen op landbouwgronden tegen wateroverlast in het kader van klimaatadaptatie wordt een stimuleringsregeling opgesteld voor de duur van 3 jaar. De kosten worden gedekt uit het budget voor 'intensivering watersysteemtaak', waardoor deze bijstelling budgettair neutraal verloopt.	+ 200.000	Incidenteel	Watersysteem en -keten

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Bijdragen aan openbare lichamen Vooruitlopend op het besluit van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), starten we dit voorjaar met praktijkproeven in het kader van vasthouden van water in de landbouw op 7 agrarische bedrijven. Vanwege het innovatieve karakter wordt deze kostenverhoging gedekt uit het budget voor duurzaamheid en innovatie en verloopt daardoor budgettair neutraal.	+ 54.500	Incidenteel	Watersysteem en -keten
Bijdragen aan openbare lichamen Het betreft een bijdrage in het onderzoekstraject voor toepassing van een innovatieve glazen kering bij dijkkring 74 te Neer. Vanwege het innovatieve karakter wordt deze kostenverhoging gedekt uit het budget voor duurzaamheid en innovatie en verloopt daardoor budgettair neutraal.	+ 283.600	Incidenteel	Waterkeringen
Totaal	+ 538.100 0	Incidenteel Structureel	

Duurzaamheid en innovatie

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Op grond van het afwegingskader en na instemming van het Dagelijks Bestuur zijn middelen vanuit het budget voor duurzaamheid en innovatie beschikbaar gesteld en overgeheveld naar een budget binnen de programma's: - Een bijdrage beschikbaar stellen ten behoeve van het onderzoekstraject voor toepassing van een innovatieve glazen kering bij dijkkring 74 te Neer, € 283.600. - Praktijkproeven in het kader van vasthouden van water in de landbouw op 7 agrarische bedrijven, € 54.500. - STOWA bijdrage in pilot visstandenbeheer, € 5.000.	-/- 343.100	Incidenteel	n.v.t.
Totaal	-/- 338.100 0	Incidenteel Structureel	

Intensivering watersysteemtaak

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Het algemeen bestuur heeft 13 maart 2019 ingestemd met de uitgangspunten voor het instellen van een stimuleringsregeling ten behoeve van de versnelling van de realisatie van maatregelen op landbouwgronden tegen wateroverlast in het kader van klimaatadaptatie. Voor deze stimuleringsregeling wordt gedurende 3 jaar een bedrag van maximaal € 200.000 per jaar beschikbaar te stellen uit het budget voor 'Intensivering watersysteemtaak' en overgeheld naar 'bijdragen aan bedrijven' binnen het programma watersysteem en -keten.	-/- 200.000	Incidenteel	n.v.t.
Totaal	-/- 200.000 0	Incidenteel Structureel	

Onvoorzien

Per saldo kan € 710.900 worden onttrokken aan onvoorzien:

- De opbrengsten stijgen incidenteel met € 338.080.
- De kosten stijgen met € 1.048.980, waarvan € 592.180 incidenteel en € 456.800 structureel.

De hoogte van de post onvoorzien 2019 bedraagt per 1 mei 2019:

• Primitieve begroting	€	284.600	
• Voorjaarsrapportage	-	710.900	-/-
Totaal	€	426.300	negatief

6.2 Opbrengsten

Financiële baten

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
• Rente rekening courant Het waterschap financiert haar liquiditeitstekort binnen de kaders van de wet Fido middels goedkope kasgeldleningen. De rente op kasgeldleningen is in 2019 (evenals als in 2018) negatief waardoor een rentopbrengst wordt gegenereerd. Gelet op de afgesloten en de verwachte nog af te sluiten kasgeldleningen is een verhoging van deze post mogelijk is.	+ 50.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Totaal	+ 50.000 0	Incidenteel Structureel	

Personele baten

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Baten uitlening personeel In 2019 zijn 4 medewerkers geheel of gedeeltelijk gedetacheerd bij andere organisaties (Waterschap Rijn en IJssel, Het Waterschapshuis, Programma bureau Kaderrichtlijn water en de Brabantse waterschappen). Met de detacheringvergoeding is in de begroting 2019 geen rekening gehouden en kan deze post worden verhoogd.	+ 140.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Totaal	+ 140.000 0	Incidenteel Structureel	

Bijdragen van derden

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Bijdragen van provincie Dit betreft de provinciale bijdrage in de kosten voor de verdrogingsaanpak van enkele natte natuurgebieden (NNP), op basis van het verlengde partnercontract 2013-2019.	+ 58.080	Incidenteel	Watersysteem en -keten
Totaal	+ 58.080 0	Incidenteel Structureel	

Interne verrekeningen

Toelichting	Bijstelling €	Incidenteel/ Structureel	Programma
Geactiveerde lasten Doordat drie medewerkers in 2019 een gedeelte van hun tijd worden ingezet bij HWBP en/of prioritaire dijkversterking, waarvan de kosten subsidiabel zijn, is een verhoging van de geactiveerde lasten mogelijk. Hiermee was in de begroting geen rekening gehouden.	+ 90.000	Incidenteel	Bestuur en organisatie
Totaal	+ 90.000 0	Incidenteel Structureel	

7 Reserves en voorzieningen

In de voorschriften is opgenomen dat onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen expliciet dienen te worden toegelicht in de begroting en gerapporteerd in de tussentijdse rapportages.

7.1 Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve calamiteiten watersysteembeheer

Doel	bestrijding van de kosten van calamiteiten (o.a. hoogwater, wateroverlast, droogte etc.).
Omvang	gemaximeerd op € 2.000.000. Saldo per 31 december 2018 € 2.000.000, voor resultaatsbestemming 2018 door AB.
Onttrekking	Begroet en realisatie in 2019: € 0.

Bestemmingsreserve riooloverstorten

Doel	het bevorderen van gemeentelijke projecten die als doel hebben de belasting van afvalwater op het huidige oppervlaktewater- en zuiveringssysteem terug te brengen.
Omvang	een jaarlijks bedrag van € 300.000 voor de jaren 2012-2016, totaal €1.500.000, aangevuld met het surplus van de 'reserve afkoppelen verhard oppervlak' van € 697.368. Saldo per 31 december 2018 € 3.541.749, voor resultaatsbestemming 2018 door AB.
Onttrekking	Begroet en realisatie in 2019: € 0.

Het geld is gelabeld door middel van samenwerkingsovereenkomsten (SOK's) en toegezegd aan de gemeenten Brunssum, Onderbanken, Simpelveld, Gulpen-Wittem en Roerdalen. Gemiddeld 2 keer per jaar is er overleg met de gemeenten over de voortgang. Hieruit blijkt dat diverse projecten zijn uitgevoerd die nog niet ingediend zijn voor een bijdrage. Een aantal projecten is conform de afspraken in voorbereiding. Er is overleg met gemeente Simpelveld en Beekdaalen (voorheen Onderbanken). Brunssum heeft de laatste aanvraag ingediend en is daarmee klaar. De aanvraag moet nog afgehandeld worden en zal dit jaar verrekend worden. In het geval van de gemeente Roerdalen is een (bestuurlijke) actie nodig. Projecten komen onvoldoende van de grond onder andere vanwege capaciteitsproblemen bij de gemeente. In geval van Gulpen-Wittem en gedeeltelijk Simpelveld zijn de berekeningen klaar en kan de stap worden gemaakt naar de voorbereiding van de uitvoering. Het geld is bedoeld voor het realiseren van de KRW-maatregelen in deze gemeenten. Er ligt momenteel een concept DB-voorstel voor de aanpak van de (KRW) overstorten. De overstorten die vallen onder deze stimuleringsregeling worden daar ook in mee genomen. In de aanpak wordt maatwerk per gemeente voorzien om de uitvoering van de maatregelen en daarmee ook de uitputting van deze reserve beter te borgen. De planning van de bestuurlijke SOK's loopt tot en met 2025.

Bestemmingsreserve risicovolle beplanting waterkering/achterstallig onderhoud

Doel	het verwijderen van risicovolle beplantingen op waterkeringen die de primaire taak van de keringen zouden kunnen belemmeren/uitvoeren achterstallig onderhoud.
Omvang	Per 31 december 2018 € 336.072, voor resultaatsbestemming 2018 door AB.
Onttrekking	Begroet en realisatie in 2019: € 0.

In 2018 is besloten tot een gewijzigde aanpak bij het oplossen van de risicovolle beplanting op de waterkeringen.

Hierbij willen we in dialoog met de omgeving verkennen welke mogelijkheden en onmogelijkheden er zijn wat betreft beplanting op waterkeringen en welke verantwoordelijkheden partijen of eigenaren hebben. Dit traject is eind 2018 opgestart en loopt nog. Daar waar geconstateerd wordt dat het onmogelijk is om beplanting te behouden of te sparen, zal daadwerkelijke kap worden aangevraagd. De genoemde bestemmingsreserve is voornamelijk bedoeld voor de uitvoeringskosten van de daadwerkelijke kap.

Bestemmingsreserve waterkwaliteit/Nieuw Limburgs Peil Next Generation

Doel	integrale, gebiedsgerichte analyse en aanpak van knelpunten op het vlak van waterkwaliteit, waterkwantiteit, ruimtegebruik en grondgebruik. Het accent ligt hierbij op het oppervlaktewater- en grondwaterkwaliteit.
Omvang	Per 31 december 2018 € 325.000, voor resultaatsbestemming 2018 door AB.
Onttrekking	Begroot in 2019: € 0. Realisatie in 2019: € 653.

De ontwikkeling Nieuw Limburgs Peil Next Generation is inmiddels organisch overgegaan in De Limburgse Integrale Wateraanpak (LIWA). LIWA geeft inzicht in de toestand en gewenste ontwikkeling van het Limburgse watersysteem. Een nieuwe watersysteemanalyse levert ons inzicht op in de (grond)waterstromen, waterpeilen en waterkwaliteit. Door dit opnieuw te toetsen aan wettelijke normen (o.a. de fysisch-chemisch en ecologische KRW-normen), maar ook aan de wensen en doelen van stakeholders, wordt inzichtelijk of doelen zijn behaald en waar zich nieuwe kansen en knelpunten voordoen. De uitkomsten van LIWA, zoals streefbeelden en richtinggevende maatregelpakketten gaan weer terug als input voor de diverse (beleids)trajecten. Ondersteunend aan LIWA (en parallel hieraan) vinden er waterkwaliteitsonderzoeken en metingen plaats. Eén van de zaken die zijn opgepakt is een pilot nitraat. Deltares heeft de Nitraat App voor de smartphone ontwikkeld om het voor iedereen mogelijk te maken op een eenvoudige manier zelf nitraatmetingen te doen en te delen. De app scant en interpreteert nitraatstrips, laat direct het meetresultaat zien. De Nitraat App maakt het o.a. mogelijk oppervlaktewater te meten, nitraatbronnen en –hotspots op te sporen en het effect van maatregelen te testen. De meetresultaten kunnen relatief eenvoudig worden gevisualiseerd. De eerste meetresultaten worden inmiddels door onze buitendienst verzameld. We zijn in overleg met de sector voor hun deelname aan de pilot. Het laten meten en openbare visualisering van nitraatgehalten in onze beken heeft tot doel bewustwording bij agrariërs over het nitraatgehalte in “hun” beken met als hopelijk gevolg gedragsverandering ten aanzien van het aanwenden van mest op hun percelen.

NLP-Next is overgegaan in LIWA en financiën lopen via dat spoor. Voor de pilot nitraat wordt vanuit de resultaatsbestemming 2018 een afzonderlijke bestemmingsreserve ingesteld. De doelstellingen beoogd met de bestemmingsreserve NLP next zijn hiermee ondergebracht binnen andere projecten en een bestemmingsreserve. Hiermee kan deze reserve vervallen.

Het restant van deze reserve kan vrijvallen ten gunste van de egaliseringsreserve watersysteemheffing. Een en andere zal bij het opmaken van de jaarrekening 2019 zijn beslag krijgen.

Bestemmingsreserve IBRAHYM waterkwaliteitsmodellering

Doel	het huidig modelinstrumentarium moet geschikt gemaakt worden voor toepassing toestand beschrijven, effectvoorspelling (maatregelen) in IBRAHYM ten behoeve van de waterkwaliteitsmodellering.
Omvang	Per 31 december 2018 € 69.000, voor resultaatsbestemming 2018 door AB.
Onttrekking	Begroot en realisatie in 2019: € 0.

Rijkswaterstaat en de kennisinstituten werken samen met regionale beheerders aan een landelijk modelinstrumentarium voor waterkwaliteit. Het streven is om een rekeninstrumentarium te maken dat gelijk is voor zowel landelijke beleidsanalyses (bv door RIVM en het PlanBureau voor de Leefomgeving) als voor regionale beheerders die lokale vragen over hun watersysteem stellen. Afhankelijk van de vraag worden modellen uit de 'gereedschapskist' ingezet. Door de zelfde gereedschapskist te gebruiken voorkomen we verschillen die in het verleden ontstonden tussen de ministeries en landelijke diensten aan de ene kant en de regionale beheerders aan de andere kant.

Doordat dit een complexe operatie is met veel partijen en technische obstakels, is de ontwikkeling meer dan een jaar vertraagd. Ons gebied is een van de proefgebieden voor het nieuwe instrumentarium en al in 2017 zouden berekeningen aan ons gebied gedaan worden.

Door de vertraging van de landelijke modelontwikkeling is de verwachting nu dat het nieuwe instrumentarium met oa ANIMO (rekenhart voor de uitspoeling van nutriënten en metalen) pas in 2019 klaar is. Dan zal onze Groote Molenbeek dus als 1 van de vier proefgebieden worden gebruikt. Terwijl het ministerie van I&W de modelontwikkeling financiert wordt aan ons gevraagd om de doorrekening van ons gebied en regionale aanpassingen voor onze rekening te nemen. Het doel is nu om in 2019 een pilot in Limburg te doen, met het landelijke model, hier wordt dan beoordeeld of de techniek voldoende ontwikkeld is. In 2020 bekijken we in hoeverre het model aansluit bij het Limburgse hydrologisch modelinstrumentarium IBRAHYM.

Verwachte uitgaven 2019 € 20.000 en 2020 € 49.000.

Bestemmingsreserve netcentrisch werken

Doel opzetten en implementeren van netcentrisch werken. Dit is een vorm van informatiemanagement binnen organisaties waarbij bestuurders en diensten gelijktijdig over een eenduidig beeld van een (calamiteiten-)situatie beschikken. Daardoor kunnen beslissingen (intern en extern) sneller en beter worden genomen en kunnen werkzaamheden effectiever worden uitgevoerd.

Omvang Per 31 december 2018 € 112.000, voor resultaatsbestemming 2018 door AB.

Onttrekking Begroot en realisatie in 2019: € 0.

De implementatie van NCW wordt in verband met personele wisselingen en het daaropvolgende capaciteitstekort, vooralsnog opgeschort. Inmiddels gerealiseerde resultaten in implementatie NCW zijn: opleiding en training van informatie-coördinatoren (bemensing en werkafspraken), aanschaf en implementatie test-omgeving van het systeem LCMS. Risico's en consequenties van deze keuze zijn in beeld gebracht. De focus richt zich op het verder bouwen aan een robuuste crisisorganisatie. In 2019 wordt besloten hoe implementatie NCW bij WL wordt opgepakt.

Verwachte uitgaven 2019 € 53.500 en 2020 € 53.509.

Bestemmingsreserve frictiekosten

Doel Bestrijding van kosten in verband met de fusie tot Waterschap Limburg.

Omvang Per 31 december 2018 € 1.842.130, voor resultaatsbestemming 2018 door AB.

Onttrekking Begroot in 2019: € 1.033.430.

Realisatie in 2019: € 62.530.

De leegstandskosten van het voormalige kantoorgebouw in Blerick worden ten laste van deze bestemmingsreserve gebracht.

Bestemmingsreserve subsidies afkoppelen regenwater

Doel	stimuleren woningeigenaren om de regenwaterafvoer af te koppelen van het riool. Water dat schoon is, hoeft o.a. met het oog van kostenbesparing niet behandeld te worden op een zuiveringsinstallatie.
Omvang	Per 31 december 2018 € 1.839.986, voor resultaatsbestemming 2018 door AB.
Onttrekking	Begroot in 2019: € 500.000. Realisatie in 2019: € 50.739.

- Het geld is via de beleidsregel 'Subsidieverlening afkoppelen regenwater private terreinen' gelabeld aan gemeenten voor uitvoering van de 'Stimuleringsregelingen afkoppelen regenwater private terreinen' voor de uitvoering over de periode 2017-2021. Op basis van ons aanbod besteden gemeenten hetzelfde bedrag in de gemeentelijke stimuleringsregelingen. In het gebied van Waterpanel Noord zijn de stimuleringsregelingen sinds medio 2017 in uitvoering. In Zuid-Limburg worden die voorbereid. Enkele gemeenten zijn al gestart met de uitvoering, de rest wordt verwacht vanaf medio 2019.
- In Noord- en Midden-Limburg is door de samenwerkingsregio Waterpanel Noord € 1.000.000 subsidie ontvangen voor de uitvoering van de regelingen uit een subsidieregeling van het Deltaplan Hoge Zandgronden van de Provincie Limburg. Een vereiste voor het ontvangen van € 1.000.000 subsidie Deltaplan Hoge Zandgronden is € 3.000.000 aan eigen investeringen door gemeenten van Waterpanel Noord en het Waterschap Limburg. M.a.w. het opheffen van de bestemmingsreserve zal tot gevolg hebben dat deze DHZ-subsidie geheel of gedeeltelijk niet wordt uitgekeerd.
- De Provincie Limburg is co financier van onze beleidsregel (€ 2.150.000). De financiële afspraken zijn vastgelegd bij de verlening van het partnercontract. Het opheffen van de bestemmingsreserve is in strijd met het partnercontract en zal waarschijnlijk tot gevolg hebben dat de Provinciale cofinanciering ook vervalt. In de prognose van realisatie in de komende jaren is daarom rekening gehouden met het toevoegen van deze Provinciale bijdrage aan de bestemmingsreserve waarmee de totale resterende bestemmingsreserve komt op € 3.721.224

Verwachte uitgaven in 2019 € 450.000, 2020 € 1.635.612 en 2021 € 1.635.612 in de veronderstelling dat alle gemeenten in Zuid-Limburg in de 2^e helft van 2019 stimuleringsregelingen voor het afkoppelen van regenwater van private terreinen hebben opengesteld en hier actief uitvoering aan geven.

Bestemmingsreserve stimulering verbetering watersystemen; overstortregeling

Doel	stimulering gemeenten tot aanpak van de gemeentelijke overstorten die lozen op ons watersysteem.
Omvang	Per 31 december 2018 € 1.540.081, voor resultaatsbestemming 2018 door AB.
Onttrekking	Begroot en realisatie in 2019: € 0.

Het Dagelijks Bestuur heeft op 4 september 2018 besloten tot het vaststellen en uitkeren van €978.714 aan gesubsidieerde projecten. Gemeenten hebben daarvan € 836.100 in 2018 gefactureerd. € 142.614 moet nog in 2019 worden gefactureerd door een gemeente. Verder heeft het Dagelijks Bestuur aan projecten voor een bedrag van € 257.922 uitstel verleend op de realisatietermijn
Verwachte uitgaven in 2019 € 192.614 en in 2020 € 207.922.

Bestemmingsreserve assetmanagement watersysteem

Doel	De reserve heeft ten doel om een buffer te vormen voor de (eerste) kosten voor de uitvoering van het assetmanagement in het watersysteem. Assetmanagement betreft het verantwoord beheer van waterschapseigendommen rondom de openbare lichamen waar het waterschap een verantwoordelijkheid heeft als eigenaar. Het betreft onder ander onderhoudspaden, buffers, retentiebekkens, vistrappen, boerenstuwen en passieve kunstwerken.
Omvang	Per 31 december 2018 € 2.137.087, voor resultaatsbestemming 2018 door AB.
Onttrekking	Begroot en realisatie in 2019: € 0.

In 2018 is gestart met assetmanagement watersysteem. De bestemmingsreserve heeft betrekking op data op orde (wat landt in het project Data-to-go) Dit is een van de pijlers van assetmanagement watersysteem. Begin 2019 is gestart met de uitvoering van het project data-to-go. Dit project heeft als doelstelling om het totale gegevensbeheer (van inwinning tot beschikbaarstelling) van alle geografische data op orde te krijgen en te houden. Het betreft de geografische data van watergangen, waterkeringen, water regulerende objecten en overige assets. Naast het op orde krijgen en houden van dit gegevensbeheer in 2019/2020 zal in de jaren erna gestart worden met de daadwerkelijke inwinning. Dit is ook onderdeel van het project Data-to-go.

Verwachte uitgaven in 2019 tot en met 2021 jaarlijks € 575.000 en in 2022 € 200.000.

Bestemmingsreserve klimaatadaptieve peilgestuurde drainage

Doel	stimulering ombouw van traditionele drainage naar peilgestuurde drainage. Drainage heeft tot doel om pieken in de grondwaterstand te verlagen. Bij peilgestuurde drainage ontstaat de mogelijkheid om de afvoer en daarmee het peil te sturen.
Omvang	Per 31 december 2018 € 103.311, voor resultaatsbestemming 2018 door AB.
Onttrekking	Begroot en realisatie in 2019: € 0.

In 2018 heeft de opdrachtverlening aan LLTB Ontwikkeling voor de afronding van de werkzaamheden van het 'drainageloket' plaatsgevonden, die gedeeltelijk in 2018 is afgewikkeld. Het restant volgt in 2019.

Als zich bij de uitvoering geen onvoorziene zaken voordoen kan de reserve worden opgeheven.

Bij de najaarsrapportage 2019 zal hier meer duidelijkheid over bestaan.

7.2 Onttrekkingen aan voorzieningen

Voorziening pensioen- en uitkerings- en wachtgeldverplichtingen

Doel	Aan de verplichting kunnen voldoen van de pensioenen van nog actieve en niet-actieve bestuursleden die nog geen bestuurderspensioen ontvangen.
Omvang	Afhankelijk van jaarlijks ontvangen actuariële opgave. Per 31 december 2018 € 3.234.656.
Onttrekking	Begroot in 2019: € 300.000 voor salariskosten van voormalige bestuursleden. Realisatie in 2019: € 57.601.

Over heel 2019 wordt een uitgave verwacht conform de begroting.

Voorziening persoonsgebonden basisbudget (PBB)

Doel	In de waterschaps-CAO is opgenomen dat iedere medewerker vanaf 2016 een individueel opleidingsbudget heeft van € 5.000 over een periode van 5 jaar. Met ingang 2016 wordt hiervoor jaarlijks een bedrag van € 1.000 in de begroting opgenomen. Omdat raming en realisatie niet parallel lopen dienen de niet aangewende gelden te worden gestort in een voorziening.
Omvang	Per 31 december 2018 € 290.729. In 2019 is € 317.500 toegevoegd, conform de begroting.
Onttrekking	Begroot in 2019: € 400.000. Realisatie in 2019: € 123.451.

Het bestedingspatroon uit deze voorziening is wisselend omdat de uitgave over een periode van 5 jaar kunnen plaatsvinden en dit kan betekenen dat het uitgavepatroon niet gelijkmatig hoeft te zijn. Derhalve worden de in 2019 begrote onttrekkingen niet bijgesteld.

Voorziening onderhoud waterkrachtcentrale ECI

Doel	Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw in installaties van bedrijfspand ECI 4A te Roermond voor 2017-2026 op basis van een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). De totale kosten van dit plan bedragen € 193.000.
Omvang	Per 31 december 2018 € 101.855. In 2019 is € 13.000 toegevoegd, conform de begroting.
Onttrekking	Begroot in 2019: € 3.981. Realisatie in 2019: € 0.

Het waterschap heeft op het geplande onderhoud van 2017 en 2018 een kleine achterstand met het uitvoeren van onderhoud conform MJOP van de ECI door beperkte capaciteit facilitaire zaken vanaf tweede helft 2018. In 2018 en het 1^e kwartaal 2019 is hier een inhaalslag in gemaakt. In het 1^e kwartaal 2020 is het onderhoud uitgevoerd van het geplande onderhoud t/m 2019. Verwachte onttrekking in 2019 € 30.000.

Voorziening onderhoud bedrijfspand Rijksweg Noord Sittard

Doel	Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van bedrijfspand Rijksweg Noord 305 te Sittard voor 2015-2024 op basis van een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Totale kosten van dit plan € 494.000: € 464.000, aangevuld met € 30.000 voor energiebesparende maatregelen aan technische installaties.
Omvang	Per 31 december 2018 € 164.248. In 2019 is € 40.000 toegevoegd, conform de begroting.
Onttrekking	Begroot in 2019: € 0. Realisatie in 2019: € 21.517.

Het waterschap heeft een kleine achterstand conform MJOP gebouw Loods Sittard door beperkte capaciteit facilitaire zaken vanaf de 2^e helft 2018. Het binnen schilderwerk kantoordeel is geheel uitgevoerd conform MJOP. In het 1^e kwartaal 2020 is het onderhoud uitgevoerd van het geplande onderhoud t/m 2019. Verwachte onttrekking in 2019 € 15.000

Voorziening onderhoud kantoorgebouw Blerick

Doel	Het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van de Drie Decembersingel 46 te Venlo op basis van een meerjarenonderhoudsplan.
Omvang	Per 31 december 2018 € 502.048. In 2019 is € 10.900 toegevoegd, conform de begroting.
Onttrekking	Begroot en realisatie in 2019: €0.

In principe wordt alleen het noodzakelijke onderhoud uitgevoerd. De toekomstige bestemming van dit pand is bepalend hoe met de voorziening omgegaan moet worden.

Verwachte onttrekking 2019 € 0.

Voorziening onderhoud (Hoogwater)loods Horst

Doel	het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van de (hoogwater)loods in Horst op basis van een meerjarenonderhoudsplan (MJOP).
Omvang	Per 31 december 2018 € 15.966. In 2019 is € 4.500 toegevoegd, conform de begroting.
Onttrekking	Begroot in 2019: € 27.000, op basis van een verwacht saldo per 31 december 2018 van € 22.500. Realisatie in 2019: € 0.

Het waterschap heeft een kleine achterstand met het klein schilderwerk (interieur) conform MJOP gebouw Loods Horst door beperkte capaciteit facilitaire zaken vanaf tweede helft 2018. De intentie is om loods Horst te gaan verbouwen. Dit kan van invloed zijn op het geplande onderhoud uit het MJOP.

Eind 2019 is onderhoud uitgevoerd conform MJOP voor zover van toepassing in verband met de verbouwplannen rondom loods Horst.

Verwachte uitgaven in 2019 € 20.000.

Voorziening onderhoud loods Nederweert

Doel	het effectief en doelmatig onderhouden van het gebouw en installaties van de (hoogwater)loods in Nederweert op basis van een meerjarenonderhoudsplan (MJOP).
Omvang	Per 31 december 2018 € 36.000. In 2019 is € 7.200 toegevoegd, conform de begroting.
Onttrekking	Begroot in 2019: € 0. Realisatie in 2019: € 5.965.

Het waterschap heeft een kleine achterstand met het klein schilderwerk (interieur) conform MJOP gebouw Loods Nederweert door beperkte capaciteit facilitaire zaken vanaf tweede helft 2018. Besloten is om het pand Nederweert af te stoten. Dit heeft invloed op het uitvoeren van het onderhoud conform MJOP.

Alleen het noodzakelijke onderhoud zal worden uitgevoerd.

De verwachte uitgaven in 2019 € 6.000.

Voorziening onderhoud waterkeringen (Noord- en Midden Limburg)

Doel	onderhouden van de waterkeringen op basis van het meerjarenonderhoudsplan.
Omvang	Per 31 december 2018 € 1.307.745. In 2019 wordt € 1.875.200 toegevoegd, conform de begroting.
Onttrekking	Begroot in 2019: € 1.790.000. Realisatie in 2019: € 76.896.

Bij de besluitvorming tot de onderhoudsvoorziening waterkeringen is het kasritme geëgaliseerd. In 2018 waren de uitgaven ca. € 650.000 voor geprogrammeerd en ca. € 270.000 voor ongeprogrammeerd onderhoud. Het jaar 2018 was feitelijk het eerste jaar waarbij de voorziening is toegepast. De verwachting is dat in de komende 1 tot 2 jaar de uitgaven naar de jaarlijkse bijdrage zullen toegroeien. Uiteraard blijven we de uitgaven monitoren. Voor 2019 is de verwachting dat het reguliere onderhoud iets zal stijgen ten opzichte van 2018 (m.n. marktwerking) en zullen diverse en majeure werkzaamheden aan de keersluis Noord te Roermond plaats vinden.

De integrale aanbesteding van het contract voor maai- en groenonderhoud 2020 vormt een ijkmoment waarop marktontwikkelingen en bundeling van werkzaamheden worden vertaald naar een nieuwe kostenontwikkeling.

De kostenontwikkeling zal naar verwachting stijgen naar een volledige benutting van de onderhoudsvoorziening in 2021.

Voorziening natschade peilopzet Maas

Doel in 2010 heeft het waterschap een bedrag ontvangen van Rijkswaterstaat van € 1,5 miljoen. Dat bedrag is bedoeld voor de afhandeling door het waterschap van schadeclaims die het gevolg zijn van verhoging van het waterpeil van de Maas traject Sambeek-Grave. Mogelijkheid tot het indienen van claims bestaat voor een periode van 20 jaar ná de peilopzet met een uitloop termijn van 5 jaar. De laatste peilopzet heeft in 2015 plaatsgevonden wat betekent dat de indieningstermijn kan lopen tot 2040. Indien op termijn blijkt dat de voorziening ontoereikend is, dan zal Rijkswaterstaat het verschil eveneens voor haar rekening nemen.

Omvang Per 31 december 2018 €1.353.375.

Onttrekking Begroot in 2019: € 100.000.

Realisatie in 2019: € 7.799.

De voorziening is bedoeld voor een periode van ruim twintig jaren. Verwacht wordt dat voor het resterend deel van 2019 hoofdzakelijk procedurekosten worden gemaakt voor de lopende verzoeken. De voorziening kan niet worden verlaagd op basis van de overeenkomst die in 2010 met Rijkswaterstaat is gesloten. Verwacht wordt dat er binnen afzienbare tijd collectief verzoeken tot schadevergoeding worden ingediend dan wel bedragen uit de voorziening gebruikt mogen worden voor mitigerende maatregelen van waterhuishoudkundige aard.

De verwacht uitgaven in 2019 € 50.000.

8 EMU-saldo

In de begroting is het EMU saldo opgenomen, waarover we eveneens rapporteren in tussentijdse rapportages.

De moeilijkheid bij de bepaling van het EMU-saldo is dat waterschappen, net als andere decentrale overheden, een ander boekhoudstelsel gebruiken dan waarop het EMU-saldo is gebaseerd. De waterschappen hanteren het baten- en lastenstelsel, terwijl het EMU-saldo is gebaseerd op transactiestelsel (lees kasbasis). De informatie ten behoeve van het EMU-saldo moet dan ook een vertaalslag ondergaan. Verder geldt dat bij de waterschappen de investeringen grote invloed op het EMU-saldo hebben, zeker omdat zij gemiddeld over alle waterschappen gezien een factor 3 groter zijn dan de jaarlijkse afschrijvingen. Omdat het investeringsvolume van de waterschappen aanzienlijk is, en de verwachting is dat dit als gevolg van het Nationaal Bestuursakkoord Water nog wel enige tijd zo blijft, hebben de waterschappen op begrotingsbasis per definitie een EMU-tekort.

In onderstaand overzicht is het EMU-saldo van de begroting afgezet tegen het geprognostiseerde EMU saldo per 31 december van dit jaar. Met de tussentijdse wijzigingen in de EMU-saldi van WBL en BsGW is geen rekening gehouden.

Onderdeel	2019 (x € 1.000)	
	Begroting	Prognose
1. EMU-exploitatiesaldo	-3.622	-4.049
2. Invloed investeringen		
Bruto-investeringsuitgaven	-/- 82.213	77.358
Investeringsubsidies	+ 53.650	45.826
Verkoop materiële en immateriële vaste activa	+ -	-
Afschrijvingen	+ 14.138	14.056
3. Invloed voorzieningen		
Toevoegingen aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	+ 2.268	2.206
Onttrekkingen aan voorziening ten bate van de exploitatie	-/- -	-
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-/- 2.621	2.611
4. Deelnemingen aan aandelen		
Boekwinst	-/- -	-
Boekverlies	+ -	-
EMU saldo	-18.400	-21.930

Het negatieve EMU-saldo is gestegen € 3.530.000. Hierbij dient te worden opgemerkt dat eventueel toekomstige sancties zijn gebaseerd op de realisatie.

9 Schadeclaims

In deze tussentijdse rapportage is ook een rapportage over openstaande schadeclaims opgenomen.

Het financieel risico bestaat uit:

1. het eigen-risicodeel op de WA-polis van het waterschap (schade door onrechtmatig handelen); dit is wisselend omdat vanuit de voormalige waterschappen niet voor iedere regio het zelfde bedrag als eigen risico geldt;
2. het uit te keren bedrag aan schadevergoeding uit hoofde van nadeelcompensatie (schade bij rechtmatig handelen);
3. P.M.-posten die belanghebbenden - nog - niet concreet hebben gemaakt.

Het totaal financieel risico per 1.5.2019 bedraagt totaal afgerond € 318.000:

• vanuit claims onrechtmatig handelen:	€ 30.000
• vanuit claims rechtmatig handelen: verzoeken om nadeelcompensatie	€ 225.500
• vanuit waterlast juni 2016:	€ 62.500

In bijlage 1. vindt u een nadere specificatie van de openstaande schadeclaims.

10 Bijlagen

Bijlage 1. Schadedossiers per 01-05-2019

Woonplaats	Schadelocatie	Schade-object	Toelichting	Vervolg	Afhandel- termijn	Financieel risico
			Claims onrechtmatig handelen			
Roerdalen	Vlodrop	2011 historisch object	Binnendringen water/hoogwater Maas/Roer	Gerechtshof	2019	€ 2.500,-
America	Dorperpeel	2014: agrarischem areaal	Waterlast extreme neerslag	Gerechtshof	2019	€ 15.000,-
Swolgen	Ooijen-Wanssum	2017 agrarischem perceel	Klimaatbuffer SBB Ooijen-Wanssum i.c.m. beverschade	claimant	2019	€ p.m.
Well	Reindersmeer	2018: agrarischem areaal	Peilverhoging Reindersmeer i.r.t. aanleg Maaskade 2005	Waterschap/ gemeente	2019	€ 2.500,-
Spaubeek	Geleenbeek/ Hoogbeekskan	2018 woonperceel	Modderstroom in tuin	Waterschap	2019	€ 2.500,-
Well	Kleine Waaij	2018 agrarischem perceel	Besmetting door betreding grasland	Waterschap	2019	€ 2.500,-
Klimmen	Putweg	2018 woonperceel	Modderstroom	Waterschap	2019	€ 2.500,-
Liessel	Venray/ Timmermansweg	2018 e.v.j. agrarischem areaal	Structurele schade door watertoevoer o.b.v. waterakkoord	Waterschap	2019	p.m. < € 20.000,-
Berg en Terblijt	Woonperceel	2018: woonperceel	Modderstroom in tuin	Waterschap	2019	€ 2.500,-

Woonplaats	Schadelocatie	Schade-object	Toelichting	Vervolg	Afhandel- termijn	Financieel risico
			Rechtmatig handelen: verzoeken om nadeelcompensatie			
Bergen	Eckeltsebeek	2006-2018 agrarisch areaal	Beroepszaak vanuit project 2005; belastingschade. Naast deze procedure nog één civiele aansprakelijkstelling in 2016 in relatie met de Eckeltsebeek.	Rechtbank	2019	p.m. < € 20.000,-
Maasbree	Elsbemden	2006: woonhuis/-perceel	Project Elsbemden 2005/2006 Grondwaterpeil; vocht- en scheurvorming	Raad van State	2019	€ 80.000,-
Weert	Nederweerder Riet/ Oude Graaf	2016 vier woningen/ inventarissen/tuin; agrarisch areaal	Mogelijk projectfouten m.b.t. buffers. Pilotprocedure nadeelcompensatie.	Deskundigenci e. nadeelcomp.	2019	€ 40.000 + p.m.
Griendtsveen	Deurnesepeel	2017 Woonhuizen.	Grondwaterstand; scheurvormig. Betrokkenen: SBB, Wp. Aa en Maas, Wp. Limburg. Procedure nadeelcompensatie vanuit wp. Aa en Maas; daaruit zal blijken of er ook een financieel risico voor WL is.	Waterschap Aa en Maas	2019	€ p.m.
Ottersum	Kleefseweg	2019 Woonhuis/woonperceel	Waardevermindering woonhuis a.g.v. dijkversterkingsproject Milsbeek – Ven Zelderheide;	Deskundigenci e. nadeelcomp.	2019	€ 100.000,-
Aijen	2019 Kampweg	omzetverlies	A.g.v. dijkversterkingswerkzaamheden tijdelijk horecaomzetverlies.	Deskundigenci e. nadeelcomp.	2019	€ 5.500,-
Mook	2019 Mook	woonperceel	A.g.v. dijkversterkingsproject Kern Mook tijdelijk gebruik deel van woonperceel.	Deskundigenci e. nadeelcomp.	2019	€ p.m.

wateroverlast juni 2016

woonplaats	schadelocatie	Gestelde schade	Toelichting	Vervolg	afhandeltermijn	Financieel risico
Grubbenvorst	Langevenseloop	agrarisch areaal	Herleven claim	Waterschap	2019	€ 15.000,-
Nederweert	Bientjeslossing	agrarisch areaal	Toets norminvulling	Waterschap	2019	€ 15.000,-
Venray	Heide	agrarisch perceel	Herleven afgewezen aansprakelijkstelling	Waterschap	2019	€ 2.500,-
Noord Limburg	Diversen	agrarische arealen	acht herleven claims	Rechtbank	2019	€ 30.000,-

NB: Het financieel risico bestaat uit:

- o het eigen-risicodeel op de w.a.-polis van het waterschap (schade door onrechtmatig handelen); dit is wisselend omdat vanuit de voormalige waterschappen niet voor iedere regio het zelfde bedrag als eigen risico geldt;
- o het uit te keren bedrag aan schadevergoeding uit hoofde van nadeelcompensatie (schade bij rechtmatig handelen);
- o p.m.-posten die belanghebbenden –nog- niet concreet hebben gemaakt.

Bijlage 2. Investeringslijst per 01-05-2019

INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA																					
PROJECT NR	AT	OMSCHRIJVING	AK	UITGAVEN							INKOMSTEN							GEVOTEERD KREDIET tm 30-4-2019			
				Realisatie		Begroting 2019	Prognose voorjaarsrapportage				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting 2019	Prognose voorjaarsrapportage				Totaal project- inkomsten	UITG	INK
				t/m 2018	2019 t/m 30-4-19		2019	2020	2021	2022 e.v.		t/m 2018	2019 t/m 30-4-19		2019	2020	2021	2022 e.v.			
P003101	30	Aansluiten oude Geulmeanders, Gulpen	*	173	14	10	50	10	10	797	1.040	4	-	-	-	-	-	-	4	-	-
P003102	30	Herinrichting Geul benedenstrooms kern Valkenburg fase 2 (Leeuw brouwerij)		208	5	1.200	1.893	1.000	-	-	3.101	15	-	300	473	557	-	-	1.045	3.100	1.045
P003103	30	Vispassage Epermolen	*	16	-	-	-	-	50	330	396	1	-	-	-	-	13	-	14	-	-
P003104	30	Vispassage Volmolen		395	90	1.829	2.019	100	-	-	2.514	228	-	457	505	25	-	-	758	2.714	883
P026201	30	#Sanering en herinrichting Oude Kanjel en Kanjel benedenstrooms Kanaal	*	231	-	-	-	-	-	-	231	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P026401	30	Herinrichting Kanjel en Gelei, gemeenten Meerssen en Maastricht		1.172	1	2.500	3.278	3.300	-	-	7.750	241	-	2.000	2.000	896	-	-	3.137	7.750	3.437
P034201	30	Vispassage Wittemermolen Wittem		207	-	170	563	-	-	-	770	25	-	-	113	-	-	-	138	770	-
P042402	30	Herinrichting centrumplan Gulpen		-	-	330	581	-	-	-	581	-	-	-	-	-	-	-	581	-	-
P057301	30	Vispassage Baalsbruggermolen Kerkrade		358	93	75	144	-	-	-	502	20	-	-	-	-	-	-	20	515	129
P077801	30	Herinrichting Vulensbeek, fase 2	*	243	-	-	-	-	-	-	243	13	-	-	-	-	-	-	13	-	-
P080102	30	Rode Beek Susteren - Oud Roosteren		853	187	1.900	1.900	900	527	-	4.180	136	-	475	475	225	132	-	968	4.180	869
P080103	30	Ontkluizing Rode Beek Brunssum		3.723	-	32	32	-	-	-	3.755	84	-	-	-	-	-	-	84	3.663	-
P080105	30	Herinrichting Rode Beek Millen-Susteren		-	-	-	100	100	100	1.270	1.570	-	-	-	25	25	25	-	75	-	-
P086201	30	Herinrichting Geleenbeek Corio Glana algemeen		11.846	7	500	500	-	-	-	12.346	6.569	-	-	-	-	-	-	6.569	8.830	2.695
P086202	30	Herinrichting Geleenbeek Echt - Beekmonding + Sifon	*	240	-	5	5	5	5	114	369	40	-	-	-	-	-	-	40	-	-
P086204	30	Herinrichting Geleenbeek Millen - Nieuwstadt	*	124	-	-	-	-	-	1.580	1.704	0	-	-	-	-	-	-	0	-	-
P086205	30	Herinrichting Geleenbeek Oud-Roosteren A2	*	917	-	5	5	5	5	1.983	2.915	148	-	-	-	-	-	-	148	-	-
P086206	30	Herinrichting Geleenbeek Katsbek Nieuwstadt - Oud Roosteren	*	744	0	5	5	5	5	2.124	2.883	30	-	-	-	-	-	-	30	-	-
P096301	30	Herinrichting gedeelte Caumerbeek nabij Aambos		1.527	0	-	1	-	-	-	1.528	582	-	-	-	-	-	-	582	1.780	524
P111702	30	Ontkluizing keutelbeek in de kernen Beek en Neerbeek, fase 1B/2		1	-	10	10	400	600	2.181	3.192	-	-	3	3	100	150	-	253	3.222	400
P115201	30	Corio Glana Highlight 20 fase 1	*	611	28	2.000	1.000	1.911	450	228	4.200	131	-	500	250	478	113	-	972	-	-
P115203	30	Corio Glana highlight 20, fase 2		-	-	10	50	50	50	4.000	4.150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P116901	30	Regenwaterbuffer Spaans Vonderen	*	216	-	-	-	-	-	-	216	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P151401	30	#Wellse Molenbeek	*	97	2	-	5	-	-	2.600	2.702	23	-	-	-	-	-	-	23	-	-

PROJECT NR	AT	OMSCHRIJVING	AK	INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA							INKOMSTEN							GEVOTEERD KREDIET tm 30-4-2019			
				Realisatie		Begroting 2019	Prognose voorjaarsrapportage				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting 2019	Prognose voorjaarsrapportage				Totaal project- inkomsten	UITG	INK
				t/m 2018	2019 t/m 30-4-19		2019	2020	2021	2022 e.v.		t/m 2018	2019 t/m 30-4-19		2019	2020	2021	2022 e.v.			
P151402	30	Herinrichting benedenloop Wellse Molenbeek	*	27	0	141	100	100	62	378	667	7	-	71	50	50	31	-	138	-	-
P180602	30	#Springbeek Maasmonding		763	5	-	5	-	-	-	768	409	-	-	-	-	-	-	409	1.100	500
P180901	30	Herinrichting benedenloop Kwistbeek	*	32	0	150	75	75	100	848	1.130	8	-	75	38	38	50	-	134	-	-
P180902	30	Gebiedspilot Kwistbeek	*	194	338	500	400	1.200	850	292	2.936	29	-	63	50	1.426	307	-	1.812	-	-
P181701	30	Tielebeek bovenloop	*	535	10	421	100	566	-	-	1.201	127	-	329	25	496	-	-	648	-	-
P192701	30	Meilossing, afronding herinrichting	*	38	-	-	-	-	-	-	38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P208401	30	Herinrichting Slijbeek	*	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P228201	30	Herinrichting Huilbeek	*	25	3	100	100	250	900	403	1.678	6	-	50	50	125	450	-	631	-	-
P228301	30	Maasmonding Wolterskamp	*	0	-	10	20	180	-	-	200	0	-	5	10	90	-	-	100	-	-
P254601	30	Herinrichting Venrays Broek en de Spurt		1.603	-81	4.083	1.302	3.300	200	-	6.405	55	0	3.500	1.000	3.000	-	-	4.055	6.655	4.586
P262701	30	Herinr.Haelensebeek Hhu-Nunhem		2.912	0	-	150	-	-	-	3.062	704	-	-	-	-	-	-	704	3.532	800
P282101	30	Herinr. Castenrayse vennen	*	269	2	522	122	2.000	500	101	2.992	-	-	300	-	1.700	-	-	1.700	-	-
P316101	30	Herinrichting Thornerbeek	*	239	14	165	165	730	900	966	3.000	54	-	83	83	365	450	-	952	-	-
P316800	30	Maasgaard Algemeen		183	-	10	10	15	15	-	223	-	-	-	-	-	-	-	-	187	-
P316801	30	Groote Molenbeek A73		2.415	208	1.000	721	700	-	-	3.836	761	-	750	680	175	-	-	1.616	4.345	3.554
P316802	30	Groote Molenbeek - Kasteelse bossen		42	-	100	100	20	20	2.188	2.370	9	-	25	25	5	5	-	44	2.370	670
P323401	30	Herinrichting Aa		-	-	50	50	150	50	700	950	-	-	13	13	38	13	-	64	-	-
P324401	15	Vervangen pompen in gemaal Ijzerenman		60	-	-	5	-	-	-	65	15	-	-	1	-	-	-	16	68	17
P325202	30	Herinrichting benedenloop Lingsforterbeek	*	28	3	165	100	400	100	253	881	7	-	83	50	200	50	-	307	-	-
P360007	30	Grondverwerving meanderend waterlopen		1.211	-96	-	-95	-	-	-	1.116	-	-	-	-	-	-	-	-	3.005	-
P360013	0	Strategische grondverwerving (SGV) Watersysteemprojecten		6.893	1	-3.000	-3.000	-	-	-	3.893	-	-	-	-	-	-	-	-	15.000	-
P360021	30	Finetuning projecten beekherstel		86	9	-	10	-	-	-	96	103	-	-	-	-	-	-	103	100	-
P360027	30	Nieuw Limburgs Peil (NLP) Groote Molenbeek Rieterdijk		5	-	250	250	-	-	-	255	-	-	-	-	-	-	-	-	255	-
	30	Geleenbeek/OudeMaas beekmonding		-	-	-	5	5	500	-	510	-	-	-	3	3	250	-	256	-	-

INVESTERINGSOBJEKT PER PROGRAMMA																					
PROJECT NR	AT	OMSCHRIJVING	AK	UITGAVEN								INKOMSTEN							GEVOTEERD KREDIET tm 30-4-2019		
				Realisatie		Begroting 2019	Prognose voorjaarsrapportage				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting 2019	Prognose voorjaarsrapportage				Totaal project- inkomsten	UITG	INK
				t/m 2018	2019 t/m 30-4-19		2019	2020	2021	2022 e.v.		t/m 2018	2019 t/m 30-4-19		2019	2020	2021	2022 e.v.			
P148302	30	Pilot retentiegebied Breevennen		20	-	250	250	-	-	-	270	-	-	83	83	-	-	-	83	86	-
P154801	30	Aanpassen watergang Griendtseveen		84	-	-	-	-	-	-	84	-	-	-	-	-	-	-	-	83	-
P177803	30	Gebiedspilot Schelkensbeek - Water in Balans	*	150	24	400	400	650	200	-	1.400	-	-	132	132	215	-	-	347	-	-
P251502	30	Kabroeksebeek - werkp pad America		503	57	-	77	-	-	-	580	-	-	-	-	-	-	-	-	580	-
P255901	30	Gebiedspilot Eckeltsebeek - Water in Balans	*	172	46	400	700	300	-	-	1.172	-	-	132	231	-	-	-	231	-	-
P263201	30	Elsbeek; wateroverlast Tongerlo		231	-	-	-	-	-	-	231	-	-	-	-	-	-	-	-	247	-
P360005	30	Vergróten buffers fase 3		3.815	-	25	25	-	-	-	3.840	1.225	-	6	6	-	-	-	1.231	3.230	-
P360012	5	Bos-Omar		350	-	-	53	-	-	-	403	-	-	-	-	-	-	-	403	-	-
P360019	30	WB21 toets 2015		477	48	900	400	1.200	1.100	847	4.024	119	-	225	100	300	275	-	794	2.030	-
P360034	5	Water in balans		1.248	311	750	1.427	6.887	6.763	-	16.325	202	-	188	188	188	188	-	766	2.658	-
P360044	30	Gebiedspilot Meerssen - Water in Balans	*	257	46	750	650	2.000	500	-	3.407	64	-	188	325	1.000	175	-	1.564	-	-
P360046	30	Gebiedspilot Oirsbeek - Water in Balans	*	101	10	300	400	950	275	-	1.726	25	-	75	100	238	69	-	432	-	-
P360047	30	Aanleg pompostelplaatsen		31	18	175	318	-	-	-	349	-	-	58	105	-	-	-	105	349	116
P360048		Regenwaterbuffer Hellebroek gemeente Nuth		245	-	-	-	-	-	-	245	61	-	-	-	-	-	-	61	248	62
	30	wateroverlastmaatregelen geuldal		-	-	200	200	800	1.500	6.500	9.000	-	-	50	50	200	375	1.125	1.750	-	-
	30	Wateroverlastmaatregelen Einighausen		-	-	-	-	200	250	450	900	-	-	-	-	50	63	113	226	-	-
	30	WiB Reservering Wateroverlastknelpunten		-	-	-	-	-	-	200.000	200.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Projecten Wateroverlast				9.176	660	4.760	6.675	14.097	13.249	208.506	251.703	1.832	-	1.315	1.508	2.244	1.951	1.238	8.772	13.041	366
P003105	30	Herstel kademuren en vispassage Commandeursmolen		1.455	-	-	-	-	-	-	1.455	-	-	-	-	-	-	-	-	1.700	-
P065104	30	Oeverherstel Roer te Roermond, voorstad Sint Jacob	*	59	-	350	441	-	-	-	500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P360006	30	Kleine investeringswerken fase 3		918	731	1.400	1.700	1.000	682	-	4.300	2	-	-	-	-	-	-	2	4.300	-
P360030	15	Vervanging gemalen/stuwen		481	20	-	20	-	-	-	501	-	-	-	-	-	-	-	-	621	-
P360042	30	(Her)profilering beken		154	203	604	604	350	350	-	1.458	-	-	-	-	-	-	-	-	804	-
P360043	15	Electromechanische werken (stuwen/gemalen)		34	29	396	396	350	350	-	1.130	-	-	-	-	-	-	-	-	596	-
P360049	5	Integrale Limburgse Wateraanpak (LIWA)		188	212	700	800	112	-	-	1.100	-	-	350	350	56	-	-	406	1.000	500

INVESTERINGSOBJEKT PER PROGRAMMA																					
PROJECT NR	AT	OMSCHRIJVING	AK	UITGAVEN								INKOMSTEN								GEVOTEERD KREDIET tm 30-4-2019	
				Realisatie		Begroting 2019	Prognose voorjaarsrapportage				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting 2019	Prognose voorjaarsrapportage				Totaal project- inkomsten	UITG	INK
				t/m 2018	2019 t/m 30-4-19		2019	2020	2021	2022 e.v.		t/m 2018	2019 t/m 30-4-19		2019	2020	2021	2022 e.v.			
	30	waterbeschikbaarheid 2021		-	-	50	50	100	-	-	150	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	15	vervangen krooshekreiniger		-	-	415	415	-	-	-	415	-	-	-	-	-	-	-	-		
	15	uitbreiding meetnet		-	-	75	75	150	150	-	375	-	-	-	-	-	-	-	-		
	5	vervangen meetapparatuur		-	-	50	50	200	250	625	1.125	-	-	-	-	-	-	-	-		
	5	actualisatie data, modelstrumanten ibrahym		-	-	250	-	250	100	-	350	-	-	-	-	-	-	-	-		
	5	Ontwikkelen klimaat-adaptatiemodel		-	-	-	225	250	200	-	675	-	-	-	-	-	-	-	-		
P502015	5	Implementatie Infor-EAM		-	-	-	170	100	-	-	270	-	-	-	-	-	-	270	-		
P503002	5	Tractiemiddelen buitendienst		972	-	300	300	300	-	-	1.872	-	-	-	-	-	-	972	-		
Projecten Vervanging en aanpassing assets				4.261	1.195	4.590	5.246	3.162	2.382	625	15.676	2	-	350	350	56	-	-	408	10.263	500
P360010	0	Voorbereidingskosten (VK) Watersysteemprojecten		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10.000	-	
P360045	5	Regionale analyse waterkwaliteit		91	5	125	125	-	-	-	216	-	-	-	-	-	-	-	250	-	
P360050	5	Waterbeheerprogramma (WBP) 2022-2027		-	-	-	35	105	25	-	165	-	-	-	-	-	-	-	165	-	
P360051	6	Watersysteemtoets 2019		-	-	200	200	300	-	-	500	-	-	-	-	-	-	-	60	-	
P399999	30	Risicoprofiel realisatie		-	-	-1.500	-1.500	-	-	-	-1.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Projecten overig				91	5	-1.175	-1.140	405	25	-	-619	-	-	-	-	-	-	-	10.475	-	
* Betreft voorbereidingskosten watersysteemproject (krediet € 10.000.000, P360010)																					
PROGRAMMA WATERSYSTEEM EN -KETEN				56.970	2.784	25.498	26.197	37.278	26.540	234.984	381.969	12.558	90	12.160	9.668	13.195	5.431	1.238	42.089	110.418	21.370
P400001	30	Bijdrage kosten HWBP		68.633	-	9.400	9.400	11.500	10.100	-	99.633	-	-	-	-	-	-	-	68.696	-	
P400002	5	Gegevensverzameling primaire waterkeringen		680	114	120	120	121	-	-	921	-	-	-	-	-	-	-	750	-	
P400003	5	Uitvoeren veiligheidstoetsing waterkeringen		777	31	1.000	1.000	2.000	1.500	1.500	6.777	-	-	-	-	-	-	-	1.900	-	
P400009	0	Deltaprogramma Maas 2		1.036	9	-	630	630	-	-	2.296	976	-	-	630	630	-	-	2.236	1.658	1.658
P41****	30/0	HoogWaterBeschermin		40.893	1.019	19.925	13.580	69.762	165.055	218.070	507.360	36.978	1.455	18.360	12.222	62.786	148.550	456.798	120.954	108.963	
P415401	30	HWBP-V Lob van Gennep		77	2	1.500	3.055	3.155	3.246	150.466	159.999	77	-	1.350	2.750	2.840	2.921	135.419	144.007	-	

PROJECT NR	AT	OMSCHRIJVING	AK	INVESTERINGSOBJECT PER PROGRAMMA										INKOMSTEN							GEVOTEERD KREDIET tm 30-4-2019	
				Realisatie		Begroting	Prognose voorjaarsrapportage				Totaal project- kosten	Realisatie		Begroting	Prognose voorjaarsrapportage				Totaal project- inkomsten	UITG	INK	
				t/m 2018	2019 t/m 30-4-19	2019	2019	2020	2021	2022 e.v.	t/m 2018	2019 t/m 30-4-19	2019	2019	2020	2021	2022 e.v.					
P42****	0	Bestuursovereenkomst sluitstukken Maas		65.279	4.094	21.780	20.556	9.332	1.665	-	96.832	65.279	337	21.780	20.556	9.332	1.665	-	96.832	96.682	95.757	
PROGRAMMA WATERKERINGEN				177.374	6.569	53.725	48.341	96.500	181.566	370.036	873.817	103.310	1.792	41.490	36.158	75.587	153.136	331.682	699.873	290.641	206.378	
P501001	20	Huisvesting Waterschap Limburg		8.005	0	315	315	-	-	-	8.320	3.400	-	-	-	-	-	-	3.400	8.500	3.500	
P501003	10	Projecten facilitair 2018-2019		70	1	40	70	-	-	-	140	-	-	-	-	-	-	-	-	140	-	
P502014	5	Roadmap Informatievoorziening 2017-2021		345	50	850	650	650	650	650	2.945	-	-	-	-	-	-	-	-	1.300	-	
P504001	0	Bebording zwemwater		29	3	25	25	25	25	80	184	185	-	-	-	-	-	-	185	185	185	
P504003	4	Verkiezingen 2019		22	81	1.760	1.760	-	-	-	1.782	-	-	-	-	-	-	-	-	1.800	-	
	10	Projecten facilitair 2020-2021		-	-	-	-	50	50	-	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
PROGRAMMA BESTUUR EN ORGANISATIE				8.470	136	2.990	2.820	725	725	730	13.470	3.585	-	-	-	-	-	-	3.585	11.925	3.685	
TOTAAL PROGRAMMA'S				242.815	9.489	82.213	77.358	134.503	208.831	605.750	1.269.257	119.453	1.882	53.650	45.826	88.782	158.567	332.920	745.547	412.984	231.433	